

PATVIRTINTA

Tauragės regiono plėtros tarybos

2023 m. vasario 3 d. sprendimu Nr. TS-1

(2023 m. liepos 20 d. sprendimo Nr. TS-14 redakcija)

2022–2030 M. TAURAGĖS REGIONO PLĖTROS PLANAS

I SKYRIUS

REGIONO PLĖTROS PLANO TERITORINĖ APRĖPTIS IR REGIONO ESAMOS SITUACIJOS ANALIZĖ

2022–2030 M. TAURAGĖS REGIONO PLĖTROS PLANO TERITORINĖ APRĖPTIS

Tauragės regionas (toliau – Regionas), kurio vystymuisi yra skirtas 2022–2030 m. Tauragės regiono plėtros planas, išsidėstęs vidurio vakarų Lietuvoje.

Pagal plotą – tai vienas mažiausių Lietuvos regionų, užimantis 4 411 km² teritoriją, kuri prilygsta vos 6,7 proc. šalies ploto.

Regioną sudaro keturios savivaldybės – Jurbarko rajono, Pagėgių, Šilalės rajono ir Tauragės rajono savivaldybės (toliau – Regiono savivaldybės). Tai mažiausių savivaldybių skaičių turintis regionas (kartu su Telšių regionu). Regiono centras – Tauragės miestas.

Tauragės regionas yra pakankamai atokus, kuriam būdingos nutolusios ir sunkiai pasiekiamos gyvenvietės. Tai pasienio regionas, kuris ribojasi su Kaliningrado sritimi (Rusijos Federacija). Jurbarko rajono ir Pagėgių savivaldybės priskiriamos pasienio zonai¹. Dėl to Regionas turi savo specifiką – nuolat jaučiama sienos funkcionavimo, jos režimo pokyčių, tarpvalstybinių srautų bei bendros geopolitinės situacijos Europoje įtaka (pakankamai didelė jaunų šeimų su

1 pav. Tauragės regiono geografinė padėtis ir savivaldybių išsidėstymas Tauragės regione

¹ Pagal Muitinės departamento prie LR finansų ministerijos generalinio direktoriaus 2005 m. vasario 28 d. įsakymą Nr. 1B-141.

ikimokyklinio/ mokyklinio amžiaus vaikais dalis, nedidelė dalis pramonės įmonių, darbuotojai koncentruojasi su pasienio specifika susijusių paslaugų teikimo sektoriuje, iš Rusijos Federacijos kylančių grėsmių poveikis ir pan.).

TAURAGĖS REGIONO ESAMOS SITUACIJOS ANALIZĖ

1. ĮVADAS

Lietuvos regionai plėtros planus rengia nuo 2006 metų. 2022–2030 m. Regiono plėtros plano rengimo metu buvo atsižvelgta į besitęsiančias veiklas iš praeito ES finansinio laikotarpio. Šios veiklos išdėstytos Tauragės regiono 2014–2020 metų plėtros plane², kurio priemonės ir projektai bus įgyvendinami iki 2023 metų pabaigos.

Regiono savivaldybės 2014–2020 metų laikotarpiu parengė ir įgyvendino 2014–2020 Tauragės regiono integruotų teritorijų vystymo programą (toliau – Tauragės regiono ITV programa)³. Programos tikslas – padidinti regiono patrauklumą, didinant gyventojų užimtumą, darbo vietų pasiekiamumą bei darbuotojų mobilumą bei gerinant investicinę aplinką.

Regiono savivaldybės vykdo strateginį planavimą – rengia strateginius plėtros ir veiklos planus. Visos Regiono savivaldybės yra pasitvirtinusios strateginius plėtros planus⁴.

Regionas Nacionalinės regioninės politikos prioritetų iki 2030 metų projekte⁵ pristato save, kaip „žaliąjį regioną“. Išskirtos keturios pagrindinės specializacijos kryptys⁶: inovatyvi eksportuojanti gamyba, miškininkystė, mediena ir baldų pramonė, maistas ir žemės ūkis, švarios/ žalios technologijos (*Cleantech/ Greentech*).

Regiono savivaldybės jau turi sėkmingo bendradarbiavimo patirtį. 2020 m. pradžioje jos susitarė dėl funkcinės zonos suformavimo, kurioje dalyvauja visos keturios savivaldybės. Funkcinė zona apėmė visą Regiono teritoriją. Susitarimas įteisintas Funkcinės zonos savivaldybių tarybų sprendimais, kuriais patvirtinta Funkcinės zonos *Tauragė+* plėtros strategija⁷ bei 2020-04-27 Tauragės rajono, Jurbarko rajono, Pagėgių ir Šilalės rajono savivaldybių merų bendru susitarimu. Ši iniciatyva įgyvendinama pagal bendrai suformuluotus prioritetus planuojant veiksmus, neapribotus savivaldybių administracinėmis ribomis. Strategija pradėta įgyvendinti 2020 m. pabaigoje. 2021 m. Tauragės rajono, Jurbarko rajono, Pagėgių ir Šilalės rajono savivaldybių sprendimu bendrų veiksmų koordinavimui buvo įsteigta VšĮ „Žalioji regionas“. Įstaiga įsteigta Funkcinės zonos strategijai įgyvendinti, vėliau tikintis, kad apims bendrų savivaldybių veiksmų koordinavimo, institucijų bendradarbiavimo, paslaugų teikimo bei kitas funkcijas⁸.

² Patvirtintas 2015 m. spalio 19 d. Tauragės regiono plėtros tarybos sprendimu Nr. 51/9S-26.

³ Patvirtinta 2015 m. rugsėjo 9 d. LR vidaus reikalų ministro įsakymu Nr. 1V-708 (suvestinė redakcija nuo 2022-03-26).

⁴ Tauragės rajono savivaldybės 2021–2030 metų strateginis plėtros planas patvirtintas 2021 m. sausio 27 d. Tauragės rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. 1-30; Pagėgių savivaldybės 2021–2031 metų strateginis plėtros planas patvirtintas 2021 m. sausio 28 d. Pagėgių savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-2; Šilalės rajono savivaldybės 2021–2030 metų strateginis plėtros planas patvirtintas 2021 m. balandžio 29 d. sprendimu Nr. T1-100, Jurbarko rajono savivaldybės 2016–2026 metų strateginis plėtros planas patvirtintas Jurbarko rajono savivaldybės tarybos 2014 m. sausio 30 d. sprendimu Nr. T2-1.

⁵ Pritarta 2019 m. kovo 28 d. Nacionalinės regioninės plėtros tarybos posėdyje.

⁶ Tauragės regiono specializacijos kryptims 2018 m. gegužės 9 d. pritarta Tauragės regiono plėtros taryboje (posėdžio protokolo Nr. 51/9P-9).

⁷ Funkcinės zonos *Tauragė+* plėtros strategija patvirtinta Tauragės rajono savivaldybės tarybos 2020 m. kovo 25 d. sprendimu Nr. 1-99, Jurbarko rajono savivaldybės tarybos 2020 m. kovo 26 d. sprendimu Nr. T2-66, Šilalės rajono savivaldybės tarybos 2020 m. balandžio 3 d. sprendimu Nr. T1-100, Pagėgių savivaldybės tarybos 2020 m. balandžio 23 d. sprendimu Nr. T-51

⁸ Įstaigos įstatuose numatytos šios veiklos sritys: 1) verslo plėtros skatinimas ir investicinio patrauklumo didinimas; 2) sąlygų turizmo plėtrai gerinimas bei atvykstantojo turizmo į Tauragės regioną skatinimas; 3) viešojo transporto Tauragės regione paslaugų organizavimas ir patrauklumo didinimas; 4) Tauragės regiono savivaldybių bendradarbiavimo ir bendradarbiavimo su kitais regionais ir jų savivaldybėmis bei tarptautinio bendradarbiavimo skatinimas; 5) bendrų Tauragės regiono savivaldybių projektų rengimo iniciavimas, rengimas ir įgyvendinimas; 6) patrauklaus regiono įvaizdžio formavimas.

Tauragės rajono savivaldybė kartu su kitomis 17-ka šalies savivaldybių, pasinaudodamos 2014–2020 m. laikotarpio ES finansavimu, yra parengusi Tauragės miesto darnaus judumo planą⁹, kuriame numatomos priemonės, padedančios patenkinti pagrindinius visų susisiekimo sistemos naudotojų judumo poreikius, išvystyti ir integruoti skirtingus susisiekimo būdus (prioritetą teikiant viešajam keleiviniam ir bevarikliam/ mažataršiam transportui), subalansuotai išnaudoti miesto erdves (susisiekimo infrastruktūrą pritaikant viešajam keleiviniam transportui, pėstiesiems ir dviratininkams), išplėtoti teikiamas transporto paslaugas ir padidinti jų veiksmingumą vadovaujantis darnios plėtros principais, padidinti miesto aplinkos patrauklumą ir eismo saugumą, pagerinti gyvenimo kokybę bei visuomenės sveikatą, sumažinti oro užterštumą, triukšmą, šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimą, energijos vartojimą ir kt. Tauragės miesto darnaus judumo plano veiksmų planą 2022 m. planuojama atnaujinti laikotarpiui iki 2030 metų.

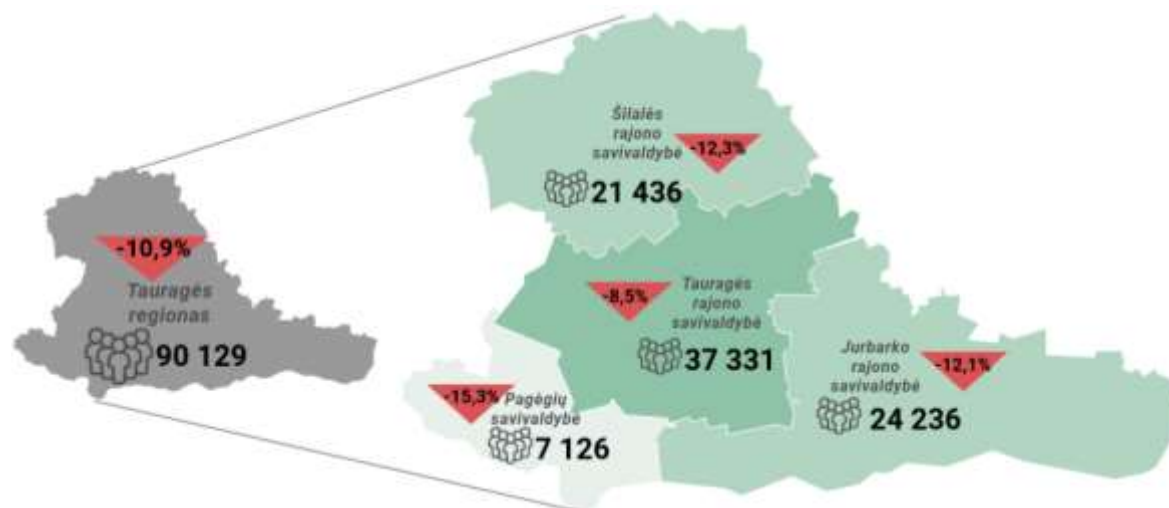
Naujasis 2022–2030 metų strateginio valdymo laikotarpio Tauragės regiono plėtros planas rengiamas, atsižvelgiant į kitus išorės veiksnius: naują 2021–2027 metų ES finansinę perspektyvą, 2020 m. pasaulyje ir Lietuvoje prasidėjusią COVID-19 pandemiją, 2022 m. vasario 24 d. prasidėjusį Rusijos karą su Ukraina bei dėl to augančius karo pabėgėlių srautus į Lietuvą ir pan. Jame atsispindės ne tik nauji iššūkiai ir naujai planuojami veiksmai, bet ir 2014–2020 metų įgyvendinamų darbų, veiksmų tęstinumas.

2. PAGRINDINIŲ VIDINIŲ IR IŠORINIŲ VEIKSNIŲ ANALIZĖ

2.1. DEMOGRAFINĖ, NEVYRIAUSYBINIO SEKTORIAUS SITUACIJA IR REGIONO SAVIVALDYBIŲ POZICIONAVIMAS

Regionė 2021 m. pradžioje gyveno 90,1 tūkst. gyventojų. Tai sudarė 3,2 proc. šalies gyventojų skaičiaus. Gyventojų pasiskirstymas tarp Regiono savivaldybių nėra tolygus. Daugiau kaip 40 proc. gyventojų gyvena vienoje savivaldybėje – Tauragės rajono, kai Pagėgių savivaldybėje gyvena tik 7,9 proc. Regiono gyventojų. Tauragės regione gyvena mažiausiai gyventojų iš visų šalies regionų.

2021 m. pradžios duomenis palyginus su 2016 m. pradžios duomenimis, gyventojų skaičius sumažėjo 10,9 proc. Vidutiniškai šalyje gyventojų skaičiaus sumažėjimas tuo pačiu laikotarpiu buvo 3,5 karto lėtesnis. Gyventojų skaičiaus sumažėjimui įtakos turėjo neigiama natūrali gyventojų kaita (2020 m. ji sudarė -858 asm.), vidinė migracija į kitas Lietuvos savivaldybes (2020 m. *neto vidaus migracija* sudarė -939 asm.). 2020 m. dėl COVID-19 pandemijos *neto tarptautinė migracija* buvo teigiama ir siekė +104 asmenis (nors 2016-2019 m. rodiklis buvo neigiamas).

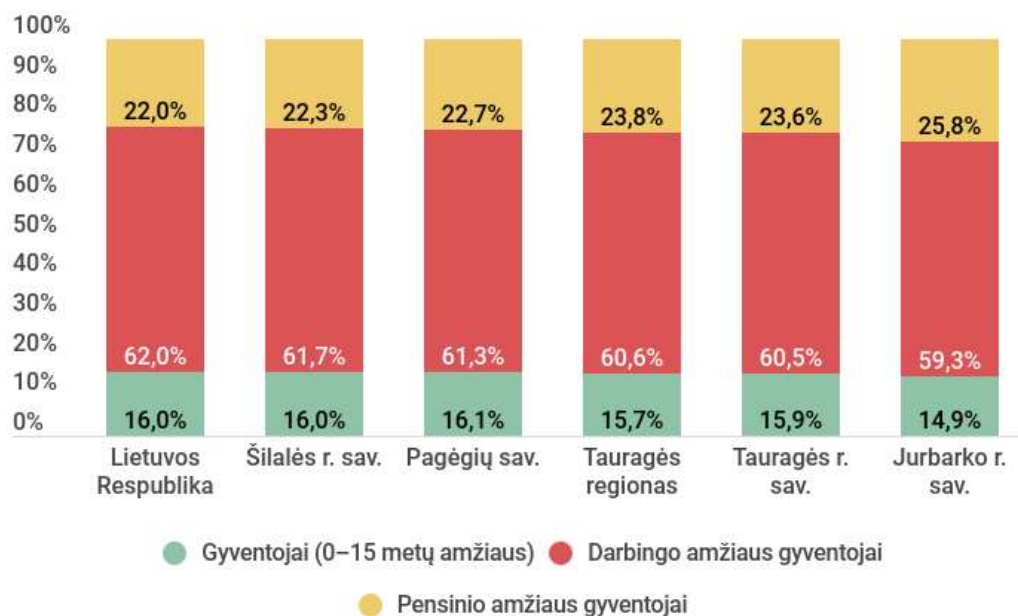
2 pav. Gyventojų skaičius (asm.) 2021 m. pr. ir pokytis, palyginti su 2016 m. pr.

⁹ Patvirtintas 2017 m. liepos 26 d. Tauragės rajono savivaldybės tarybos.

Regionas yra kaimiškas – 2021 m. pradžioje *miesto ir kaimo* gyventojų santykis siekė 43:57, kai šalies rodiklis buvo priešingas (67:33). Regiono savivaldybėse gyventojų pasiskirstymas tarp miesto ir kaimo nėra vienodas. Labiau kaimiškomis teritorijomis laikytinos Pagėgių ir Šilalės rajono savivaldybės, kai didžioji dalis Tauragės rajono savivaldybės gyventojų gyveno miesto teritorijose.

Regionas yra retai apgyvendinta teritorija. 2021 m. pradžioje *gyventojų tankis* siekė 20,4 gyventojų/km² ir buvo daugiau kaip 2 kartus mažesnis už šalį vidurkį. Taigi, Regionas pasižymi mažesne *gyventojų koncentracija*¹⁰, o tai lemia aukštesnius viešųjų paslaugų teikimo kaštus, prastesnes užimtumo ir pajamų augimo bei modernios infrastruktūros užtikrinimo galimybes, nes turi mažiau galimybių išnaudoti masto ekonomijos efektą. Regiono savivaldybės skiriasi ir savo teritorijos dydžiu. Didžiausia – Jurbarko r. sav., kurios *plotas* siekia 1507 km², nuo mažiausios – Pagėgių sav., kurios plotas – 537 km², skiriasi 2,8 karto.

Regiono *demografinės senatvės koeficientas*¹¹ 2021 m. pradžioje siekė 153 ir 14,2 proc. viršijo šalies vidurkį (134), tačiau šalyje yra „senesnių“ regionų, kurių demografinės senatvės koeficientai yra didesni (Utenos regiono – 211, Alytaus regiono – 187, Panevėžio regiono – 180, Šiaulių regiono – 155). Tarp Regiono savivaldybių demografinės senatvės rodiklių pastebimi skirtumai. Aukščiausiu demografinės senatvės koeficientu pasižymi Jurbarko r. sav. (166), žemiausi ir žemesni nei šalies vidurkis rodikliai fiksuojami Šilalės r. bei Pagėgių savivaldybėse (po 130).

2021 m. pradžioje Regione *vaikų (0–15 metų) dalis* buvo 0,3 proc. p. mažesnė už šalies vidurkį, o *pensinio amžiaus gyventojų* dalis – 1,8 proc. p. viršijo šalies vidurkį. Regiono savivaldybių gyventojų amžiaus struktūros atotrūkiai nėra ženklūs. Didesnę arba tokią pačią, kaip šalies vidurkis vaikų dalį turi Pagėgių ir Šilalės r. sav. Didžiausia pensinio amžiaus gyventojų dalis fiksuojama Jurbarko r. sav.

Mažesnė nei šalies ir sumažėjusi *darbingo amžiaus gyventojų* dalis (nuo šalies rodiklio atsiliko 1,4 proc. p. ir per šešerius metus sumažėjo 12,1 proc.) kelia riziką, kad Regione yra prarandami konkurenciniai pranašumai. Daugiausiai darbingo amžiaus gyventojų sukonzentruota Tauragės rajono savivaldybėje (22,9 tūkst. asmenų iš 54,6 tūkst.), kur yra didesnė ekonominės veiklos koncentracija.

Regiono, kaip ir šalyje, 10-čiai 55-64 metų asmenų tenka maždaug 6 vaikai (vertinant 2021 m. pradžios duomenis). Esant dabartinėms tendencijoms, 10-ties metų bėgyje Regione pritruks darbo jėgos. Nei vienoje Regiono savivaldybėje *darbingo amžiaus gyventojų kaitos*¹² rodiklis nebuvo didesnis už šalies vidurkį.

3 pav. Gyventojų amžiaus struktūra (proc.), 2020 m. pr.

¹⁰ Gyventojų koncentracija – gyventojų dalis 3000 ir daugiau gyventojų/ km² gardelėje (pagal 2020 m. bandomąjį surašymą, 1 km² gardelė, Lietuvos statistikos departamentas). Tauragės regione yra tik 3 vietos, kur gyventojų koncentracija didesnė, nei 3000 gyventojų/ km²: 2 vietos (arba dvi 1 km² gardelės) – Tauragės mieste ir 1 vieta (arba viena 1 km² gardelė) – Jurbarko mieste (kuriose 2020 m. bandomojo surašymo duomenimis gyveno tik apie 14,8 proc. Regiono gyventojų). Prieiga per internetą: <https://open-data-ls-osp-sdg.hub.arcgis.com/datasets/80272a0f7a7e4905bc379f0ae921e5b7/explore?filters=eyJQT1AiOlsyOTc3LDElMzYyXX0%3D&location=55.313462%2C22.814450%2C10.23>.

¹¹ Pagyvenusių (65 metų ir vyresnio amžiaus) žmonių skaičius, tenkantis šimtui vaikų iki 15 metų.

¹² 10-19 metų ir 55-64 metų amžiaus gyventojų santykis

Nevyriausybinių organizacijos (toliau – NVO) ir bendruomenės yra tarpininkės tarp valstybinių institucijų bei privataus sektoriaus, gyventojų. Regione NVO bei bendruomenių tinklas yra platus. 2021 m. pradžioje veikė 335 NVO, 166 bendruomenės, 8 vietos veiklos grupės (toliau – VVG).

Pagal Nacionaliniame pažangos plane (toliau – NPP) nustatytą rodiklį, iki 2030 m. NVO ir bendruomenėms turi būti perduodama 30 proc. savivaldybių teikiamų viešųjų paslaugų.

Nevyriausybinių organizacijų informacijos ir paramos centro duomenimis, 2020 m. apie 5,5 proc. Regiono savivaldybių metinių biudžetų lėšų buvo skirta NVO sektoriui viešosioms paslaugoms teikti (2018 m. šalies rodiklis – 7 proc.) (žr. 1 lentelę).

Pagal Lietuvos savivaldybių gyvenimo kokybės indeksą (toliau – GKI), Regiono savivaldybės kaimiškųjų savivaldybių klasteryje vertinamos skirtingai. Geriausiai vertinama Tauragės r. sav. (užėmė 6-tą vietą tarp 38 kaimiškųjų savivaldybių), prasčiausiai – Jurbarko r. sav. (23-ia vieta).

4 pav. Regiono savivaldybių reitingas kaimiškųjų savivaldybių klasteryje pagal GKI rodiklį, 2020 m.

1 lentelė. Metinių savivaldybių biudžetų lėšų, skirtų NVO sektoriui viešosioms paslaugoms teikti, dalis, 2020 m. (%)

Sektoriai	Tauragės r. sav.	Jurbarko r. sav.	Pagėgių sav.	Šilalės r. sav.
<i>Sportas</i>	19,0	2,7	16,6	0
<i>Soc. paslaugos</i>	19,0	1,6	1,7	1,1
<i>Kultūra</i>	15,9	0	5,9	0
<i>Švietimas</i>	1,5	1,3	0,9	0,9
<i>Vidurkis:</i>	13,9	1,4	6,3	0,5

Lyginant 2020 m. su 2018 m., Regiono savivaldybės padarė pažangą. Didžiausią pažangą padarė Pagėgių savivaldybė ir regiono kontekste aplenkė Jurbarko r. sav.

Pagal GKI rodiklio apskaičiavimo metodiką, vertinamos 6-ios sritys: 1) materialinės gyvenimo sąlygos; 2) gyventojų verslumas ir verslo konkurencingumas; 3) sveikatos paslaugos; 4) švietimo paslaugos; 5) demografija, pilietinis ir visuomeninis aktyvumas; 6) viešoji infrastruktūra, gyvenamosios aplinkos kokybė ir saugumas. Skirtingos gyvenimo kokybės indeksą atspindinčios sritys tarp regiono savivaldybių įvertintos nevienodai. Materialinės gyvenimo sąlygos geriausiai įvertintos Pagėgių savivaldybėje, gyventojų verslumas ir verslo konkurencingumas bei sveikatos paslaugos – Tauragės rajono savivaldybėje, švietimo paslaugos, demografinė situacija, pilietinis ir visuomeninis aktyvumas – Šilalės rajono savivaldybėje, viešoji infrastruktūra,

gyvenamosios aplinkos kokybė ir saugumas – Jurbarko rajono savivaldybė.

Pagrindinės su demografinė, nevyriausybinių sektoriaus ir regiono savivaldybių pozicionavimo situacija susijusios išvados ir siūlymai:

- Regiono skirtumai, palyginus su kitais Lietuvos regionais, ir skirtumai Regiono viduje, kurie neigiamai veikia plėtrą, urbanizuotų teritorijų gyvybingumą, išlaidų infrastruktūros išlaikymui augimą, reikalauja nestandartinių sprendimų, koordinuotų savivaldybių veiksmų, viešojo ir privataus sektorių bendradarbiavimo, didesnio nevyriausybinių sektoriaus įsitraukimo į viešųjų paslaugų teikimą visose regiono savivaldybėse.
- Regionas yra kaimiškas ir atokus, jam būdingos nutolusios ir sunkiai pasiekiamos gyvenvietės, todėl reikalingos investicijos, užtikrinančios gyvenamųjų vietovių junglumą, darbo ir paslaugų teikimo vietų pasiekiamumą.
- Darbingo amžiaus gyventojų stygiaus, kuris jaučiamas tiek privačiame, tiek viešajame sektoriuose, problemą galima spręsti pritraukiant darbo jėgą iš kitų regionų/ valstybių (ypatingai jaunas šeimas), jiems teikiant įvairias paskatas.
- Dėl nevienodos gyventojų amžiaus struktūros tarp Regiono savivaldybių vienose savivaldybėse daugiau dėmesio reikia skirti socialinių paslaugų poreikio senyvo amžiaus asmenims patenkinimui (pvz., Jurbarko r. sav.), kitose – paslaugų, orientuotų į šeimas su vaikais, poreikio patenkinimui (pvz. Pagėgių sav.).
- Rizikas, susijusias su spartesnėmis nei šalyje visuomenės senėjimo tendencijomis, Regione reikėtų mažinti užtikrinant viešųjų paslaugų tvarumą (pvz., teikiant kompleksines arba teikiant kartu sveikatos ir socialines paslaugas), taip patenkinant tokių paslaugų augimo poreikį nedidėjant arba mažai didėjant savivaldybių biudžeto pajamoms.

2.2. EKONOMINĖ APLINKA

2.2.1. Pagrindiniai ekonominiai rodikliai ir investicinė aplinka

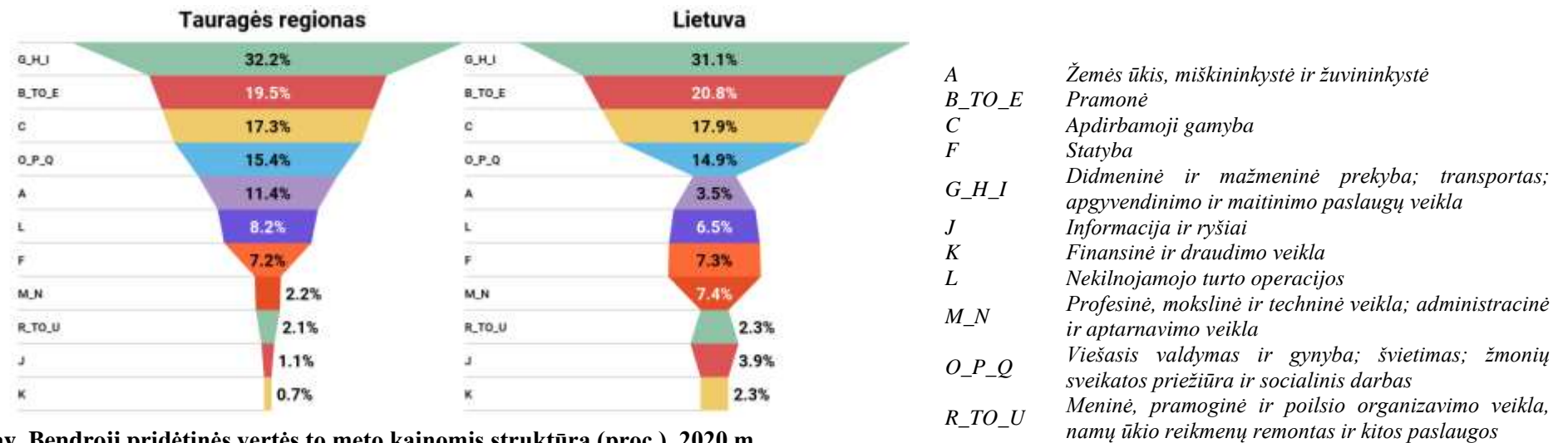
Pridėtinės vertės vienam dirbančiajam¹³ rodiklis Regione yra vienas mažiausių šalyje, nors 2020 m. padidėjo (2019 m. siekė 14,41 tūkst. EUR/ dirbančiajam, 2020 m. – 16,38 tūkst. EUR/ dirbančiajam). Netolygumai pakankamai ryškūs ir Regiono viduje. Regiono centre (Tauragės mieste) ir 30 min. kelionės atstumu nuo jo išsidėsčiusiose savivaldybėse (Šilalės r., Pagėgių sav.) veikiančios verslo įmonės, verslininkai kuria santykinai aukštesnę pridėtinę vertę¹⁴. Žemiausią pridėtinę vertę, tenkančią vienam dirbančiajam, generuojanti Jurbarko r. sav. (15,75 tūkst. EUR) nuo aukščiausią rodiklį turinčios Pagėgių sav. (18,07 tūkst. EUR/ dirbančiajam) atsiliko beveik 15 proc.

Regiono bendrosios pridėtinės vertės¹⁵, skaičiuojant to meto kainomis struktūra 2020 m. pagal ekonominės veiklos rūšis (toliau – EVRK 2 red.) iš dalies atitinka bendrąsias šalies tendencijas. Daugiau kaip 2/3 Regiono, kaip ir šalies, bendrosios pridėtinės vertės yra sukuriama žemesnę pridėtinę vertę generuojančiuose sektoriuose bei viešajame sektoriuje: 1) prekybos ir paslaugų (didmeninės ir mažmeninės prekybos; transporto; apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų); 2) pramonės (iš kurios didžioji dalis – apdirbamosios gamybos); 3) viešojo valdymo ir gynybos; švietimo; žmonių sveikatos priežiūros ir socialinio darbo. Pagrindinis skirtumas nuo šalies ūkio struktūros – Regionas nepasižymi sukuriama pridėtine verte profesinės, mokslinės ir techninės veiklos bei informacijos ir ryšių sektoriuose, tačiau viršija šalies rodiklį žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės sektoriuje. Taigi, Regione vyrauja santykinai žemesnę pridėtinę vertę kurianti ekonominė veikla.

¹³ Apskaičiuojamas, kaip pridėtinės vertės gamybos sąnaudomis pagal veiklos vykdymo vietą nefinansinių įmonių (tūkst. Eur) santykis su dirbančių asmenų skaičiumi pagal veiklos vykdymo vietą (nefinansinių įmonių) (asm.)

¹⁴ Pagal ESRI Inc. Ir HERE technologies transporto tinklo duomenis (2020 m. versija), Tauragės regiono savivaldybės pagal jų padėtį Regiono centro (Tauragės miesto) atžvilgiu gali būti suskirstytos į 30 min. ir mažiau kelionės atstumu nutolusias (Šilalės rajono, Pagėgių savivaldybės) bei daugiau nei 30 min. kelionės atstumu nutolusias (Jurbarko rajono savivaldybė).

¹⁵ Produkcijos (per atskaitinį laikotarpį sukurtų prekių ir paslaugų verčių visuma) ir tarpinio vartojimo (per atskaitinį laikotarpį prekėms ir paslaugoms sukurti sunaudotos žaliavos, medžiagos ir paslaugos, išskyrus ilgalaikį turta) verčių skirtumas.

5 pav. Bendroji pridėtinės vertės to meto kainomis struktūra (proc.), 2020 m.

Regionas sukuria apie 1,8–1,9 proc.¹⁶ šalies *bendrojo vidaus produkto* (toliau – BVP) to meto kainomis, nors dominuoja žemos pridėtinės vertės gamyba. Visgi, tai yra mažiausia dalis šalies BVP struktūroje. Regiono BVP, tenkantis 1 gyv., 2020 m. siekė 9,7 tūkst. Eur (buvo mažiausias šalyje), o BVP, tenkančio 1 dirbančiajam rodiklis 53,2 tūkst. EUR) 2020 m. užėmė 5-tą vietą tarp šalies regionų ir net 4,7 proc. viršijo šalies vidurkį (53,2 tūkst. EUR / dirbančiajam). Taigi, pagrindinė žemo sukuriama BVP lygio priežastimi laikytinas mažas dirbančiųjų skaičius Regione.

Regiono geografinė padėtis (atokus pasienio regionas), nedidelė gyventojų koncentracija ir vidinė gyventojų migracija į kitas Lietuvos savivaldybes įtakoja mažesnes galimybes pritraukti investicijas. 2020 m. *materialinės investicijos 1 gyventojui* (1,4 tūkst. Eur) buvo 2,3 karto žemesnės už šalies vidutinį rodiklį (3,2 tūkst. Eur/ gyventojui). Atotrūčiai tarp Regiono savivaldybių siekė iki 1,6 karto¹⁷. *Tiesioginės užsienio investicijos (toliau – TUI), tenkančios 1 gyventojui*, 2020 m. Regione siekė 880 Eur ir buvo mažiausios šalyje. Regiono savivaldybių patrauklumas, pritraukiant užsienio investicijas, taip pat skyrėsi. Pagėgių sav. TUI rodiklis/ gyventojui (2,1 tūkst. Eur) buvo net 46 kartus didesnis už Šilalės r. sav. rodiklį (46 EUR/ gyventojui). Iš dalies tai susiję su 2017 m. Pagėgių savivaldybėje pradėtu vystyti didžiausiu tuo metu Lietuvoje – 73,5 MW galios – vėjo jėgainių parku.

Regiono atokumą ir darbo bei paslaugų vietų pasiekiamumą nusako *gyventojų, kurie ekonominiuose centruose*¹⁸ *sutelktas darbo vietas ir paslaugas*¹⁹ iš *gyvenamosios vietos pasiekia per 45 min.*, *dalies* rodiklis. Šis rodiklis nebuvo blogiausias šalyje (siekė 89 proc.²⁰).

¹⁶ 2016-2020 m. laikotarpyje

¹⁷ Daugiausiai materialinių investicijų vienam gyventojui teko Tauragės rajono savivaldybėje (1 705 Eur), mažiausiai – Šilalės rajono savivaldybėje (1 049 Eur)

¹⁸ Pagal LR Vidaus reikalų ministro 2019-10-16 d. įsakymą Nr. 1V-861 „Dėl savivaldybių priskyrimo grupėms pagal keliamus ekonominio augimo tikslus metodikos ir tvarkos aprašo patvirtinimo“ Tauragės regione yra tik viena savivaldybė priskirtina ekonominių centrų savivaldybėms – tai Tauragės rajono savivaldybė (ekonominės veiklos koncentracijos centras – Tauragės miestas).

¹⁹ Sutelktos darbo vietos ir paslaugos – tai parduotuvės, kultūros ir laisvalaikio objektai, finansinių paslaugų įstaigos

²⁰ Tai reiškia, kad nuo ekonominės veiklos koncentracijos centro Regione – Tauragės miesto – 45 minučių kelionės atstumu (automobiliu) gyvena apie 89 proc. Regiono gyventojų, kurie per 45 minutes (automobiliu) gali pasiekti ekonominiuose centruose sutelktas darbo ir paslaugų vietas.

Investicijoms tinkamų sklypų bei veikiančių pramoninių zonų Regione yra nemažai, tačiau jų kiekis, išsidėstymas, užimtumas bei infrastruktūros išvystymas tarp savivaldybių – nevienodas. Tauragės ir Jurbarko rajonuose veikia daug pramonės, gamybos ir paslaugų įmonių. Tauragės rajono pramoninės teritorijos yra plačiai išvystytos, čia yra 2 koncentruotos pramonės zonos (viena – pietvakarinėje Tauragės miesto dalyje Pramonės g., kita – šiaurės vakarinėje dalyje, Tarailių mikrorajone (Tauragės miesto dalis) ir Taurų kaimuose). Jurbarko mieste pramonės zona yra koncentruota ir išsidėsčiusi atskirai pietvakarinėje miesto dalyje, atskirta ir apribota žiediniu apvažiavimu. Tačiau šiose pramonės zonose infrastruktūra nėra pilnai išvystyta²¹. Pramoninėse teritorijose randami ir tinkami investicijoms laisvi žemės sklypai, nors ir fragmentuoti. Infrastruktūros išvystymo problemos laisvuose žemės sklypuose dažniausiai susijusios su ribotu finansiniais ištekliais. Pagėgių savivaldybėje įkurtas pramonės parkas (į pietvakarius nuo Pagėgių miesto centro) su išvystyta infrastruktūra²², tačiau jame nėra investuotojų. Pagėgių pramonės parko nepatrauklumas siejamas su geografine padėtimi (siena su Rusijos Federacija), šalia nesančiomis magistralėmis, kvalifikuotos darbo jėgos trūkumu. Šilalėje pramonės ir gamybinės įmonės išsidėsčiusios visoje miesto teritorijoje arba priemiesčiuose, sklypai dažniausiai fragmentuoti, trūksta dviračių takų ir viešojo autobusų stotelių, o kelių būklė – prasta. Didžiausia problema Šilalės r. sav. – laisvų, tinkamų investicijoms, žemės sklypų trūkumas²³.

2.2.2. Verslo situacija

2021 m. pr. Regione veikė 2,3 tūkst. ūkio subjektų. Beveik pusė jų (48 proc.) veikė Tauragės rajono savivaldybės teritorijoje. Daugiausia ūkio subjektų sukonzentruota didmeninės ir mažmeninės prekybos, variklinių transporto priemonių ir motociklų remonto (26,5 proc.), transporto ir saugojimo (11,6 proc.) bei pramonės ir apdirbamosios gamybos (11,4 proc.) sektoriuose.

Regionė, kaip ir visoje Lietuvoje, dominuoja *smulkusis ir vidutinis verslas* (toliau – SVV)²⁴, kuris yra vienas svarbiausių ekonomikos augimo bei konkurencingumo veiksnų, turintis esminį poveikį regiono raidai, naujų darbo vietų kūrimui ir socialiniam stabilumui. SVV įmonių skaičius Regione 2021 m. pradžioje sudarė 1,8 tūkst. (99,8 proc. nuo veikiančių įmonių skaičiaus). Šalies rodiklis – 99,5 proc. Atskirose Regione savivaldybėse SVV sektoriaus dalis nebuvo mažesnė nei 99 proc.

Regiono *verslumo lygis* 2020 m. siekė 19,9 veikiančių SVV subjektų/ 1000 gyventojų, ir buvo 35,8 proc. mažesnis už šalies vidurkį (31,8 veikiančių SVV subjektų/ 1000 gyventojų). Tarp Regiono savivaldybių pastebimi gyventojų verslumo lygio netolygumai. Didžiausiu verslumo lygio rodikliu Regione pasižymi Tauragės rajono savivaldybė (24,6 SVV subjektų/ 1000 gyv.), mažiausiu – Pagėgių savivaldybė (14,7 SVV subjektų/ 1000 gyv.).

*Samdomų darbuotojų skaičius*²⁵ 2020 m. Regione sudarė 17,3 tūkst. asm., ir palyginti su 2019 m., sumažėjo 3,4 proc. Tam didžiausią įtaką turėjo COVID-19 pandemija, kai dėl karantino apribojimų dalis įmonių užsidarė, bankrutavo, sumažino darbuotojų skaičių ir pan. Daugiausiai samdomų darbuotojų Regione dirbo pramonės ir apdirbamosios gamybos (30,4 proc.), didmeninės ir mažmeninės prekybos, variklinių transporto priemonių ir motociklų remonto (26,7 proc.), transporto ir saugojimo (17,8 proc.) sektoriuose.

²¹ Tauragės bei Jurbarko rajonuose trūksta dviračių takų iki pramoninių zonų, viešojo transporto stotelių, Tauragės r. sav. – šildymo infrastruktūros (ne visi gamybiniai pastatai turi galimybę pasijungti prie centralizuotų šilumos tinklų), Jurbarko r. sav. – išplėtos susisiekimo infrastruktūros

²² Įrengtas privažiavimo kelias, apšvietimas, pagal Tauragės+ projektą papildoma infrastruktūra privažiavimais, elektros ir apšvietimo, nuotekų ir vandentiekio tinklais

²³ Laisvi žemės sklypai priklauso tik privatiems asmenims.

²⁴ Pagal Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymą, smulkusis ir vidutinis verslas (SVV) – tai ekonominė veikla, kurią vykdo labai mažos, mažos ir vidutinės įmonės. Labai maža įmonė yra įmonė, kurioje dirba mažiau kaip 10 darbuotojų ir kurios finansiniai duomenys atitinka bent vieną iš šių sąlygų: 1) įmonės metinės pajamos neviršija 2 mln. EUR; 2) įmonės balanse nurodyto turto vertė neviršija 2 mln. EUR. Maža įmonė yra įmonė, kurioje dirba mažiau kaip 50 darbuotojų ir kurios finansiniai duomenys atitinka bent vieną iš šių sąlygų: 1) įmonės metinės pajamos neviršija 10 mln. EUR; 2) įmonės balanse nurodyto turto vertė neviršija 10 mln. EUR. Vidutinė įmonė yra įmonė, kurioje dirba mažiau kaip 250 darbuotojų ir kurios finansiniai duomenys atitinka bent vieną iš šių sąlygų: 1) įmonės metinės pajamos neviršija 50 mln. EUR; 2) įmonės balanse nurodyto turto vertė neviršija 43 mln. EUR (II skyrius, 3 straipsnis).

²⁵ Rodiklis nefiksuoja žemės ūkio sektoriuje dirbančių samdomi darbuotojų

Vidutinis Regiono įmonės dydis 2020 m. siekė 7,7 darbuotojus (kai šalies vidurkis – 8,4 darbuotojai). 2021 m. pradžioje Regione veikė 2194 įmonės, turinčios iki 50 darbuotojų, 101 įmonė, turinti 50–249 darbuotojų, bei 8 stambūs ūkio subjektai, turintys virš 250 darbuotojų (iš jų 3 – viešojo sektoriaus ir 5 – privataus verslo). Stambiose įmonėse dirba maždaug 3,0 tūkst. darbuotojų (apie 18 proc. bendro samdomų darbuotojų skaičiaus Regione).

2.2.3. Darbo rinkos tendencijos

Gyventojų užimtumo lygis Regione (67,3 proc.) 2020 m. buvo 4,3 proc. p. žemesnis nei vidutiniškai šalyje (71,6 proc.), tačiau viršijo Utenos, Marijampolės ir Alytaus regionų rodiklius bei buvo artimas dalies regionų, kuriuose yra didieji miestai (Šiauliai, Panevėžys), vidurkiams. Tarp Regiono savivaldybių fiksuojami užimtumo lygio netolygumai. Žemiausias užimtumo lygis buvo Jurbarko r. sav. – 62,1 proc., aukščiausias – Pagėgių sav. (70,5 proc.). 2016–2020 metų laikotarpiu užimtumo lygis Regione sumažėjo 3,1 proc. p., kai šalyje padidėjo 2,2 proc. p. Mažesnis užimtumas rodo, kad yra potencialiai laisvos darbo jėgos, dėl ko trumpuoju laikotarpiu investuotojams gali būti patrauklu kurtis ir steigti naujas darbo vietas, jei bus užtikrintas tinkamas įgūdžių formavimas. Tačiau, net ir augant užimtumui, išliks rizika, susijusi su „vidutinių pajamų spąstų“ problema²⁶. 2.2.1 skyrelyje nustatyta, kad Regiono darbo rinkoje vyrauja darbo jėgai imlūs, aukštesnės pridėtinės vertės negeneruojantys sektoriai (tradicinė baldų, maisto pramonė, apdirbamoji gamyba, prekyba, viešojo sektoriaus paslaugos, transportas ir logistika), o technologijoms ir žinioms imlių sektorių dalis išlieka santykinai nedidelė²⁷.

Lėta vietos ūkio plėtra, mažesnis nei šalies gyventojų verslumo lygis, aukštą pridėtinę vertę generuojančių verslų stoka lemia aukštesnį *nedarbo lygį*. Regiono registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis (toliau – registruoto nedarbo rodiklis) (13,8 proc.) buvo 1,2 proc. p. didesnis nei vidutiniškai šalyje (12,6 proc.). Lyginant 2020 m. su 2016 m., registruoto nedarbo rodiklis padidėjo 3,2 proc. p. Prie rodiklio didėjimo 2020 m. prisidėjo ir su COVID-19 pandemija susijusios priežastys. 2020 m. aukščiausias registruoto nedarbo rodiklis 2020 m. tarp Regiono savivaldybių fiksuotas Jurbarko r. sav. (16,3 proc.), žemiausias – Šilalės r. sav. (12,6 proc.). Regionas pasižymi aukštu registruoto nedarbo rodikliu ir jaunimo tarpe. 2020 m. jaunimo (16–29 m.) registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis siekė net 36 proc. (šalies vidurkis 19,6 proc.). Jaunimas – viena iš labiausiai darbo rinkoje dėl COVID-19 pandemijos nukentėjusių grupių. Remiantis 2020 m. atlikto užimtumo tyrimo²⁸ duomenimis, Regione, kaip ir šalyje, dažniausiai darbo rinkoje neaktyvūs asmenys²⁹ darbo *neieškojo* dėl asmeninių, šeiminių priežasčių, ligos ar neįgalumo (5,7 proc. apklaustųjų) arba mokėsi, kėlė kvalifikaciją (5,0 proc. apklaustųjų).

Regionė veikia 2 profesinio rengimo centrai ir 1 kolegija dviejose savivaldybėse – Tauragės ir Jurbarko (žr. 6 paveikslą).

²⁶ Vidutinių pajamų spąstai – besivystančios teritorijos raidos fazė, kai teritorijos augimas sustoja pasiekus tam tikrą pajamų lygį, matuojamą BVP vienam gyventojui, išsekus augimo šaltiniams. Tokios teritorijos turi keturis pagrindinius bruožus: 1) aukšti gamybos kaštai, palyginus su žemu pajamų šalimis, todėl negali konkuruoti kaina; 2) neišvystyti įgūdžiai ir inovacijos, palyginus su aukštų pajamų šalimis, todėl negali konkuruoti; 3) žemas įsitraukimas į tarptautines vertės grandines ir tarptautines rinkas; 4) savanoriškas „užsirakimas grandinių žemos vertės veiklose (pagal <https://paliokaite.com/izvalgos/pajamu-spastai-ir-augimas-suoliais/>)

²⁷ Apskaičiuojama kaip veikiančių ūkio subjektų, priskirtų EVRK (2 red.) K iki N sekcijoms, dalis. Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, tokių ūkio subjektų 2021 m. pr. Tauragės regione buvo 4,0 proc., šalyje – 7,2 proc.

²⁸ Ketvirtinis gyventojų užimtumo statistinis tyrimas, vykdomas Lietuvos statistikos departamento. Prieiga prie viešos 2020 m. duomenų rinkmenos per internetą: https://osp.stat.gov.lt/documents/10180/61530/PUF_LFS_2020.7z

²⁹ Nesančių nei užimtaisiais, nei bedarbiais.

6 pav. Profesinės mokymo įstaigų, kolegijų pasiekiamumas

2 lentelė. Darbo rinkos paklausos ir mokymo įstaigos rengiamų profesijų atstovų atitiktis (2021 m.)

Pasiūla (baigę profesinio rengimo centrus, kolegiją)	Paklausa		
	Didesnė nei vidutinė	Vidutinė	Mažesnė nei vidutinė
Transporto ir logistikos sektorius (automobilių mechanikai (52), elektros įrenginių remontininkai (10), vairuotojai (4))	Vairuotojai Elektromechanikai ir elektromonteriai	Automobilių mechanikai	
Statybų sektorius (apdailininkai (35), dažytojai/tinkuotojai (19), plytelių klojėjai (2))	Statybininkai Plytelių klojėjai	Dažytojai/ Tinkuotojai	
Maisto paslaugų sektorius (virėjai (9), kepėjai (19), padavėjai/barmenai (9))	Kepėjai/ Virėjai	Barmenai/ Padavėjai	
Prekyba/ įmonių aptarnavimo veikla (apskaitininkai/ kasininkai (22))		Apskaitininkai / Kasininkai	

Tauragės apskrities verslininkų asociacijos (toliau – TAVA) indikacija, verslui trūksta kvalifikuotos darbo jėgos. Veikiantys profesinio rengimo centrai bei kolegija nepakankamai orientuoti į verslui reikalingų profesijų darbuotojų parengimą. Užimtumo tarnybos atlikto tyrimo duomenimis³⁰, daugiau nei 70 proc. darbdavių Regione 2021 m. patyrė sunkumų apsirūpinant reikiamos kvalifikacijos darbo jėga. Labiausiai darbuotojų trūko žemės ūkio ir pramonės sektoriuose, transporto ir saugojimo veiklą vykdančiose įmonėse.

Apklausus Regiono mokymo įstaigas, nustatyta, kad 10-40 proc. besimokančių mokinių yra ne mokymo įstaigų savivaldybėse gyvenantys asmenys³¹. Pastarieji mokymo įstaigas pasiekia nuosavu ar viešuoju transportu, atveža tėvai arba gyvena bendrabučiuose (tik profesinių mokyklų mokiniai). Dalį mokinių (dažniausiai su spec. poreikiais) mokymo įstaigos atsiveža mokyklos autobusais. Todėl darytina išvada, kad profesinio mokymo tinklas Regione yra integruotas, naudojamas bendrai.

Regiono profesinio rengimo centruose 2020–2021 m. mokymo programas baigė 233 mokiniai, kolegijoje kvalifikaciją įgijo 37 studentai. Tačiau dalies ruošiamų specialistų kvalifikacija/ profesijos nėra paklausios Regiono darbo rinkoje (žr. 2 lentelę).

³⁰ Darbo rinkos pokyčiai ir iššūkiai. Darbdavių išvalgos ir patirtys. Prieiga per internetą: [PDF to Flipbook | Heyzine](#)

³¹ Didžiausia tokių mokinių dalis – Tauragės r. sav. esančioje profesinio mokymo įstaigoje.

Žemės ūkio verslo darbuotojai (16)	Žemės darbų ir panašių mašinų operatoriai		
Grožio paslaugų sektorius (kirpėjai (9), kosmetikai (5))			Kirpėjai, kosmetikai
Tekstilės pramonė (siuvėjai (8))			Siuvėjai
Viešasis sektorius (socialinių darbuotojų padėjėjai (8))	Socialiniai darbuotojai ir konsultantai		
Verslas ir viešoji vadyba (37)	Verslo paslaugų srities ir administracijos vadovai		Politikos ir administravimo specialistai
Kiti (dailidė (1), suvirintojas (4), medienos apdirbimo staklininkas (1))	Suvirintojai	Dailidės Medienos apdirbimo staklininkai	

Pagal 2021 m. Užimtumo tarnybos parengtą įsidarbinimo galimybių barometrą, Regione labiausiai trūksta (prioriteto tvarka) gamybos darbų meistrų ir brigadininkų, sandėliavimo darbuotojų, inžinierių, psichologų, įmonių/ statybos vadovų, gydytojų, finansininkų, spec. poreikių mokinių mokytojų, higienos specialistų, apklausų atlikėjų. Palyginti su 2016 m., tendencijos šiek tiek pasikeitė. Pavyzdžiui, prieš 5-rius metus tarp paklausių profesijų buvo socialiniai darbuotojai, kurių paklausa, pradėjus šiuos specialistus rengti Regiono profesinio mokymo įstaigose, šiek tiek sumažėjo. 2016 m. nebuvo tokios didelės gydytojų, įmonių/ statybos vadovų, paklausos, palyginti su kitomis specialybėmis (pvz., ikimokyklinio ugdymo mokytojų, paštininkų, pardavimų atstovų, buhalterijų).

Užimtumo tarnybos duomenimis, Regione labiausiai pasiteisino įdarbinimas pagal pameistrystės programas, įdarbinimas subsidijuojant, darbo įgūdžių įsigijimo/ formavimo rėmimas ir neformalaus švietimo bei savišvietos būdu įgytų kompetencijų ugdymas. Visos šios aktyvios darbo rinkos priemonės pasiteisino daugiau nei 50 proc. atvejų, vertinant ilgalaikę (po 24 mėn.) integraciją į darbo rinką. Daugiausiai – 70,8 proc. atvejų – pasiteisino įdarbinimas pagal pameistrystės sutartį. Didžiausias efektas pasiektas Šilalės ir Jurbarko rajonų savivaldybėse.

Nedidelė dalis užsienio kapitalo įmonių, vyraujantys žemos pridėtinės vertės verslai, santykinai aukštas nedarbo lygis lemia vieną žemiausių darbo užmokesčių šalyje. Vidutinis mėnesinis *bruto darbo užmokestis* Regione 2020 m. siekė 1142 Eur, ir buvo apie 20 proc. mažesnis nei šalies vidurkis (1429 Eur). Tarp Regiono savivaldybių darbo užmokesčio netolygumai nebuvo ryškūs – atotrūkiškai tesiekė 5,9 proc.

2.2.4. Žemės ūkis

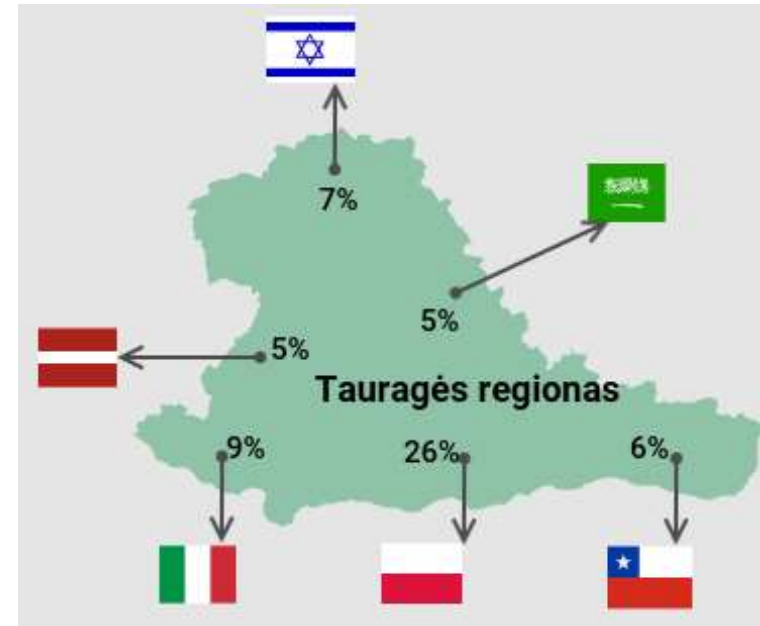
Regionas yra kaimiškas regionas. 2021 m. *žemės ūkio naudmenos* siekė 248,6 tūkst. ha ir sudarė 56,4 proc. teritorijos ploto. Didžioji dalis (88,1 proc.) žemės ūkio naudmenų Regione yra ariama žemė, 0,6 proc. – sodai ir 11,3 proc. – pievos ir natūralios ganyklos. Deklaruotas žemės ūkio naudmenų plotas siekia apie 216 tūkst. ha arba 87 proc. visų žemės ūkio naudmenų. Maždaug 8-iose procentuose deklaruotų žemės ūkio naudmenų veiklą vysto ekologiniai ūkiai. Tai atitinka tiek ES, tiek Lietuvos vidurkį. Ekologinių ūkių pasėlių dalis Tauragės, Šilalės rajonų ir Pagėgių savivaldybėse 2021 m. sudarė apie 9,4–9,6 proc., Jurbarko rajono savivaldybėje – 4,4 proc. Visose Regiono savivaldybėse, išskyrus Jurbarko rajono savivaldybę, ekologinių ūkių pasėlių dalis didėjo.

2020 m. pajamos iš *bendrosios žemės ūkio* produkcijos Regione siekė 180 mln. EUR, kas sudarė tik 6,2 proc. šalies bendrosios žemės ūkio produkcijos pajamų dydžio. Daugiausiai bendrosios žemės ūkio produkcijos sukuriama Jurbarko r. sav. (apie 35 proc.). *Augalininkystės ir gyvulininkystės produkcijos santykis* yra subalansuotas (50:50). Tokią struktūrą sąlygojo nenašios žemės didesnėje Regiono teritorijoje (Pagėgių, Šilalės rajono ir Tauragės rajono savivaldybėse *žemių našumo balas* svyruoja nuo 35,2 iki 39,2) ir platesnis jų panaudojamas gyvulių ganymui. Tik Jurbarko r. sav. žemių našumo balas – vienas didžiausių Lietuvoje (49,8 balo). Čia augalininkystės bei gyvulininkystės produkcijos santykis yra kitoks (60:40). 2020 m. Regione iš 1 ha pagaminta 724,4 EUR bendrosios žemės ūkio produkcijos, kai šalyje vidutiniškai – 850,9 EUR. Prie žemesnio produktyvumo prisidėjo ir smulkių ūkių gausa, ir neproduktyvių veislių gyvulių auginimas (apie 20 proc. auginamų galvijų yra perspektyvesnių veislių, mėsiniai, o likę 80 proc. – mišrūnai).

2020 m. Regione lietuviškos kilmės žemės ūkio produkcijos eksportas sudarė 93,5 mln. EUR (beveik 52 proc. nuo bendrosios žemės ūkio produkcijos pajamų). Maždaug 57 mln. EUR eksportuojama į ES šalis (pagrindinės eksporto šalys nurodytos 7 paveiksle).

Regiono vyrauja smulkesni nei vidutiniškai šalyje ūkininkų ūkiai. 2020 m. *vidutinis ūkio dydis* regione (14,5 ha) buvo 7,1 proc. mažesnis nei šalies vidurkis (15,6 ha). Smulkiausi ūkiai išsidėstę Šilalės rajono savivaldybėje (vidutinis ūkis – 12,2 ha).

Diskusijos metu su Regiono savivaldybių Žemės ūkio skyrių vedėjais išsiaiškinta, kad didžioji dalis ūkininkų bei šeimos ūkių yra labai maži, jiems ūkininkavimas yra papildomas pajamų šaltinis arba tradicinio gyvenimo būdo išraiška, produkciją augina savo reikmėms ir (arba) artimam giminių, draugų ratui ir (arba) parduoda vietos turguose. Todėl Regionas pasižymi smulkių ūkininkų ūkių gausa. Nors šie maisto gamintojai gali būti priskiriami pirminiams gamintojams³², tačiau dažnai neturi Valstybinės maisto veterinarijos tarnybos leidimų³³. Leidimų gavimas generuoja didesnius kaštus, dėl ko produkcija išbrangsta, ir regionuose, kurie nepasižymi aukšta perkamąja galia (koks ir yra Tauragės regionas), yra nepopuliari. Šiek tiek didesni ūkininkų ar šeimos ūkiai, kuriems ūkininkavimas tampa pagrindiniu arba vienu pagrindiniu pajamų šaltiniu, žemės ūkio produkciją dažniau parduoda tolimesniems gamintojams nei tiesiogiai vartotojams dėl tų pačių priežasčių (didesnio pelno siekio). Kita problema – žemas ūkininkų verslumo lygis, negebėjimas surasti potencialių vartotojų kitose, ne Tauragės regiono savivaldybėse, pavyzdžiui, didžiuosiuose miestuose, - Vilniuje, Kaune, kur vartotojai už ekologišką ir tiesiogiai iš gamintojų parduodamą produkciją yra pasirošę mokėti didesnę kainą. Regione nėra oficialiai veikiančių marketinginių (arba produkcijos perdirbimo ir realizavimo) kooperatyvų/ asociacijų. Taigi, nors trumpų tiekimo grandinių ir vietos turgų plėtojimas gali padidinti ūkininkų konkurencingumą, tačiau toks poreikis Regiono žemės ūkio ir maisto sektoriuose yra minimalus, nes paklausa yra patenkinama kitais būdais.

7 pav. Lietuviškos kilmės žemės ūkio produkcijos eksporto šalys, 2020 m.

³² *Pirminė gamyba* – pirminių produktų gamyba, veisimas arba auginimas, įskaitant derliaus nuėmimą, gyvulių melžimą ir naminių gyvūnų auginimą iki skerdimo. Pirminė gamyba apima medžiojimą, žvejojimą ir laukinių augalų auginimą (<https://vmvt.lt/maisto-sauga/verslui/pirmine-gamyba>).

³³ Leidimai įpareigoja augintojus ir gamintojus laikytis tinkamos higienos visuose maisto gaminimo (auginimo) etapuose, ženklinti produkciją, užtikrinti produkcijos atsekamumą bei atšaukimą iš rinkos ir pan.

Kitas svarbus faktorius – *ūkininkų amžius*. Lietuvoje pensinio amžiaus ūkininkų dalis siekė 31,9 proc., Regione – siekė trečdalį. Šio amžiaus tarpsnio ūkininkai neturi pamainos. Jaunų ūkininkų (iki 40 metų) dalis Regione (13,3 proc.) buvo mažesnė nei vidutiniškai šalyje (16,6 proc.). Darbo jėga žemės ūkyje sparčiai sensta. Per 2016–2020 m. Regione labiausiai padidėjo ūkininkų, kurių amžius svyravo nuo 40 metų iki pensinio amžiaus, dalis (nuo 45,8 proc. iki 53,9 proc.).

2.2.5. Turizmas, kultūra ir rekreacija

Regionas turi daug turistinių ir rekreacijos išteklių. Turizmo vystymui regione svarbios Nemuno ir Jūros upės. Regioną kerta vienas gražiausių Lietuvoje kelių pagal Nemuno upę (dar vadinamas Rojaus keliu). Randami gamtos, kultūros paveldo objektai, istorinės vietos. Kultūros vertybių registre įrašyta virš 1,2 tūkst. nekilnojamųjų kultūros vertybių (sudaro 4,6 proc. visų šalies nekilnojamųjų kultūros vertybių) ir 41 kilnojamoji kultūros vertybė (sudaro 1,3 proc. visų šalies kilnojamųjų kultūros vertybių). Daugiausiai jų yra Šilalės r. sav. (462). Gausu piliakalnių, pilių, kitų istorinių objektų, kurių didelė dalis pritaikyta lankymui. Istorija yra išskirtinė, nes susijusi su nuolatinio buvimu pasienyje. Regionas pasižymi kultūros įvairove, apimančia Mažosios Lietuvos, Žemaitijos, iš dalies – Suvalkijos – etnografinių regionų kultūrą. Į nematerialaus kultūros paveldo vertybių sąrašą įrašytas muzikavimas bandonija Tauragės krašte. Regionas pasižymi saugomų teritorijų gausa (jos sudaro 20,6 proc. regiono teritorijos): Viešvilės gamtinis rezervatas, 4 regioniniai parkai (Pagramančio, Panemunių, Rambyno ir Varnių), nemažai draustinių. Regione yra 43 saugomi gamtinio paveldo objektai (iš 684 esančių Lietuvoje). Daugiausiai jų yra Šilalės ir Jurbarko rajonų savivaldybėse.

Informaciją apie turizmo paslaugas ir lankytinus objektus Regiono teritorijoje teikia 4 turizmo ir informacijos centrai – Jurbarko turizmo ir verslo informacijos centras, Pagėgių krašto turizmo informacijos centras, Šilalės Vlado Statkevičiaus muziejus ir Tauragės krašto muziejus „Santaka“³⁴.

Vadovaujantis VšĮ Nacionalinės Lietuvos turizmo skatinimo agentūros „Keliauk Lietuvoje“ atliktu tyrimu³⁵, 2021 m. *lankytini objektai* Regiono savivaldybėse vertinami *gerai*³⁶ (žr. 3 lentelę).

3 lentelė. Turistinių objektų patrauklumo vertinimo rezultatai (2021 m.)

Savivaldybė	Objekto bendras vidurkis	Susistekimas	Orientavimas	Objekto būklė	Tvarka	Darbo laikas	Pritaikyta neįgalųjų ir ribotos	WC	Parkavimas	Elektromobilių įkrovos stotelės	Teikiamos paslaugos	Poilsis, vanduo, maistas	Darbuotojai	Atsiskaitymo galimybės	Draugiška šeimoms su vaikais	Draugiška turistams su naminiiais gyvūnais	Papildoma vertė
Tauragės r. sav.	2.84	3.42	3.40	3.19	3.32	2.10	3.44	1.67	2.79	1.38	2.56	3.67	3.80	1.42	3.43	1.85	2.23
Jurbarko r. sav.	2.79	3.15	3.50	3.04	3.18	3.27	3.24	2.35	2.85	1.25	2.59	3.32	3.64	1.63	2.86	1.92	2.71
Pagėgių sav.	2.61	2.99	2.86	3.11	3.37	2.17	3.58	1.98	2.87	1.00	2.80	2.57	3.25	1.00	3.02	2.00	1.50
Šilalės r. sav.	2.81	3.14	3.47	3.24	3.43	2.13	3.51	1.86	2.88	1.00	1.67	3.31	3.50	1.50	3.34	1.91	2.50
4 = Labai gerai		3 = Gerai			2 = Tobulintina			1 = Nepakankamai			0 = Nevertintina						

³⁴ Nuo 2022 m. kovo mėn. Tauragės krašto muziejus šios paslaugos nebetiekia, šią paslaugą yra parėmęs VšĮ „Žalioji regionas“

³⁵ Prieiga per internetą: <https://www.lithuania.travel/lt/news/lietuvos-turistiniu-vietoviu-patrauklumo-vertinimo-tyrimas>

³⁶ Vertinamas vykdomas 4-ių balų sistemoje, kur 1 nepakankamai, 2 – tobulintina, 3- gerai, 4 – labai gerai.

Didelio išsibarstymo ir atotrūkių tarp savivaldybių, vertinant lankytinų objektų patrauklumą, nėra³⁷. Atkreiptinas dėmesys, kad visose savivaldybėse nepatenkinamai įvertintas elektromobilių įkrovos stotelių prie lankytinų objektų aspektas, o Tauragės r., Šilalės r. ir Pagėgių sav. – atsiskaitymo prie lankytinų objektų galimybės³⁸. Visose Regiono savivaldybėse tobulintinos WC paslaugos prie lankytinų objektų, trūkta draugiškumo turistams su naminiiais gyvūnais, nepatogus lankytinų objektų darbo laikas. Pagėgių ir Tauragės r. sav. nepakankama Wi-Fi ryšio aprėptis prie lankytinų objektų; trūksta renginių, ekspozicijų, parodų, maitinimo įstaigų ar erdvių konferencijoms; stokoja parduotuvių ar kitų papildomų paslaugų prie lankytinų objektų.

*Turistų skaičius regiono apgyvendinimo įstaigose*³⁹ 2020 m. siekė 17,3 tūkst. asmenų, tačiau tai sudarė tik 0,8 proc. šalies apgyvendinimo įstaigose apsistojusiu turistų skaičiaus. Turistų skaičius tarp atskirų savivaldybių apgyvendinimo įstaigų dėl Regiono kompaktiškumo, turistinių objektų/ maršrutų išsidėstymo kelių Regiono savivaldybių teritorijose, buvo panašus (svyravo nuo 15 proc. iki 28 proc.). Ankstesniais metais Regione esančiose apgyvendinimo įstaigose apsistodavo maždaug 30-čia proc. daugiau turistų. Rodiklis 2020 m. ženkliai sumažėjo dėl COVID-19 pandemijos pasekmių. Šis sektorius turi nemažą potencialą kurti papildomas užimtumo galimybes moterims, jaunimui, kaimo bendruomenėms. Todėl Regionas turi skirti dėmesį ne tik naujų paslaugų formų, jų teikimo būdų paieškai, bet ir turizmo sektoriaus pajėgumų atstatymui.

Regiono turizmo sektorius orientuotas į *vietinį (Lietuvos) turizmą*. Didžiąją turistų dalį apgyvendinimo įstaigose sudaro turistai, atvykę iš kitų Lietuvos vietovių (89 proc.). Panaši proporcija tarp vietinių ir užsienio turistų pastebima ir vertinant turizmo informacijos centruose apsilankančių turistų skaičių (88 proc. – vietiniai turistai). Pagal VŠĮ Nacionalinės Lietuvos turizmo skatinimo agentūros „Keliauk Lietuvoje“ atliktą mobiliųjų duomenų tyrimą⁴⁰, kuriuo įvertinti užsienio turistų keliavimo dėsningumai Lietuvoje, nustatyta, jog Regionas nėra populiarus tarp užsienio turistų. Vertinant 2021 m. gegužės–spalio mėn. laikotarpį, užsienio turistų srautai į Regioną buvo vieni mažiausių Lietuvoje (atskirais mėnesiais, mažiau užsienio turistų lankydavo tik Telšių regioną). Šalių, iš kurių atvažiuojantys turistai lankė Regioną, TOP5: Vokietija, Latvija, Didžioji Britanija, Lenkija, Ukraina (prioritetine tvarka). Vertinant atskiras regiono savivaldybes, jų populiarumas mažai skyrėsi – šiek tiek labiau lankomos Tauragės ir Šilalės rajonų savivaldybės, palyginti su Jurbarko r. sav. ir Pagėgių sav.

Vietų skaičius Regiono apgyvendinimo įstaigose per 2016–2020 m. išaugo beveik dvigubai (nuo 612 iki 1146). Daugiausia vietų buvo Tauragės (41,3 proc.) ir Jurbarko (19,8 proc.) rajonų savivaldybių teritorijose esančiose apgyvendinimo įstaigose. 2016–2019 m. nuo 35,5 tūkst. iki 48,2 tūkst. (arba 12,7 proc.) padidėjo *nakvynių* apgyvendinimo įstaigose skaičius. 2020 m. dėl COVID-19 pandemijos plitimo sukeltos krizės šis skaičius sumažėjo iki 24,7 tūkst. Vieno turisto *nakvynės trukmė* Regione esančiose apgyvendinimo įstaigose 2019 m. siekė 1,9 paros (vidutiniškai šalyje – 2,3 paros). 2016–2019 m. padidėjo ir apgyvendinimo įstaigų *vietų užimtumas* (nuo 12,5 proc. iki 17,1 proc.), ir *numerinių užimtumas* (nuo 23 proc. iki 29,6 proc.), nors rodikliai buvo prasčiausi šalyje.

³⁷ Geriausiai vertinami Tauragės r. sav. lankytiniai objektai (2,84 balo iš 4 galimų 4), prasčiausiai – Pagėgių sav. (2,61 balo iš 4 galimų). Šilalės r. sav. lankytiniai objektai vertinami 2,81 balo, Jurbarko r. sav. – 2,79 balo.

³⁸ Galimybė įsigyti bilietą internetu, apmokėti debetine/ kreditine kortele/ grynais, informacijos apie apmokėjimo galimybes pakankamumas ir pan.

³⁹ Įvairių tipų viešbučiai ir panašios laikinos buveinės; poilsiautojų ir kitas trumpalaikis apgyvendinimas; poilsinės transporto priemonės, priekabų aikštelės ir stovyklavietės

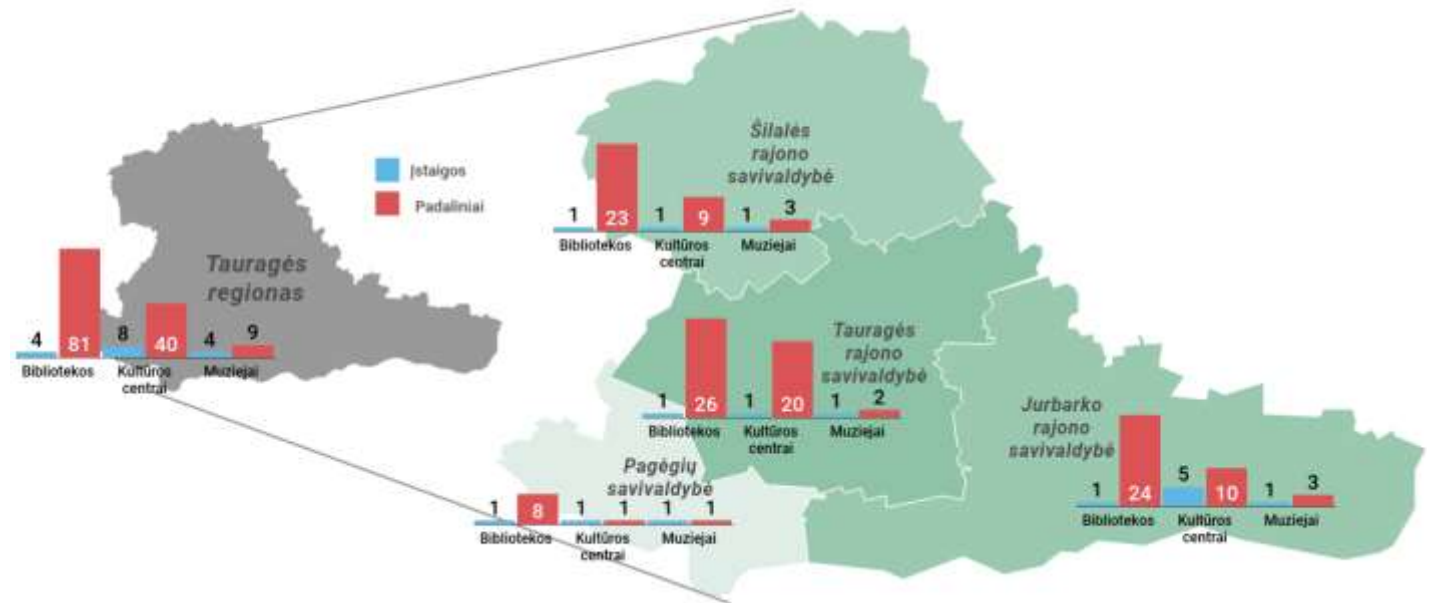
⁴⁰ Prieiga per internetą: [Mobiliųjų duomenų tyrimas | Keliauk Lietuvoje \(lithuania.travel\)](https://www.keliauklietuvoje.lt/tyrimas)

Turizmo ir rekreacijos paslaugos, ypačingai šalies regionuose, glaudžiai susijusios su kultūros paslaugomis. Tauragės regione yra plačiai išvystytas *kultūros įstaigų* tinklas (veikia 4 muziejai ir 9 jų padaliniai, 8 kultūros centrai (5 iš jų – Jurbarko rajone) bei 40 jų padalinių, 4 viešosios bibliotekos ir 81 jų padalinys). Didžioji dauguma kultūros įstaigų padalinių veikia kaimiškose seniūnijose, taip užtikrinant paslaugos prieinamumą visiems Regiono gyventojams, svečiams.

Regiono savivaldybės dėl lėšų trūkumo ir plataus kultūros įstaigų tinklo neįstengia visų padalinių aprūpinti kokybiška, šiuolaikine įranga, investuoti į visų patalpų/ pastatų sutvarkymą, pritaikymą pagal universalaus dizaino principą. Apklausus Regiono savivaldybių kultūros įstaigų atstovus, nustatyta, kad infrastruktūros pritaikymas asmenų su negalia poreikiams – netolygus⁴¹.

VšĮ Nacionalinės Lietuvos turizmo skatinimo agentūra „Keliauk Lietuvoje“, vykdydama Lietuvos turistinių vietovių patrauklumo vertinimo tyrimą, į vertinamų objektų sąrašą įtraukia ir savivaldybėse esančius muziejus, kitas kultūros įstaigas. Tyrimo metu atskleista, kad turistų lankymui aktualesni Regiono kultūros objektai yra vertinami gerai⁴².

Regiono *kultūros įstaigų lankytojų skaičius* pastaraisiais metais dėl COVID-19 pandemijos pasekmių sumažėjo (2020 m. palyginti su 2016 m., viešųjų bibliotekų ir jų filialų lankytojų skaičius sumažėjo beveik 6 proc., vartotojų skaičius – 7,5 proc.; kultūros centrų ir filialų dalyvių skaičius sumažėjo 6,6 proc.), nors

8 pav. Savivaldybių pavaldumo kultūros įstaigos pagal rūšis

⁴¹ Šilalės r. sav. kultūros centre ir jo padaliniuose vidaus patalpos yra pilnai arba dalinai pritaikytos, tačiau įranga nepritaikyta; viešosios bibliotekos ir padalinių infrastruktūra labai retais atvejais pritaikyta neįgalųjų poreikiams. Šilalės Vlado Statkevičiaus muziejus yra visiškai pritaikytas asmenims su negalia, tačiau kaimo teritorijose esantys jo padaliniai – nepritaikyti. Pagėgių sav. kultūros infrastruktūra yra pritaikyta asmenims su negalia. Tauragės r. sav. teritorijoje asmenims su negalia yra labiau pritaikytos mieste esančios kultūros įstaigos, muziejai. Kaimiškose vietovėse 15-os iš 20-ties kaimo kultūros centrų vidaus patalpų pritaikytos asmenų su negalia poreikiams. Jurbarko r. sav. muziejai visiškai nepritaikyti asmenims su negalia, o kultūros centrai – pritaikyti tik kai kurie, esantys kaimo vietovėse.

⁴² Gerai įvertintos šie kultūros objektai: Jurbarko rajono muziejus ir padalinys – Vinco Grybo memorialinis muziejus, Jurbarko parodų ir koncertų salė (cerkvė); poeto Algimanto Mackaus gimtasis namas Pagėgiuose, istorijos inkubatorius Vilkyškiuose; Vlado Statkevičiaus muziejus Šilalėje ir padalinys – Dionizo Poškos Baublių muziejus; Tauragės krašto muziejus „Santaka“ ir padalinys Tremtinių ir politinių kalinių kančių namai, Norkaičių tradicinių amatų ir etnokultūros centras, kt.

pastebimos kelios išimtys. Tauragės krašto muziejaus „Santaka“ ir jo padalinių lankytojų skaičius, 2020 m. palyginti su 2019 m., išaugo daugiau nei dvigubai, o palyginti su 2016 m., – 2,8 karto. Tam įtakos turėjo 2020 m. ženkliai išaugęs nuotolinių paslaugų ir lankytojų skaičius. Tai įtakėjo bendrą muziejų lankytojų skaičiaus augimą Regione.

Pagal Lietuvos kultūros tarybos atliktą „*Gyventojų dalyvavimo kultūroje ir pasitenkinimo kultūros paslaugomis 2020*“ tyrimą nustatyta, jog kultūrinėje veikloje 2020 m. dalyvavo 31 proc. Regiono gyventojų (Lietuvos vidurkis – 45 proc.), o kultūros renginiuose lankėsi ar naudojosi kultūros paslaugomis gyvai – 85 proc. Regiono gyventojų (vidutiniškai šalyje – 88 proc.)⁴³. Pagrindinės kliūtys, kurias įvardijo Regiono gyventojai, kliudančios įsitraukti į kultūrą, yra laiko trūkumas, brangios paslaugos bei intereso nebuvimas. Tyrime padaryta išvada, kad „*Tauragės regiono gyventojai patys nedalyvauja kultūroje ir turi mažesnę ratą kartu einančių į kultūros renginius*“.

Regionė nuolat vyksta keletas populiarių *kultūros ir sporto renginių*, kurie prisideda prie turistų srautų didėjimo⁴⁴. Tokie renginiai sutraukia apie 70–80 tūkst. dalyvių ir lankytojų per metus, kurie taip pat lanko turistinius objektus, naudojasi maitinimo bei apgyvendinimo paslaugomis, prisideda prie turistų srautų augimo.

2020 m. palyginti su 2016 m., Regione padidėjo *profesionalaus meno renginių* lankytojų ir dalyvių skaičius (nuo 38,6 tūkst. 2016 m. iki 80,8 tūkst. 2020 m), nors pačių profesionalių renginių skaičius sumažėjo 35,8 proc. Taigi, profesionalaus meno renginiai tapo produktyvesni ir patrauklesni, buvo atsisakyta nepopuliarių, nedaug lankytojų sutraukiančių renginių.

Kultūros ir sporto įstaigos bei renginių organizatoriai Regione naudoja dar labai nedaug *skaitmeninių įrankių*⁴⁵. Dauguma šių įrankių yra pavieniai, neturintys bendros regiono koncepcijos, reklamuojantys tik tam tikros kultūros/ sporto įstaigos siūlomus produktus.

Pagrindinės su *ekonomine aplinka* susijusios išvados ir siūlymai:

- *Pagrindiniai Tauragės regiono ekonominiai rodikliai atsiliko nuo šalies vidurkių, buvo pritrūkta nedaug investicijų ir vyrauja žemesnes pridėtines vertes kuriantys verslai, tačiau dėl laisvų žemės sklypų galimoms investicijoms pasiūlos Regione yra palankios sąlygos esamų verslų plėtrai ir naujų verslų steigimui(-si).*
- *Siekiant pritraukti investuotojų, pramoninėse teritorijose, priklausomai nuo savivaldybės, reikėtų skirtingų sprendimų: Tauragės r. sav. ir Jurbarko r. sav. – infrastruktūros iki esamų pramoninių zonų ir laisvų, tinkamų investicijoms, žemės sklypų užtikrinimo; Pagėgių sav. – didesnio įdirbio pristatant pramoninę zoną Lietuvoje ir užsienyje, verslumo įgūdžių gerinimo; Šilalės r. sav. – aktyvesnės laisvų sklypų, tinkamų investicijoms, paieškos ir esamų pramoninių teritorijų infrastruktūros užtikrinimo bei gerinimo.*
- *Pastaruoju metu Regionas susidūrė su nedarbo lygio augimo, darbo jėgos užimtumo mažėjimo, žemesnio nei vidutiniškai šalyje darbo užmokesčio problemomis, fiksuotas atotrūkis tarp vietos verslo poreikių ir žmogiškųjų išteklių įgūdžių pasiūlos. Visgi, Regione yra potencialiai įtrauktinos darbo jėgos jaunimo tarpe, kurių tinkamai panaudojus ar apmokius, atsiranda galimybė aukštesnės pridėtinės vertės kūrimui, skaitmeninimui ir pan. To siekiant, Regione veikiančios mokymo bei mokslo įstaigos turėtų savalaikiai reaguoti į darbo rinkos pokyčius (atkreipiant dėmesį į aktyvesnį paklausių profesijų atstovų rengimą, mokymų programų keitimo galimybes ir pan.), didesnę dėmesį sutelkti į pasiteisinusių įdarbinimo formų (pvz., pameistrystė) plėtrą. Savivaldybės ir valstybinės institucijos turėtų ieškoti būdų, kaip padėti įsidarbinti visiems, skatinant lanksčių darbo sąlygų plėtojimą ir pan.*

⁴³ Prieiga per internetą: [Gyventojų dalyvavimas kultūroje ir pasitenkinimas kultūros paslaugomis 2020 - Kultūros tyrimai \(kulturostyrimai.lt\)](https://www.kulturostyrimai.lt/)

⁴⁴ Kultūros renginiai: Tauragės miesto šventės „Tauro ragas“, Šilalės miesto šventės, Pagėgių miesto šventės ir Jurbarko krašto šventės – vieši kultūriniai renginiai. Paminėtini ir kiti kultūros renginiai: „Tauragės džiazos dienos“, L. Mikalausko „Tarptautinis Tauragės muzikos festivalis, „Rambynas. Joninės Mažojoje Lietuvoje“ (Pagėgiuose), Bijotų dvaro festivalis (Šilalėje).

Sporto renginiai: Lietuvos autokroso čempionatas, tarptautinis dvikovių sporto šakų turnyras (Tauragės r. sav.).

⁴⁵ Tai kultūros įstaigų interneto puslapiai, socialinių tinklų paskyros, *Youtube* kanalas, virtualios parodos, turai, susitikimai, renginiai (ypač išpopuliarėję pandemijos laikotarpiu).

➤ *Potencialą plėstis, modernizuotis ar pereiti prie aukštesnės pridėtinės vertės produktų gamybos, paslaugų teikimo turi SVV sektorius, todėl vietos valdžios institucijoms reikėtų dar labiau sutelkti dėmesį į paramą bei įvairių paskatų teikimą SVV sektoriui, gyventojų verslumo skatinimą, nes ne visose Regiono savivaldybėse SVV sektorius buvo plačiai išvystytas.*

➤ *Pagrindinės ekonominės problemos Regione atitinka ESPON PROFECY tyrimo⁴⁶ metu apibrėžtą „vidinės periferijos“ sampratą⁴⁷. Jas sprendžiant, akcentuojamas junglumo ir sąveikos didinimas tiek fiziniu aspektu (transporto tinklo plėtra, geresnis viešųjų paslaugų prieinamumas), tiek per Regiono savivaldybių ir kitų partnerių gebėjimą „jungtis“, bendradarbiauti (naujų, inovatyvių viešųjų paslaugų teikimo būdų taikymas, pavyzdžiui, kompleksinių ar mobilių paslaugų ir pan.).*

➤ *Padidinti žemės ūkio sektoriaus produktyvumą bei užtikrinti aukštesnę pridėtinę vertę Regione galima labiau plėtojant gyvulininkystės sektorių, kuris ypatingai aktualus nenašiose žemėse, skatinant veislinės gyvulininkystės plėtrą. Būtina tobulinti gamybos sistemas, plėtoti marketingą, žemės ūkio rinkų diversifikavimą bei investicinę paramą žemės ūkio, maisto produktų sektoriuose. Svarbu užtikrinti žemės ūkiui aktualios darbo jėgos trūkumo kompensavimą, skaitmeninimo įgūdžių gerinimą.*

➤ *Siekiant pritraukti didesnius turistų srautus, prailginti turisto buvimo Regione trukmę bei padidinti užsienio turistų dalį, Regiono savivaldybėms reikėtų kartu kurti ir kompleksiskai plėtoti daugiadienius turistinius maršrutus, kurie gali išeiti ir iš Regiono ribų, bendras turizmo rinkodaros priemonės.*

➤ *Atkreiptinas dėmesys į informacijos apie turistines paslaugas ir objektus sklaidą patrauklia ir visoms tikslinėms grupėms (jaunimui, užsieniečiams, vyresnio amžiaus asmenims) tinkama forma, lankytinų objektų, viešų renginių skaitmeninimą, sujungiant kuo daugiau įvairių paslaugų į tinklą ir koordinuotai jas teikiant (sporto ir turizmo, kultūros ir turizmo paslaugas teikiant kartu). Kai kuriose Regiono savivaldybėse reikėtų tobulinti ir skatinti papildomų paslaugų (maitinimo, apgyvendinimo, konferencinio turizmo, renginių) telkimą prie lankomiausių turistinių objektų.*

2.3. BAZINĖ INŽINERINĖ INFRASTRUKTŪRA IR SUSIJUSIOS PASLAUGOS

Socialiniai ir ekonominiai skirtumai tarp regionų paprastai kyla ne iš trumpalaikių ekonominių svyravimų, o iš lėtai besikeičiančių, struktūrinių teritorijų savybių, „infrastruktūros turėjimo“ (angl. *infrastructure endowment*). Bazinė inžinerinė infrastruktūra (susisiekimo ar inžineriniai tinklai) yra ne tik būtina sąlyga naudotis tam tikromis viešosiomis paslaugomis (pvz., viešojo transporto, vandentvarkos), bet ir turi ilgalaikį poveikį atitinkamų regionų plėtrai⁴⁸.

2.3.1. Susisiekimo infrastruktūra ir transporto paslaugos

Regiono *susisiekimo infrastruktūrą* sudaro automobilių keliai (iš viso yra 6,1 tūkst. km kelių, iš kurių ¼ – valstybinės reikšmės ir ¾ – vietinės reikmės kelių), dviračių takai (iš viso yra 67,4 km dviračių takų), geležinkelio linijos ir vidaus vandens keliai. Per Pagėgių ir Tauragės rajono savivaldybes praeina magistralinis kelias A12 (*Via Hanza* kelias), per nedidelę dalį Tauragės rajono savivaldybės – magistralinis kelias A1. Kelias Regiono savivaldybės (Tauragės rajono ir Pagėgių savivaldybės) kerta Europos TEN-T Šiaurės–Pietų (I-ojo) geležinkelio transporto koridoriaus IA atšaka Šiauliai–Kaliningradas–Gdanskas. Regione yra dalis tarptautinio Nemuno

⁴⁶ PROFECY – Proceses, Features and Cycles of Inner Peripheries in Europe. (2018). Noguera, J. et. al., ESPON. Prieiga per internetą: <https://www.espon.eu/sites/default/files/attachments/D5%20Executive%20Summary%20PROFECY.pdf>

⁴⁷ „Vidinė periferija“ - regiono ar kitos teritorijos, kartais ir prie urbanistinio centro (centrų), pasižyminti mažu ir mažėjančiu gyventojų tankiu, lėtesne ekonomine ir socialine plėtra, kurioje liekantys gyventi gyventojai negali gauti visų ar dalies visuotinės svarbos paslaugų.

⁴⁸ Crescenzi, R., & Rodríguez-Pose, A. (2008). Infrastructure endowment and investment as determinants of regional growth in the European Union. European Investment Bank economic papers, 13(2): 62-101. Prieiga per internetą: http://eprints.lse.ac.uk/23323/1/Crescenzi_Infrastructure_endowment_investment_2008.pdf

vidaus vandens kelio (E41), kur svarbios dvi jos atkarpos – Kauno krovinių prielauka–Jurbarkas bei Jurbarkas–Atmos žiotys (100 km ruože nuo Smalininkų iki Rusnės yra valstybės siena su Rusijos Federacija).

Regionas pasižymi santykinai prasta kelių tinklo kokybe savivaldybių pakraščiuose – šiose teritorijose vyrauja blogos būklės žvyrkeliai. *Kelių su patobulinta (asfalto) dangą* dalis 2020 m. siekė 23,2 proc., kai šalies vidurkis – 31,8 proc. Geriausia situacija fiksuota Jurbarko r. sav. (28,3 proc.), prasčiausia – Šilalės r. sav. (19,8 proc.). *Žvyrkelių* dalis Regiono kelių tinkle (59,7 proc.) šalies vidurkį viršijo 6,3 proc. p., o atotrūkia tarp Regiono savivaldybių sudarė net 37 proc. p. (Šilalės r. sav. žvyro kelių dalis siekė 38,9 proc., o Tauragės r. sav. – 75,9 proc.).

Regionas pasižymi aukštu automobilizacijos lygiu. *Individualių automobilių skaičius, tenkantis 1000 gyventojų*, 2020 m. buvo didžiausias Lietuvoje ir sudarė 575 (šalyje – 486). Per pastaruosius penkerius metus rodiklis išaugo daugiau nei 22 proc. (2016 m. 1000 gyventojų teko 445 automobiliai). Tam įtakos turėjo ir viena iš pagrindinių verslo šakų Regione – prekyba naudotais automobiliais⁴⁹. Kita spartaus automobilių skaičiaus didėjimo priežastis – neišvystytos viešojo transporto paslaugos. Galimybė gyventojams judėti viešuoju kelių transportu yra kertinė sąlyga, siekiant užtikrinti paslaugų ir darbo vietų pasiekiamumą. Ši problema ypatingai aktuali socialinėje atskirtyje esantiems asmenims (asmenims su negalia, nepasiturintiems, gyvenantiems atokiose vietovėse ir neturintiems alternatyvų viešajam transportui).

2019 m. vienas gyventojas Regione vidutiniškai leidosi į 14 *kelionių autobusais* (13 iš jų – autobusų parko autobusais), kai Lietuvoje vienas keleivis vidutiniškai vyko į 104 keliones autobusais (94 iš jų – autobusų parkų autobusais). Skirtumas siekė 7,4 karto ir buvo tapatus visu 2016–2019 m. laikotarpiu. 2020 m. dėl COVID-19 pandemijos įtakos rodiklis Regione sumažėjo iki 8 kelionių/ gyventojui, šalyje – iki 65 kelionių/ gyventojui. Tarp Regiono savivaldybių fiksuojami dideli skirtumai. 2020 m. 1 gyventojui daugiausiai kelionių autobusais teko Jurbarko rajono savivaldybėje (13), mažiausiai – Šilalės rajono savivaldybėje (2). Pagėgių savivaldybė nevykdė keleivių pervežimo autobusais paslaugų. Šias paslaugas regione iš viso vykdė 3 įmonės (UAB Tauragės autobusų parkas, UAB Jurbarko autobusų parka“ ir UAB Šilalės autobusų parkas).

*Viešojo transporto intensyvumo*⁵⁰ rodiklis Regione 2019 m. siekė 19,7 atvykimų/ 1000 gyventojų ir buvo žemiausias tarp šalies regionų. Čia tik 50-čiai proc. *gyventojų yra sudaryta galimybė naudotis viešuoju transportu tinkamu laiku*⁵¹ (2019 m. duomenimis). Tai prasčiausias rodiklis tarp šalies regionų (pvz., Vilniaus regione net 88 proc. gyventojų buvo sudarytos galimybės naudotis viešuoju transportu tinkamu laiku). Viešasis transportas Regione nepatrauklus dėl nepatogaus maršrutų tvarkaraščio, priklausomumo nuo mokinių vežiojimo, dėl didelio atskirų savivaldybių transporto priemonių amžiaus vidurkio, morališkai pasenusio, nusidėvėjusio transporto parko, prastos viešosios susisiekimo infrastruktūros, jos trūkumo.

Nors Regione, lyginant 2016 ir 2019 m., pastebimas autobusų *maršrutų* skaičiaus padidėjimas (nuo 172 iki 187), tačiau 2020 m. dėl su COVID-19 susijusių veiksmų maršrutų skaičius sumažėjo iki 178. Sumažėjo ir keleivių apyvarta – nuo 1318,7 tūkst. asmenų (2019 m.) iki 735,7 tūkst. asmenų (2020 m.). Lyginant 2019 metų duomenis su 2016 metų duomenimis, keleivių, besinaudojančių priemiestiniais maršrutais, skaičius tai pat sumažėjo. Didžiausias sumažėjimas (20 proc.) buvo Šilalės r. sav. Vienintelėje Pagėgių saviv. keleivių, besinaudojančių priemiestiniais maršrutais, skaičius išaugo 6 proc. (lyginant 2019 m. ir 2016 m. duomenis).

Viešojo transporto sistema Regione iš esmės pritaikyta moksleivių vežimui. Egzistuoja dvi paralelinės moksleivių pavėžėjimo sistemos – vežanti tik moksleivius (geltonieji autobusai) ir reguliaraus susisiekimo sistema – vežanti ir kitus keleivius. Reguliaraus susisiekimo maršrutų, kurie nebūtų „priešiški“ prie moksleivių vežiojimo, Regione buvo tik 20 proc. arba 29 maršrutai. Iš jų 24 maršrutai – Tauragės rajono savivaldybėje, 4 maršrutai – Jurbarko rajono savivaldybėje, 1 maršrutas – Pagėgių savivaldybėje. Šilalės rajono savivaldybėje visi reguliaraus susisiekimo autobusų maršrutai yra priderinti prie mokinių važiavimo laikų. Moksleiviai sudarė 47 proc. keleivių nuo bendro reguliaraus susisiekimo maršrutais keliaujančių keleivių skaičiaus. Didžiausia maršrutų, kurie priderinti prie mokinių poreikių, problemos yra

⁴⁹ Ši ekonominė veikla įtakoja ir kitą problemą – didėjančią aplinkos taršą dėl augančio ŠESD išmetimų lygio, įtakojamo didesnio kelionių lengvaisiais automobiliais skaičiaus (aptariama poskyryje „2.4. Aplinka“).

⁵⁰ Viešojo transporto priemonės atvykimų į teritorijoje esančią stotelę skaičius per parą, remiantis 2019 m. Viešojo transporto kelionių duomenų informacinės sistemos (toliau – IS VINTRA) duomenimis.

⁵¹ Prieiga per internetą: <https://www.nrp.vrm.lt/lt/regionu-pletros-programu-ir-planu-rengimas/regionu-pletros-planams-aktualus-rodikliai/295>.

nepatogūs tvarkaraščiai kitiems keleiviams (moksleiviai vežami į pamokas tuo pačiu metu, kaip ir darbingo amžiaus asmenys turi pasiekti savo darbo vietas; autobusai važiuoja tik darbo dienomis), netinkamos keliavimo kryptys (dažniausiai vietovėse, kuriose yra ugdymo įstaigos, nėra didelių pramonės įmonių, pvz., Jurbarke joks maršrutas neveža iki pramonės rajono, kur sukonzentruota didelė dalis darbo vietų).

Regiono savivaldybėse esanti susisiekimo infrastruktūra nėra pakankamai patraukli bei saugi keliauti dviračiais, trūksta jungčių Regiono viduje bei su gretimomis teritorijomis. Regione 2020 m. *dviračių takų* ilgis sudarė 67,4 km. Lyginant su 2016 m., rodiklis padidėjo 6,6 km (beveik 11 proc.), kai Lietuvoje – 34,8 proc. Regiono dviračių takų infrastruktūrai trūksta junglumo tiek Regiono viduje, tiek su gretimų savivaldybių dviračių takais, ne visa dviračių takų infrastruktūra atitinka bendruosius dviračių takams keliamus reikalavimus. Kadangi Regione dominuoja kaimiškosios vietovės, tai keliavimas dviračiais atlieka tris pagrindines funkcijas: 1) susiekimo (darbo ir paslaugų vietų pasiekiamumo); 2) turizmo; 3) sveikatinimo. Regiono gyventojai dviračiais keliauja dažniau nei vidutiniškai šalyje (*kelionių dviračiais ir kitomis bemotorėmis transporto priemonėmis dalis* bendroje kelionių struktūroje 2019 m. sudarė 5,77 proc.⁵², kai šalyje – 4,64 proc.). Didesnį rodiklį lemia ir didesnis Regiono dėmesys „žaliajam kursui“, ir faktas, jog kitų galimybių keliauti gyventojai neturi.

Eismo saugumo požiūriu Regiono situacija panaši į bendrą šalies situaciją. *Žuvusiųjų keliuose skaičius, tenkantis milijonui gyventojų*, 2020 m. sudarė 67 asmenis, ir buvo 6,3 proc. prastesnis nei vidutiniškai šalyje. Tarp Regiono savivaldybių blogiausia situacija Pagėgių sav. – 140 asmenų/ 1 mln. gyv. bei Tauragės r. sav. – 80 asmenų/ 1 mln. gyv. *Sunkiai sužeistųjų keliuose skaičius, tenkantis milijonui gyventojų*, (910 sužeistųjų) buvo 20,3 proc. geresnis nei vidutiniškai šalyje. Blogiausia situacija fiksuota Tauragės r. sav. – sužeistųjų eismo įvykiuose skaičius siekė 1,4 tūkst. asmenų/ 1 mln. gyv.

VšĮ Transporto kompetencijų agentūros duomenimis, 2021 m. Regiono valstybinės reikšmės keliuose fiksuotos 2 „juodosios dėmės“⁵³ (abi Tauragės r. sav., magistraliniame kelyje A12). Vietinės reikšmės keliuose „juodųjų dėmių“ Regiono savivaldybės nevertino. Buvo konsultuotasi su VšĮ Transporto kompetencijų agentūra, kuri konstatavo, kad remiantis statistiniais duomenimis, Regione „juodųjų dėmių“ vietinės reikšmės keliuose nustatyti negalima, t.y. Regiono savivaldybėse nėra „pakankamai“ įskaitinių auto įvykių, kurie būtų skaičiuojami nustatant „juodąsias dėmes“⁵⁴.

Tauragės miestas, kaip ir likusios 17 didesnių savivaldybių centrų bei kurortų šalyje, turi pasirengęs *darnaus judumo planą* (toliau – DJP), kuris integruojamas į viso Regiono darnaus judumo schemą, įgyvendinant funkcinės zonos *Tauragė+* plėtros strategiją. Regione, kuriame atstumai nuo Regiono centro iki kitų savivaldybių centrų siekia apie 30-40 km, didesnę vaidmenį vaidina ne darnus judumas savivaldybės viduje, o darnus susisiekimas tarp gyvenviečių.

VšĮ „Žalioji regionas“, įgyvendindamas funkcinės zonos *Tauragė+* plėtros strategijos pirmaeilių veiksmų įgyvendinimo investicinį projektą, 2020 m. pradėjo kurti bendrą regioninę viešojo transporto sistemą, kuri apims maršrutų planavimą ir bendro elektroninio bilieto diegimą. Projekto apimtyje Jurbarko, Šilalės ir Tauragės r. sav. įsigijo elektrinius autobusus, modernizuota Jurbarko autobusų stotis, o Pagėgiuose – pastatyta nauja. Autobusų stotys šioje naujoje koncepcijoje suprantamos ir vystomos ne tik, kaip pagrindinė viešojo transporto priemonių sustojimo, žmonių įlaipinimo/ išlaipinimo vietos, bet atlieka daugumą kitų funkcijų, pvz., elektromobilių įkrovimo vietos, persėdimo į kitą transporto priemonę, persėdimo iš nuosavos transporto priemonės į viešąjį transportą vietos (*Park&Ride, Ride&Bike, Park&Bike*) ir pan.

⁵² Prieiga per internetą: <https://www.nrp.vrm.lt/lt/regionu-pletros-programu-ir-planu-rengimas/regionu-pletros-planams-aktualus-rodikliai/295> ..

⁵³ „Juodoji dėmė“ kelių eismo saugumo prasme vadinama vieta, kur dažnai vyksta eismo įvykiai.

⁵⁴ Pagal LR susisiekimo ministro 2022-01-27 įsakymo „Nr. 3-51 „Dėl juodųjų dėmių nustatymo, tyrimo ir šalinimo reikalavimo ir tvarko aprašo patvirtinimo“ 9 punktą „*Kelio arba gatvės ruožas ar sankryža (įskaitant kelius ir gatves su skiriamąja juosta) laikomi juodosiomis dėmėmis, jeigu juose per pastaruosius 4 kalendorinius metus yra įvykę 4 arba daugiau įskaitinių eismo įvykių*“. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/faf403307fb011ecb2fe9975f8a9e52e?jfwid=32wf6dzs>

2.3.2. Vandentvarkos ūkio būklė

Nors Lietuva yra pasirinkusi centralizuotą vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų teikimo būdą, tačiau ES vandens direktyva leidžia bet kokius tinkamus paslaugų teikimo būdus, priklausomai nuo vietos konteksto. Tai gali būti ir grupiniai, ir individualūs paslaugų teikimo būdai, jei jie atitinka reikalavimus (turi būti inventorizuojami, atliekama patikra ir pan.).

Regionė veikia keturios *centralizuotas vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugas teikiančios įmonės*: UAB „Tauragės vandenys“, UAB „Jurbarko vandenys“, UAB „Pagėgių komunalinis ūkis“, UAB „Šilalės vandenys“. Jos skiriasi finansiniais, technologiniais pajėgumais, žmogiškaisiais ištekliais, aptarnaujama teritorija, vartotojų skaičiumi. Bendras *darbuotojų*, dirbančių bendrovėse 2021 m. pradžioje, skaičius siekė 238 asmenis. Dirbančių asmenų pasiskirstymas tarp įmonių buvo netolygus.

Regiono savivaldybių įmonėse skiriasi ir *technologiniai rodikliai* (žr. 4 lentelę). Gyventojų skaičiumi didesnių savivaldybių įmonėse eksploatuojama daugiau vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įrenginių/ tinklų, nes jos turi aptarnauti didesnę abonentų skaičių. Paviršinių nuotekų infrastruktūra išplėtotą tik Tauragės mieste. Iš viso Regiono teritorijoje 2020 m. buvo išvystyta apie 980 km vandentiekio tinklų, apie 580 km nuotekų surinkimo tinklų, apie 67 km paviršinių nuotekų tinklų. Ne visos vandenvietės turi vandens valymo įrenginius – iš viso yra 145 vandenvietės ir 80 vandens aeravimo įrenginių. Didžiausias jų trūkumas fiksuotas Pagėgių ir Šilalės rajono savivaldybėse. Regiono teritorijoje išsidėsčiusios 195 nuotekų perpumpavimo stotys ir 44 nuotekų valymo įrenginiai.

4 lentelė. Regiono teritorijoje veikiančių centralizuoto vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įmonių technologiniai rodikliai

Rodiklis	Tauragės regionas	Tauragės r. sav.	Jurbarko r. sav.	Pagėgių sav.	Šilalės r. sav.
<i>Vandens tiekimo infrastruktūra</i>					
Vandentiekio tinklai, km	~980	323,8	305,3	144,3	207,8
Vandenvietės, vnt.	145	32	37	23 vnt.	53
Vandens gerinimo įrenginiai, vnt.	80	29	26	7 vnt.	18
Vandens rezervuarai, vnt.	6	2	2	-	2
Vandens bokštai, vnt.	41	7	7	13	14
<i>Buitinių nuotekų tvarkymo infrastruktūra</i>					
Nuotekų tinklai. Km	~580	224,6	152,1	46,5	156,3
Nuotekų perpumpavimo stotys (siurblynės), vnt.	195	79	49	23	44
Nuotekų valymo įrenginiai, vnt.	44	15	14	6	9
<i>Paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūra</i>					
Paviršinių nuotekų tinklai, km	~67	66,9	-	-	-
Paviršinių nuotekų stotis, vnt.	1	1	-	-	-

Nors bendrovės nuolat plečia vandentiekio ir nuotekų tinklų infrastruktūrą, tačiau gyventojų prisijungimas prie centralizuotų tinklų – žemas, be to, fiksuojami dideli netolygumai tarp Regiono savivaldybių. Gyventojų, *aprūpinamų centralizuotai teikiamomis geriamojo vandens paslaugomis dalis* 2020 m. svyravo nuo 51,8 proc. Pagėgių sav. iki 75,3 proc. Tauragės r. sav. (Šilalės r. sav. – 64,1 proc., Jurbarko r. sav. – 72,6 proc.). Gyventojų, *aprūpinamų centralizuotai teikiamomis nuotekų tvarkymo paslaugomis dalis* 2020 m. didžiausia buvo Tauragės r. sav. (70,8 proc.), mažiausia – Šilalės r. sav. (41,2 proc.). Pagėgių sav. siekė 52,1 proc., Jurbarko r. sav. – 59,4 proc. Žemą prisijungusių gyventojų dalies rodiklį nulėmė tiek per maža centralizuotų tinklų plėtra ar kitokių vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų teikimo būdų (grupinių, individualių) nebuvimas atokiose gyvenvietėse, tiek per maža gyventojų motyvacija jungtis prie nutiestų tinklų.

Iš viso Regiono savivaldybėse per 2020 metus išgauta 3376,9 tūkst. kub. m vandens, patiekta 2919,8 tūkst. kub. m vandens, realizuota 2502,6 tūkst. kub. m vandens. Pateikto vandens kiekis priklauso nuo teritorijos gyventojų skaičiaus, tinklų ilgio, kitų techninių parametru, todėl daugiausiai vandens parduodama Tauragės r. sav. (46,3 proc.), mažiausiai – Pagėgių sav. (7,2 proc.). Vandens nuostoliai svyravo nuo 18,9 proc. (Tauragės r. sav.) iki 47,5 proc. (Pagėgių sav.). Jurbarko r. sav. vandens nuostoliai siekė 24,9 proc., Šilalės r. sav. – 24,5 proc. Vandens nuostoliai įtakojami avarių tinkluose, nelegalių pasijungimų ir pan. Kiekviena vandentvarkos įmonė Regione susiduria su skirtingomis problemomis. Pagrindinė vandens kokybės neatitikimo reikalavimams problema – padidėjęs geležies kiekis, kuris nulėmė ir kitų parametru (spalvos, drumstumo, amonio, mangano) padidėjimą. Vandens kokybės reikalavimų dažniausiai neatitinka dėl atskirų vandenviečių vandens gerinimo įrenginių trūkumo⁵⁵ arba nepakankamų pajėgumų⁵⁶. Vandens kokybės reikalavimų tenkinimas yra sektorinė problema. Visų šalies vartotojų teisė gauti kokybišką, tinkamą geriamąjį vandenį yra įteisinta tiek Lietuvos, tiek ES teisėje.

Regione per 2020 metus į centralizuotus nuotekų tinklus pateko 4369,6 tūkst. kub. m nuotekų, kurių išvalyta 100 proc. Realizuota arba sumokėta už 2161,6 tūkst. kub. m nuotekų, kas sudarė tik 49,5 proc. susidariusių buitinių nuotekų kiekio (2020 m. duomenimis). Tam įtakos turėjo didelė *nuotekų infiltracija* buitinių nuotekų tinkluose, kuri svyravo nuo 39,7 proc. iki 58,6 proc. Nuotekų infiltraciją lemia paviršinių nuotekų įtekėjimas į buitinių nuotekų tinklus dėl prastos paviršinių nuotekų infrastruktūros būklės ar jų nebuvimo, kitų nuotekų ar vandens pritekėjimas į buitinių nuotekų tinklus dėl pastarųjų nesandarumo, dėl avarių buitinių nuotekų tinkluose, dėl nelegalių pasijungimų. Prasčiausia situacija su nuotekų infiltracija buvo Pagėgių savivaldybėje. Pagrindinės problemos, valant nuotekas, kurios nulėmė atskirų vertinamų taršos parametru nuotekų valyklose viršijimą, yra: 1) pajėgumų trūkumas, t. y. nenašūs įrenginiai⁵⁷; 2) pasenusios įrengimų technologijos⁵⁸; 3) neveikiantys įrenginiai⁵⁹. Viena iš didelės nuotekų infiltracijos priežasčių gali būti ta, kad į buitinių nuotekų tinklus nuvesta lietaus kanalizacija ar dalis paviršinių nuotekų patenka į buitinių nuotekų tinklus dėl paviršinių nuotekų infrastruktūros trūkumo. Taigi, aktuali problema Regione yra lietaus nuotekų infrastruktūros trūkumas ar nepatenkinama jų būklė (Tauragės mieste), kuriai neefektyviai veikiant, patiriami nuostoliai ir dėl didelės nuotekų infiltracijos, ir dėl kelių tvarkymo, ir kitų veiksnių.

Kai kurios Regiono savivaldybės įvardijo, kad susidariusio dumblo kiekiai yra didelė problema. 2020 m. Regione susidarė apie 6–7 tūkst. t dumblo, ir kasmet šis rodiklis augo. Tik vienoje Regiono savivaldybėje – Tauragės r. sav. – veikia dumblo apdorojimo įrenginiai (Ližų kaime), kurie turėtų patenkinti viso Regiono dumblo apdorojimo poreikius. Tačiau jų pajėgumų pakanka tik UAB „Tauragės vandenys“ susidariusio dumblo apdorojimui anaerobiniu būdu (pagamintos biodujos naudojamos šiluminės ir elektros energijos gamybai, sufasuotas džiovintas dumblas perduodamas AB „Akmenės cementas“). Kitose Regiono teritorijoje veikiančiose vandentvarkos įmonėse susidaręs dumblas yra priimamas apdorojimui epizodiškai, esant galimybei. UAB „Jurbarko vandenys“ dumblo tvarkymo utilizavimo paslaugas pirkė, UAB „Šilalės vandenys“ dumblą sandėliavo išsinuomotoje lagūnoje ir tik nedidelę dalį perdavė trešimui (nuo 2020 m.). Pagėgių savivaldybėje susidariusio dumblo kiekiai yra labai nedideli.

Dėl nuolat mažėjančio gyventojų skaičiaus, atokių gyvenviečių, bendrovės nuolat susiduria su veiklos *efektyvumo* problemomis. Nors 2020 metus visos Regiono vandentvarkos įmonės baigė pelningai, kaimiškose teritorijose centralizuotų tinklų plėtra yra neefektyvi dėl brangių investicijų ir mažo gyventojų tankio. Tai kelia investicijų atsiperkamumo klausimus. Papildomai, bendrovės turi nuolat investuoti į esamų įrenginių atnaujinimą ir palaikymą, reikalingos infrastruktūros (pvz.,

⁵⁵ Įrenginių nėra ir vandens kokybės reikalavimai netenkinami Pužiškės ir Griežpelių II vandenvietėse (eksploatuoja UAB „Tauragės vandenys“); Pagėgių miesto, Genių k., Mažrimaičių k., Pakamonės k., Kriokiškių k., Stumbragirių k. vandenvietėse (eksploatuoja UAB „Pagėgių komunalininkas“); Gedžių, Pasnietalio, Paulių, Pupkaimių vandenvietėse (eksploatuoja UAB „Jurbarko vandenys“); Iždonų, Paežerio ir kitose vandenvietėse (eksploatuoja UAB „Šilalės vandenys“).

⁵⁶ Pavyzdžiui, dėl nusidėvėjusių, pasenusių vandens gerinimo įrenginių Eržvilko, Girdžių, Kazikėnų, Paskynų, Skirsnemunės vandenvietėse, kurias eksploatuoja UAB „Jurbarko vandenys“, viršijamos atskirų parametru koncentracijos

⁵⁷ Pavyzdžiui, Tauragės miesto nuotekų valykloje 2020 m. valomų nuotekų tarša viršijo esamos valyklos pajėgumus, t. y. valykla dirba perkrautu režimu, todėl rizikuojama, kad esant didesniai valomų nuotekų debitui, nebus pasiektas reikiamas nuotekų išvalymo laipsnis.

⁵⁸ Pavyzdžiui, Lomių, Lauksargių, Žygaičių, Batakų ir Adakavo nuotekų valyklose, kurias eksploatuoja UAB „Tauragės vandenys“; Pagėgių, Stobiškių, Šilgalių, Piktupėnų, Natkiškių, Vilkyškių nuotekų valyklose, kurias eksploatuoja UAB „Pagėgių komunalininkas“).

⁵⁹ Pavyzdžiui, Lumpėnų išleistuvos (eksploatuoja UAB „Pagėgių komunalininkas“).

nuotekų valyklų ar vandens gerinimo įrenginių) plėtrą, modernizavimą. Nėdėdėnt gyventojų skaičiui artimiausioje ateityje, tikėtina, šios įmonės susidurs su veiklos efektyvumo problemomis. Siekiant jas spręsti, bus ieškoma bendrų regioninių sprendimų, veiklos optimizavimo priemonių, galimybių jungtis ar konsoliduoti veiklas.

Pagrindinės su **bazine inžinerine infrastruktūra ir paslaugomis susijusios išvados ir siūlymai:**

- *Susisiekimo infrastruktūra Tauragės regione yra ganėtinai įvairiarūšė, tačiau netenkinančios kokybės, netolygiai išplėtotą, o viešojo transporto paslaugos neatitinka gyventojų poreikių. Todėl dalis gyventojų (ypatingai esančių socialinėje atskirtyje) susiduria su darbo ir paslaugų teikimo vietų pasiekiamumo problemomis. Viešojo transporto naudojimo sumažėjimas Regione iš dalies lemia aukštą automobilizacijos lygį, kuris prisideda prie oro taršos didėjimo.*
- *Regione minėtos problemos jau pradėtos spręsti – įgyvendindamas funkcinės zonos Tauragė+ plėtros strategijos pirmaeilių veiksmų įgyvendinimo investicinį projektą, 2020 m. pradėjo kurti bendrą regioninę viešojo transporto sistemą, įsigijo elektrinių autobusų, modernizuoja autobusų stotis ir kt. Ateityje būtina užtikrinti šių darbų tęstinumą.*
- *Vandentvarkos sistema Regione vystoma, tačiau vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo paslaugų prieinamumas bei efektyvumas vis dar nepakankamas. Priklausomai nuo savivaldybėje esančių vandentvarkos sistemos problemų, būtina vystyti trūkstamą infrastruktūrą, didinti pajėgumus, modernizuoti nenašius įrenginius ir pan.; pagal poreikį ir galimybes optimizuoti vandentvarkos įmonių veiklą (mažėjant gyventojų skaičiui, o tuo pačiu – ir ES paramai vandentvarkos sričiai, įmonėms vis sunkiau bus palaikyti turimą infrastruktūrą, investuoti į plėtrą ar įrenginių modernizavimą) ir (arba) plėtoti alternatyvius sprendimus centralizuotam vandens tiekimui ir nuotekų šalinimui.*

2.4. APLINKA IR ENERGETIKA

Regiono aplinka, palyginti su kitomis Lietuvos vietovėmis, yra švari. Regionas šalyje pristato save, kaip „žaliąjį regioną“, nes miškingumas yra ganėtinai aukštas ir atitinkantis šalies vidurkį, čia sėkmingai panaudojama saulės, vėjo, vandens energija, vykdomas dumblo perdirbimas, senesnės viešojo transporto priemonės keičiamos netaršiomis ar mažataršėmis, veikia nedaug taršių įmonių.

2.4.1. Aplinkos būklė ir apsauga

Aplinkos apsaugos agentūros duomenimis, 2021 m. Regione veikė 29 taršios įmonės, kurioms išduoti taršos leidimai, vadinasi, jos dirba pagal galiojančius teisės aktus. Daugiausiai jų (12) veikė Tauragės rajono savivaldybės teritorijoje, mažiausiai (3) – Pagėgių savivaldybės teritorijoje.

Užterštos teritorijos Lietuvoje atsirado dėl praeityje vykdytos ir (arba) šiuo metu vykdomos pramoninės, komercinės ar intensyvios žemės ūkio veiklos. Aplinkai pavojingiausia tarša dažniausiai nustatoma „istorinės“ taršos objektuose – buvusiose naftos produktų saugyklose, žinybinėse degalinėse. Regione 2021 m. pabaigoje suskaičiuoti⁶⁰ 1084 potencialūs taršos židiniai, iš kurių 572 – neveikiantys, sugriauti, praeityje užteršti. Ypatingai pavojingų aplinkai yra priskaičiuotas 81 taršos židinis, iš kurių 42 – neveikiantys, sugriauti, praeityje užteršti. Nors dažniausiai potencialūs taršos židiniai (ypatingai tie, kurie užteršti istoriškai, t. y. praeityje) išsidėstę atokiau nuo gyvenamųjų, urbanizuotų teritorijų, tačiau urbanizuotose Regione teritorijose⁶¹ suskaičiuoti 343 potencialūs taršos židiniai⁶². Daugiausiai tų židinių (124 vnt.) yra išsidėstę Tauragės rajono savivaldybės urbanizuotose teritorijose. Kitų savivaldybių urbanizuotose vietovėse išsidėstę maždaug po vienodą skaičių

⁶⁰ Vadovaujantis Lietuvos geologijos tarnybos informacija (GEOLIS)

⁶¹ Kuriose gyventojų skaičius – 300 gyv./ kv. km ir 2 km atstumu iki jos

⁶² Prieiga per internetą: <https://vrm.maps.arcgis.com/apps/mapviewer/index.html?webmap=ca5b3fe51db54336bda82a3f8ec6e4de>

potencialių taršos židinių (Jurbarko r., sav. – 79 vnt., Šilalės r. sav. – 72 vnt., Pagėgių sav. – 68 vnt.)⁶³. Regiono *potencialių taršos židinių tankumas 300 gyv./ kv. km ir didesnio tankumo ir aplinkinėje teritorijoje (iki 2 km)* 2021 m. pabaigoje siekė 0,74 vnt./ kv. km. Palyginti su kitais regionais, rodiklis buvo vienas didžiausių (didesnius rodiklius turėjo Vilniaus ir Utenos regionai), ir 15,6 proc. didesnis nei šalies vidurkis⁶⁴. Dalis tų potencialių taršos židinių regione yra šiuo metu veikiantys ūkio subjektai, kita dalis – privati nuosavybė, todėl tik labai mažą dalį tokių židinių Regiono savivaldybės turi galimybę sutvarkyti.

Regiono savivaldybėse 2021 m. pabaigoje buvo dalis *pažeistų teritorijų*, kurios taipogi dažniausiai išsidėsčiusios toliau nuo urbanizuotų, gyvenamųjų teritorijų. Tačiau ir urbanizuotose vietovėse⁶⁵ priskaičiuota iki 10 tokių teritorijų⁶⁶, kurių bendras plotas – 8,6 ha. Po 3 tokias teritorijas randama Jurbarko, Šilalės rajonų ir Pagėgių savivaldybėse, ir 1 – Tauragės r. sav.

*Žaliosios infrastruktūros*⁶⁷ bendrasis plotas Regione 2021 m. pabaigoje siekė 1705 km²,⁶⁸ ir sudarė apie 38,7 proc. bendro teritorijos ploto (kai šalies vidurkis – 41,7 proc.)⁶⁹. Tarp Regiono savivaldybių yra nedideli skirtumai – žaliosios infrastruktūros gausa pasižymėjo Tauragės r. sav. (žalioji infrastruktūra sudarė 528,1 km² arba 44,8 proc. teritorijos ploto), antroje vietoje – Jurbarko r. sav. (629,8 km² arba 41,8 proc.). Šilalės r. sav. žalioji infrastruktūra sudarė 414,7 km² arba 35 proc. teritorijos ploto, Pagėgių r. sav. – 132,4 km² arba tik 24,7 proc. teritorijos ploto.

Savo ruožtu, Regiono teritorijoje *nepralaidžių dangų*⁷⁰ bendrasis plotas Regione 2021 m. pabaigoje siekė 190 km², tad beveik žaliosios infrastruktūros teritorijos plotas nepralaidžių dangų plotą viršijo beveik 9 kartus. Šalyje nepralaidžių dangų ploto rodiklis siekė 3491 km², čia žaliosios infrastruktūros teritorijos plotas nepralaidžių dangų plotą viršijo beveik 8 kartus.

Kaip jau minėta, Tauragės regionas yra kaimiškas, mažai urbanizuotas. Visoje teritorijoje nustatytos tik 8 vietos⁷¹, kuriose gyventojų skaičius yra didesnis nei 1500 asmenų. Šios teritorijos randamos Tauragės, Šilalės ir Jurbarko miestuose. Tai sudaro tik 0,18 proc. Regiono teritorijos ploto, tačiau šiose teritorijose gyvena maždaug 29 proc. Regiono gyventojų. *Nepralaidžių dangų ir žaliosios infrastruktūros plotų santykio 1 500 gyv./km² ir didesnio tankumo teritorijoje rodiklis* Regione 2021 m. siekia 2,4. Geriausia situacija fiksuojama Jurbarko r. sav. – rodiklis siekia 1,63; Šilalės r. sav. rodiklis – 2,4, Tauragės r. sav. – 2,6. Nors rodiklis yra vienas prasčiausių šalyje, tačiau vertinant, kad teritorijos tesudaro 0,18 proc. Regiono teritorijos ploto, tai reikšmingos įtakos Regiono gamtinei aplinkai nedaro. Tačiau, analizė rodo, kad Tauragės miestas ir kitos tankiai gyvenamos teritorijos susiduria su arti gyvenamosios vietos esančių ir gyventojų poreikius atitinkančių žaliųjų erdvių trūkumu. Pašalinus šį trūkumą, miestų viešosios erdvės prisidėtų ir prie gyvenamosios aplinkos kokybės didėjimo, ir prie palankių sąlygų verslo kūrimui ir plėtrai sudarymo.

Pagal LR aplinkos monitoringo įstatymo 8 str., aplinkos monitoringą šalyje vykdo valstybės, savivaldos ir mokslo institucijos. Šalies savivaldybės turi rengti aplinkos monitoringo programas 3–6 metų laikotarpiui bei vertinti programoje nurodytų tikslų pasiekimą rengiant ataskaitas⁷². Apklausus Regiono savivaldybes,

⁶³ Potencialių taršos židinių pavyzdžiai – Tauragės mieste esantys sugriauta naftos bazė Pramonės g., sugriautas sandėlis Vytauto g., sugriauta asfaltbetonio bazė Sandėlių g. 56A, neveikianti naftos bazė Statybininkų g. 2, Jurbarko, kt.

⁶⁴ Prieiga per internetą: <https://www.nrp.vrm.lt/regionu-pletros-programu-ir-planu-rengimas/regionu-pletros-planams-aktualus-rodikliai/295>.

⁶⁵ Kuriose gyventojų skaičius – 300 gyv./ kv. km ir 2 km atstumu iki jos

⁶⁶ Prieiga per internetą: <https://vrm.maps.arcgis.com/apps/mapviewer/index.html?webmap=ca5b3fe51db54336bda82a3f8ec6e4de>

⁶⁷ Žaliąją infrastruktūrą sudaro medžių laja, žolės danga, vanduo ir šlapynės.

⁶⁸ Vadovaujantis Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Lietuvos Respublikos žemės fondo 2022 m. sausio 1 d. statistiniais duomenimis.

⁶⁹ Prieiga per internetą: <https://vrm.maps.arcgis.com/apps/mapviewer/index.html?webmap=ca5b3fe51db54336bda82a3f8ec6e4de>

⁷⁰ Nepralaidžias dangas sudaro keliai ir užstatyta teritorija.

⁷¹ Arba gardelės – 1 kvadratinio kilometro teritorijos plotas

⁷² Vadovaujantis LR aplinkos ministro 2021 m. vasario 26 d. įsakymu Nr. D1-117 „Dėl bendrųjų savivaldybių aplinkos monitoringo nuostatų patvirtinimo“

paaikškėjo, kad aktualias aplinkos monitoringo programas yra pasirengusios ir pasitvirtinusios tik dvi savivaldybės – Tauragės rajono savivaldybė⁷³ ir Pagėgių savivaldybė⁷⁴.

Oro tarša. Oro kokybė turi įtakos žmonių sveikatai ir aplinkai. Valstybiniu lygmeniu Lietuvoje aplinkos oro monitoringo tinklą sudaro 17 automatinių oro kokybės tyrimų stočių. Regiono savivaldybėse šių stočių nėra, todėl oro tarša matuojama mobilių stotelių pagalba. Teršalų, išmestų į aplinkos orą iš stacionarių taršos šaltinių, kiekis Regione 2020 m. sudarė 1,0 tūkst. t, ir buvo mažiausias šalyje. Mažiausia oro tarša iš stacionarių šaltinių (17,37 t) fiksuota Pagėgių savivaldybėje, kur mažiausiai veikiančių pramonės įmonių, o didžiausia (424,67 t) – Tauragės rajono savivaldybėje, pasižyminčioje didžiausia pramonės įmonių koncentracija. Tačiau ir šis rodiklis Lietuvos mastu buvo žemas. Teršalų, išmestų į aplinkos orą, iš stacionarių šaltinių dalis, tenkantis 1 gyventojui Regione 2020 m. siekė 11,5 kg, kai šalies vidurkis beveik 2 kartus didesnis – 20,9 kg/ gyventojui. Pastarasis rodiklis buvo vienas mažiausias tarp šalies regionų (mažesnę rodiklį turėjo Vilniaus regionas), tačiau per 2016–2020 metus padidėjo 87,4 proc. Padidėjimas fiksuotas vieninteliame Tauragės regione, visur kitur teršalų, išmestų į aplinkos orą iš stacionarių šaltinių dalis, tenkanti 1 gyventojui, minėtu laikotarpiu sumažėjo (šalyje vidutiniškai sumažėjo 15,4 proc.). Mažiausias oro užterštumas buvo Pagėgių savivaldybėje (2,4 kg/ gyventojui), didžiausias rodiklio padidėjimas – Šilalės r. sav. (per penkerius metus padidėjo 4,6 karto). Padidėjusią kietųjų dalelių koncentraciją Regione galėjo lemti tam tikrų įmonių (pvz., UAB „Šilalės mediena“, kitų) gamybinių pajėgumų padidinimas ir pan., o anglies monoksido (kuris sudaro didžiausią dalį dujinių ir skystų medžiagų bendroje oro taršos iš stacionarių šaltinių struktūroje) koncentracijos padidėjimą – automobilizacijos lygio išaugimas regione.

Vandens kokybė. Kaip minėta 2.3.2. skyrelyje, visos nuotekos Regione išvalomos iki normų, bet didesnė problema – susidariusio dumblo kiekiai. Dėl nepatenkinamų dumblo valymo poreikių Jurbarko rajono, Šilalės rajono ir Pagėgių savivaldybėse teršiama aplinka. Regiono savivaldybėse stebima vandens kokybė maudyklose/ paviršiniuose vandens telkiniuose. Iš viso tokių stebėjimo taškų buvo 16-ka.⁷⁵ Didesnio užterštumo vertintose stebėtose maudyklose/ vandens tyrimų vietose nenustatyta. Vandens taršos šaltiniai: mažų aglomeracijų/gyvenviečių nuotekų tvarkymo infrastruktūros, pajėgumų trūkumas, taip pat žemės ūkio veikla. Žemės ūkio sektorius yra ne tik ekonominis sektorius, prisidedantis prie BVP kūrimo, tačiau ir vienas iš aplinkos teršėjų. Lietuvoje ypač aktuali nitratų, aptinkamų šachtinių šulinių vandenyje, problema. Santykinai padidėjusi nitratų koncentracija 2021 m. Tauragės rajono savivaldybėje aptikta tik viename šachtiniame šulinyje⁷⁶. Aplinkos (ypatingai dirvožemio, vandens) taršos padidėjimą intensyvaus žemės ūkio kraštuose nulemia klimato kaita bei dažnėjančių liūčių periodai, dėl kurių dabartinės melioracijos sistemos (kurios dažnu atveju yra pasenusios ir susidėvėjusios) nebegali atlikti pagrindinės savo funkcijos – efektyviai sausinti žemės ūkio naudmenas. Į šalies upes dėl perteklinio lietaus iš dirvožemio patenka didelis biogeninių medžiagų kiekis, tarp kurių yra ir taršą didinančių medžiagų – azoto, fosforo. Pagal 2021 m. LR žemės ūkio ministerijos duomenis, Regiono melioracijos sistemos infrastruktūra pakankamai blogos būklės – čia buvo 44 proc. blogos būklės tiltų, 34 proc. blogos būklės pralaidų, 40 proc. blogos kokybės griovių ir 34 proc. blogos kokybės rinktuvų. Blogiausia situacija fiksuota Pagėgių savivaldybėje, geriausia – Tauragės rajono savivaldybėje.

Atliekų tvarkymą Regione organizuoja UAB „Tauragės regiono atliekų tvarkymo centras“ (toliau – TRATC), kurį 2002 m. įsteigė visos Regiono savivaldybės. Gamtosauginius reikalavimus atitinkantis Regiono nepavojingų atliekų sąvartynas Žygaičių k., Tauragės r. sav., pastatytas pagal ES standartus, pradėtas eksploatuoti 2009 metų antrame pusmetyje⁷⁷. TRATC eksploatuoja 4 didžiųjų atliekų surinkimo aikšteles (toliau – DASA)⁷⁸, esančias Tauragės rajono, Jurbarko rajono, Pagėgių ir Šilalės rajono savivaldybėse, bei 4 žaliųjų atliekų kompostavimo aikšteles, taip pat esančias visose Regiono savivaldybėse⁷⁹.

⁷³ Tauragės rajono savivaldybės aplinkos monitoringo 2016–2021 metų programa, patvirtinta Tauragės rajono savivaldybės taryboje 2016 m. kovo 31 d. sprendimu Nr. 1-79. *Vykdo aplinkos oro, vandens (paviršinio ir požeminio), dirvožemio ir triukšmo monitoringą.*

⁷⁴ Pagėgių savivaldybės 2021–2026 metų aplinkos monitoringo programa, patvirtinta Pagėgių savivaldybės taryboje 2021-01-28 sprendimu Nr. T1-23. *Vykdo aplinkos oro, paviršinio vandens ir triukšmo monitoringą.*

⁷⁵ Jurbarko rajono savivaldybėje stebimos 4 maudyklos, Šilalės rajono savivaldybėje – 5 maudyklos, Pagėgių savivaldybėje – 3 vandens telkinių tyrimo vietos, Tauragės rajono savivaldybėje – 4 vandens telkinių tyrimo vietos.

⁷⁶ Kadangi iš visų 4 savivaldybių aplinkos monitoringo ataskaitas rengė tik Tauragės rajono savivaldybė, tai išvadas apie požeminio vandens būklę galima kalbėti tik šioje savivaldybėje.

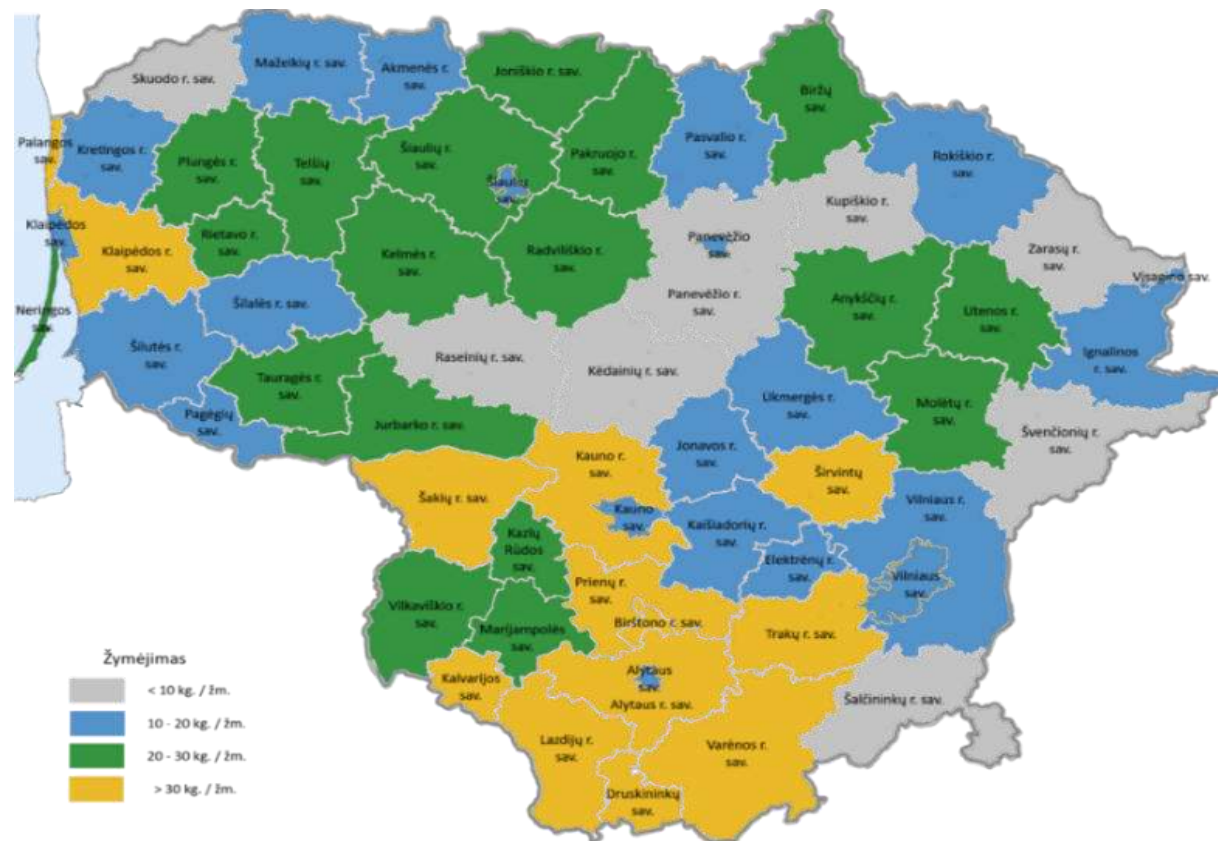
⁷⁷ Tauragės regiono nepavojingų atliekų sąvartyno paskirtis – iš fizinių ir juridinių asmenų priimti komunalines atliekas, kurios negali būti perdirbamos ar kitaip panaudojamos.

⁷⁸ Didžiųjų atliekų surinkimo aikštelių paskirtis – iš fizinių ir juridinių asmenų surinkti pavojingas ir nepavojingas atliekas, kurios negali būti pilamos į konteinerius ar paliekamos šalia jų.

⁷⁹ Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelių paskirtis – surinkti žaliąsias atliekas iš fizinių ir juridinių asmenų, kurios negali būti pilamos į konteinerius ar paliekamos šalia jų.

Regiono savivaldybių atliekų rūšiavimo rodikliai yra vidutiniški lyginant su kitomis Lietuvos savivaldybėmis (žr. 9 paveikslą). 2019 m. Šilalės r. ir Pagėgių sav. rūšiuojamojo surinkimo priemonėmis surinktų ir sutvarkytų pakuočių atliekų kiekiai buvo santykinai mažesni (siekia 10–20 kg/ gyv.), o Tauragės ir Jurbarko r. sav. – didesni (20–30 kg/ gyv.). Bendrai Regione rūšiuojamojo surinkimo priemonėmis surinktų ir sutvarkytų pakuočių atliekų kiekis 2019 m. siekė 21,2 kg. / gyv., ir tai buvo 4 rodiklis tarp šalies regionų (Lietuvos vidurkis – 18,4 kg/ gyv.). Regiono plėtros plano rengimo metu TRATC neturėjo veikiančios rūšiavimo linijos, tačiau 2021 m. gruodį akcininkai priėmė sprendimą įsigyti tokią liniją.

Regiono savivaldybėse tekstilės atliekas surenkamos ir išdėstytuose konteineriuose, ir atliekų surinkimo aikštelėse. Tačiau dažnai šie konteineriai stovi perpildyti, nes jų trūksta. Šiuo metu vykdomas maisto/ virtuvės atliekų tvarkymo infrastruktūros projektas, kurio metu bus sukurta infrastruktūra, skirta maisto ir virtuvės (įskaitant ir žaliųjų atliekų) apdorojimui.

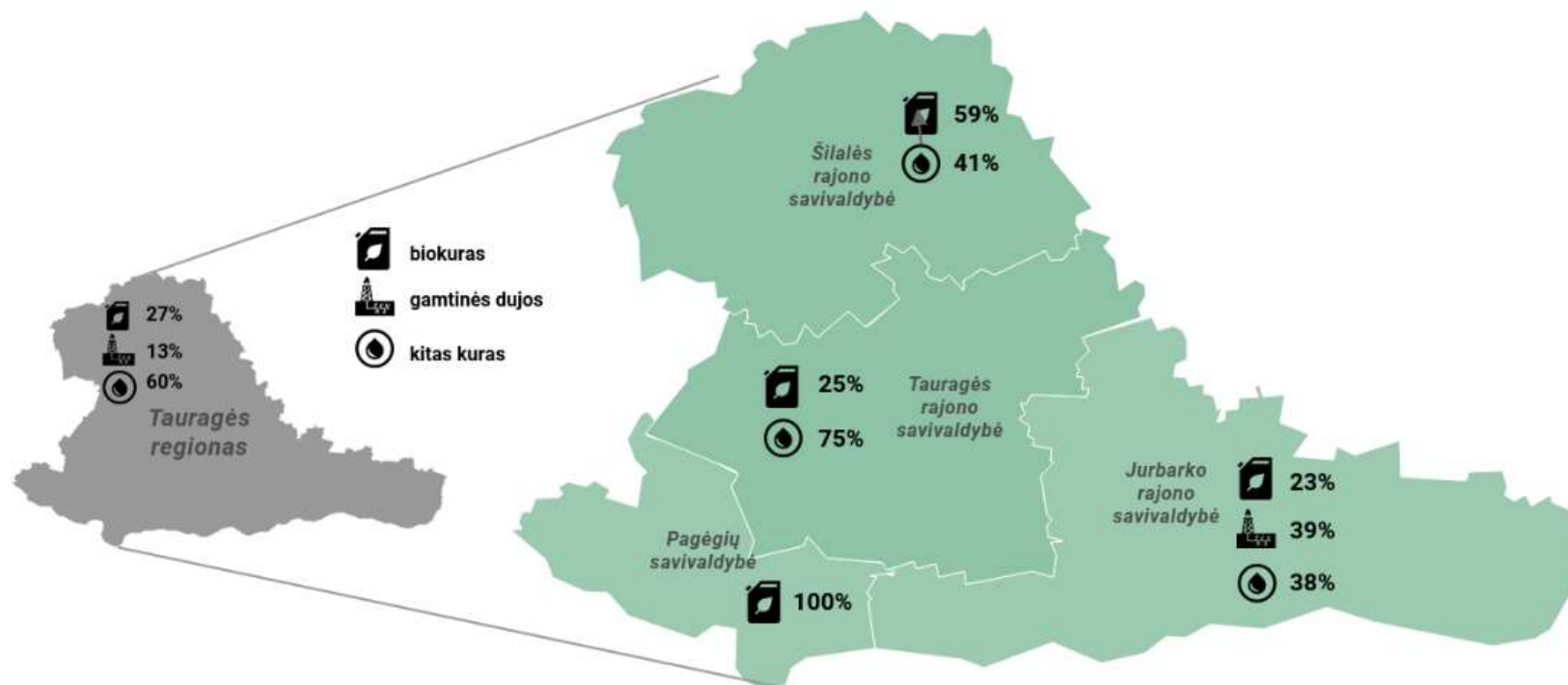
9 pav. Rūšiuojamojo surinkimo priemonėmis surinkta ir sutvarkyta pakuočių atliekų kg/gyv. 2019 m.

2.4.2. Energetikos situacija

Regione skiriamas ypatingas dėmesys tvarumui, atsinaujinančiai energetikai, atsakingam vystymuisi bei atsakingam verslui. Atsinaujanti energetika skirstoma į vėjo, vandens, saulės, biodegalų, biokuro bei aplinkos šiluminės energijos naudojimą.

Pagal LR atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 12 str., šalies savivaldybės turi rengti, derinti bei tvirtinti atsinaujinančių energetikos išteklių (toliau – AEI) naudojimo plėtros veiksmų planus. Apklausus savivaldybes, paaiškėjo, kad regiono plėtros plano rengimo metu AEI planus ar jų projektus buvo pasirengusios tik dvi savivaldybės – Tauragės rajono savivaldybė⁸⁰ ir Šilalės rajono savivaldybė⁸¹.

Šilumos sektoriuje Regione veikia (centralizuotai šilumą teikia) 8 įmonės. Tauragės r. sav. veikia 2 įmonės – UAB „Tauragės šilumos tinklai“ ir UAB „Mundia“. Jurbarko r. sav. veikia 4 įmonės – AB „Kauno energija“, AB „Požeminiai darbai“, VBI Smalininkų technologijų ir verslo mokykla, UAB „Jurbarko komunalininkas“. Šilalės r. sav. ir Pagėgių sav. veikia po 1 įmonę (UAB „Šilalės šilumos tinklai“ ir UAB „Pagėgių komunalininkas“).

10 pav. Centralizuotos šilumos gamybai naudojamos kuro rūšys (2020 m.)

Įvertinus šių įmonių veiklą, nustatyta, jog naudojant atsinaujinančios energetikos išteklius – biokurą – Regione 2020 m. pagaminta 27 proc. centralizuotai tiekiamos energijos. Daugiausiai biokuro naudojo Pagėgių savivaldybės centralizuotai šilumą teikianti įmonė (100 proc.), mažiausiai – Jurbarko r. sav. (23 proc.)⁸².

⁸⁰ Tauragės rajono savivaldybės atsinaujinančių išteklių energijos panaudojimo veiksmų plano iki 2030 m. *projektas*

⁸¹ Šilalės rajono savivaldybės atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo veiksmų planas iki 2030 m., patvirtinta Šilalės rajono savivaldybės taryboje 2021-01-28 sprendimu Nr. T1-23

⁸² Pagal Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos (VERT) duomenis.

Regiono savivaldybės patenka į didžiausių vėjų teritorijas Lietuvoje, todėl čia tinkamos sąlygos vystyti *vėjo energetiką*. Tauragės ir Jurbarko r. bei Pagėgių sav. veikia vėjo jėgainių parkai (Tauragės vėjo jėgainių parkas – didžiausias Lietuvoje), Šilalės r. sav. vienas vėjo jėgainių parkas statomas, dar gauta keletą iniciatyvų tokius parkus statyti. Tauragės ir Jurbarko r. sav. veikia 5 hidroelektrinės, todėl elektra gaminama ir panaudojant *vandens energiją*. Tauragės rajono Balskų užtvankos hidroelektrinė – antra pagal dydį Lietuvoje.

Atsižvelgiant į Tauragės rajono savivaldybės AEI plano iki 2030 metų projektą, net 24 biudžetinės Tauragės r. sav. įstaigos (iš 42) 2021 m. naudojo *saulės* fotovoltinių elektrinių pagaminta energija, kitos – vykdo jų plėtrą. Bendra Tauragės ir Šilalės r. sav. AEI dalis *galutiniam energijos suvartojimui*⁸³ yra pakankamai aukšta – atitinkamai lygi 79,1 proc. ir 68,0 proc. Prasčiausia situacija fiksuota transporto sektoriuje – Tauragės r. sav. AEI dalis šiame sektoriuje siekia 1,5 proc., Šilalės r. sav. dalis – dar mažesnė. 2019 m. duomenimis, AEI dalis gyventojų kelionių segmente (lengvųjų automobilių, motociklų, mopedų ir viešojo transporto įtaka) Tauragės regione sudarė 0,55 proc. (šalies rodiklis – 1,22 proc.). Šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimai 1 gyventojui – gyventojų kelionių įtaka (lengvųjų automobilių, motociklų, mopedų ir viešojo transporto naudojimas) Regione didesni nei vidutiniškai šalyje – 1,76 tCO₂e / gyv. (šalyje – 1,42 tCO₂e / gyv.)⁸⁴.

Teigiamos tendencijos pastebimos *elektromobilių naudojimo bei susijusios infrastruktūros plėtojimo* srityse, nors ir ne visose Regiono savivaldybėse. Tauragės r. sav. 2020 m. pagal elektromobilių skaičių, tenkantį 1000 gyventojų, buvo 9-ta šalyje, o pagal elektromobilių įkrovimo stotelių skaičių, tenkantį 1000 gyventojų, – 6-ta. Jurbarko r. sav., Šilalės r. sav. atitinkamai užėmė 30-tą ir 33-ią vietas pagal elektromobilių skaičių 1000 gyventojų. Pagėgių sav. registruotų elektromobilių skaičius buvo labai nedidelis. Pagal elektromobilių įkrovimo infrastruktūrą Jurbarko r. sav. buvo 11-ta šalyje. Pagėgių sav. bei Šilalės r. sav. tokios infrastruktūros iki 2020 m. pabaigos buvo labai nedaug (po vieną – kelias stoteles)⁸⁵.

Daugiabučių renovacija prisideda prie energijos taupymo Lietuvoje. 2013–2020 metų laikotarpiu daugiausia renovuotų daugiabučių iš Regiono savivaldybių buvo Šilalės r. sav. (čia renovuota 15,5 proc. daugiabučių). Tuo pačiu laikotarpiu Tauragės r. sav. renovuota 13,2 proc., Jurbarko r. sav. – 7,6 proc. daugiabučių, Pagėgių sav. nerenovuotas nei vienas daugiabutis gyvenamasis namas⁸⁶.

LR aplinkos ministerijos iniciatyva nuo 2022 m. sudaromas *Lietuvos savivaldybių aplinkosaugos reitingas*⁸⁷, kuris skirtas įvertinti savivaldybių konkurencingumą ir lyderystę aplinkosaugos srityje bei skatinti Žaliojo kurso tikslų įgyvendinimą. Reitingas matuoja šias sritis: atliekas ir žiedišumą, energetiką, statybą ir teritorijų planavimą, susisiekimą, klimato kaitos valdymą ir politiką, aplinkos kokybę, vandens kokybę, biologinę įvairovę ir kraštovaizdį, aplinkosauginį sąmoningumą. Pagal šį reitingą Regiono savivaldybių išsivystymas aplinkosaugos srityje yra labai nevienodas. Aukščiausių vietą užėmė Tauragės r. sav. – šalyje buvo 9-ta, o pagal energetikos vertinimą – 1-a Lietuvoje, pakankamai gerai įvertintas susisiekimas bei aplinkos kokybė (prasčiausiai vertinama vandens kokybė, atliekos bei žiedišumas). Tačiau kitos regiono savivaldybės nepasižymėjo konkurencingumu ir lyderyste aplinkosaugos srityje – Šilalės r. sav. buvo 26-ta Lietuvoje (geriausiai įvertintos klimato kaitos ir energetikos sritys, prasčiausiai – vandens kokybė bei susisiekimas), Pagėgių sav. – 48-a (geriausiai įvertintas aplinkosauginis sąmoningumas bei atliekos ir žiedišumas, prasčiausiai – vandens kokybė bei susisiekimas), Jurbarko r. sav. – 53-ia (geriausiai vertintos klimato kaitos valdymo ir politikos bei atliekos ir žiedišumo sritys, prasčiausiai – biologinė įvairovė ir kraštovaizdis, aplinkosauginis sąmoningumas bei aplinkos kokybė).

Pagrindinės su aplinkos ir energetikos situacija susijusios išvados ir siūlymai:

⁸³ Atsižvelgiant į parengtus AEI planus

⁸⁴ Prieiga per internetą: <https://www.nrp.vrm.lt/regionu-pletros-programu-ir-planu-rengimas/regionu-pletros-planams-aktualus-rodikliai/295>.

⁸⁵ Savivaldybių darnios energetikos plėtros pažangos vertinimas, 2020. Prieiga per internetą: <https://www.ena.lt/uploads/PDF-AEI/SDEP%20pa%C5%BEangos%20vertinimas%202020-11-27.pdf>.

⁸⁶ Ten pat.

⁸⁷ Prieiga per internetą: <https://datawrapper.dwcdn.net/8q9X6/18/>.

- *Vienas iš aplinkos teršėjų atskirose savivaldybėse – neapdorojamas dumblas dėl vandentvarkos įmonių pajėgumų trūkumo, kuris yra sandėliuojamas, atiduodamas ūkininkams arba dumblo apdoravimo paslauga yra perkama, kas didina vandentvarkos įmonių kaštus. Todėl numatoma plėsti dumblo apdoravimo įrenginių pajėgumus.*
- *Aplinka iš žemės ūkio veiklos teršiama, nes reikšminga melioracijos sistemų ir įrenginių dalis Regione yra pasenusi, nusidėvėjusi, nėra inovatyvi. Aktyviai tvarkant prastos kokybės melioracines sistemas, kartu įrengiant išmaniąją/ inovatyvią melioraciją, galima ne tik išvengti derliaus (ir pajamų) praradimų, bet ir būtų prisidedama prie aplinkos taršos iš žemės ūkio veiklos mažėjimo, gerinama paviršinių vandens telkinių būklė.*
- *Potencialūs praeityje užteršti taršos židiniai (tame tarpe – ir pavojingi) Regione daugiausiai išsidėstę toliau nuo urbanizuotų teritorijų, nors pasitaiko ir gyvenamosiose vietovėse. Nors žaliosios infrastruktūros dalis Regione yra ne maža, tačiau urbanizuotose vietovėse jos trūksta. Regiono savivaldybės pagal kiekvienos individualius poreikius planuoja tvarkyti potencialius praeityje užterštus taršos židinius urbanizuotose vietovėse, plėtoti žaliąją infrastruktūrą.*
- *Siekiant įgyvendinti griežtėjančius ES atliekų tvarkymo reikalavimus, bus plečiamos ir užtikrinamos dar geresnės atliekų rūšiavimo sąlygos, dėmesys skiriamas žiedines ekonomikos principų įgyvendinimui, nes dėl pajėgumų trūkumo Regione nėra pasiektas EK nustatytas atliekų perdirbimo dalies normatyvas, o rūšiavimo rodikliai šalies kontekste – vidutiniški.*
- *Regiono savivaldybės investuoja į atsinaujinančią energetiką. Daugiabučių renovacijos, elektromobilių ir susijusios infrastruktūros vystymo srityse ypatingai pažengusios Tauragės r. sav. bei Šilalės r. sav. Tačiau transporto sektoriuje dėl aukšto automobilizacijos lygio AEI dalis buvo mažesnė nei šalies vidurkis, o ŠESD išmetimų lygis – aukštas ir pastaruoju metu padidėjęs. Nors turimi gamtos išteklių ir ambicingumas suteikia išskirtinę galimybę Regionui plėtoti žaliąjį kursą bei tapti žaliausiu regionu ne tik Lietuvoje, bet ir visame Baltijos regione, visgi, pagrindiniu iššūkiu išlieka nevienodi savivaldybių pajėgumai bei galimybės.*

2.5. VIEŠOSIOS PASLAUGOS

Dalis viešųjų paslaugų, teikiamų Regiono teritorijoje tiek gyventojams, tiek verslui (susisiekimo, vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo, atliekų tvarkymo, elektros energijos, šilumos tiekimo, verslumo skatinimo, turizmo, kultūros, rekreacijos, skaitmeninimo ir kitos) buvo aprašytos ankstesnėse plano dalyse. Šiame poskyryje nagrinėjamos švietimo, socialinių paslaugų, sveikatos priežiūros ir sveikatinimo, priešgaisrinės saugos viešosios paslaugos.

Regionas yra kaimiškasis, kuriame mažėja gyventojų skaičius ir didėja vyresnio amžiaus gyventojų dalis. Gyventojai emigruoja į užsienį ar didesnius šalies miestus dėl geresnių gyvenimo ir darbo sąlygų. Tai sukuria naujus iššūkius Regiono savivaldybėms. Daugėja vienišų, neprižiūrimų vyresnio amžiaus žmonių, kurie susiduria su kasdienių poreikių tenkinimo problemomis. Todėl nuolat didėja globos ir slaugos paslaugų poreikis. Mažėjant darbingo amžiaus gyventojų daliai, susiduriama su specialistų trūkumu. Viena iš priežasčių yra ir žemesnis nei vidutinis šalyje darbo užmokestis.

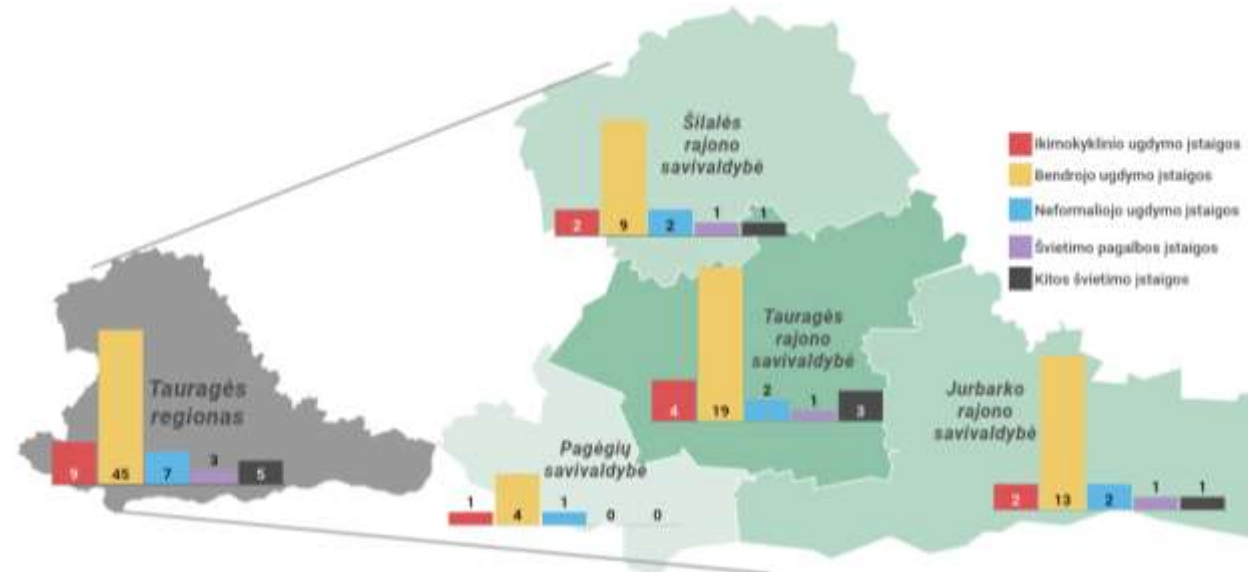
Viešoji infrastruktūra regione išdėstyta netolygiai. Rečiau apgyvendintose teritorijose ji perteklinė, tankiau – kartais jos trūksta. Regiono savivaldybių įstaigų tinklas nėra optimizuotas, tik iš dalies centralizuotos bendrosios funkcijos. Todėl didelė dalis sąnaudų yra skirta administravimui, neefektyvių ir ne visada reikalingų pastatų išlaikymui. Dažnai tos pačios srities įstaigų konkuravimas dėl darbuotojų, paslaugų gavėjų bei viešųjų finansų nesudaro prielaidų modernios infrastruktūros bei įrangos plėtrai, aukštesnio darbo užmokesčio darbuotojams mokėjimui, kokybiškų viešųjų paslaugų teikimui. Viešųjų paslaugų sektoriuje vyrauja požiūris, kad paslaugos gavėjas turi atvykti gauti paslaugą, o ne paslauga teikiama gavėjui jam priimtinausiu ir patogiausiu būdu.

2.5.1 Švietimo paslaugos

Prieš pradėdant nagrinėti švietimo paslaugas, verta apibūdinti potencialių švietimo sistemos dalyvių – vaikų ir jaunimo nuo 3 iki 19 metų amžiaus – skaičiaus kitimą. 2021 m. pradžioje Regione gyveno 15,5 tūkst. 3–19 metų asmenų. Tai sudarė 3,3 proc. visų tokio amžiaus šalies gyventojų skaičiaus bei 17,2 proc. Regiono gyventojų skaičiaus. Per penkerius metus 3–19 metų asmenų Regione sumažėjo 11,4 proc., šalyje – 3,0 proc. 2021 m. pradžioje didžioji dalis Regiono 3–19 metų gyventojų gyveno Tauragės r. sav. (40,8 proc.). Jurbarko r. sav. gyveno 26,6 proc., Šilalės r. sav. – 24,8 proc., Pagėgių sav. – 7,8 proc. Kasmet maždaug po 2,3 procento mažėjant asmenų, kurie potencialiai naudojami švietimo paslaugomis ir švietimo infrastruktūra, skaičiui, išaugo infrastruktūros ir žmogiškųjų išteklių išlaikymo kaštai, ėmė trūkti lėšų mokymo kokybės gerinimui, inovacijų diegimui. Kyla iššūkis subalansuoti švietimo paslaugų pasiūlą ir paklausą Regione.

Pasiūla. Regione veikia 53 savivaldybių pavaldumo švietimo įstaigos ir 16 jų skyrių: 8 ikimokyklinio ugdymo įstaigos ir 1 jų skyrius (7 lopšeliai-darželiai ir 1 jų skyrius, 1 darželis), 30 bendrojo ugdymo įstaigų ir 15 jų skyrių (14 gimnazijų ir 5 jų skyriai, 7 progimnazijos ir 3 jų skyriai, 8 pagrindinės mokyklos ir 6 jų skyriai, 1 mokykla), 7 neformaliojo ugdymo įstaigos, 3 švietimo pagalbos įstaigos ir 5 kitos švietimo įstaigos. Daugiausiai švietimo įstaigų veikia Tauragės rajono savivaldybėje (18 švietimo įstaigų ir 11 jų skyrių). Jurbarko rajono savivaldybėje veikia 17 įstaigų ir 2 jų skyriai. Jurbarko r. sav. išsiskiria tuo, kad joje veikia net 6 pagrindinės mokyklos ir daugiafunkcis centras (įgyvendinantis pagrindinės mokyklos programą), kai, pavyzdžiui, Tauragės r. sav. – 1 pagrindinė mokykla ir jos 6 skyriai. Šilalės rajono savivaldybėje veikia 12 švietimo įstaigų ir 3 jų skyriai, Pagėgių savivaldybėje – 6 švietimo įstaigos. Meno ir sporto mokyklas turi visos savivaldybės. Švietimo pagalbos centro įstaigos nėra tik Pagėgių savivaldybėje.

Pagal švietimo įstaigų išdėstymą kaimo ir miesto vietovėse geriausią tinklą, 2021 m. duomenimis, turėjo Jurbarko bei Šilalės rajonų savivaldybės (po 47 proc. veikė miesto vietovėse ir po 53 proc. – kaimo vietovėse). Tauragės rajono savivaldybėje švietimo įstaigų pasiskirstymas tarp miesto ir kaimo buvo 59:41, Pagėgių savivaldybėje – 67:33. Bendras Regiono švietimo įstaigų išsidėstymas miesto ir kaimo teritorijose buvo daugiau mažiau racionalus – jų santykis siekė 54:46. Regione taip pat veikė 1 privati ugdymo įstaiga, kurioje teikiamos ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo paslaugos (Tauragės r. sav.).

11 pav. Savivaldybių pavaldumo švietimo įstaigos pagal rūšis

Ne visa Regiono švietimo infrastruktūros būklė ir kokybė atitinka šiuolaikinius reikalavimus, infrastruktūra tik epizodiškai paremta universalaus dizaino principais. Ikimokyklinio ugdymo įstaigos regione nepritaikytos vaikams su negalia⁸⁸, bendrojo ugdymo mokyklų pritaikymas asmenims judėti su neįgaliojo vežimėliais – labai nevienodas, priklauso nuo savivaldybės⁸⁹; bendras Regiono rodiklis – 8,8 proc. Dalis Tauragės regiono BUM epizodiškai pritaikytos asmenims judėti su neįgaliojo vežimėliais. 2021 m. Regione nebuvo nei vienos bendrojo ugdymo mokyklos (toliau – BUM), kurios pastatas būtų visiškai pritaikytas regėjimo negalią turintiems asmenims, iš dalies pritaikytos⁹⁰ nuo 11 iki 25 proc. Regiono mokyklų, priklausomai nuo savivaldybės.

Vertinant pastaruosius 5-rius metus, daugiausiai modernizuotų ugdymo įstaigų buvo Šilalės r. sav. (80 proc.), mažiausiai – Tauragės r. sav. (37 proc.). Jurbarko r. sav. tokių įstaigų buvo 44 proc., Pagėgių sav. – 50 proc. Laikytina, kad per pastaruosius 5-rius metus modernizuotų Regiono švietimo įstaigų infrastruktūros būklė yra gera. Tačiau dalis kitų ugdymo įstaigų buvo atnaujintos anksčiau, todėl jų būklė nėra bloga. Prasčiausia infrastruktūros būklė – Tauragės meno mokyklos bei Tauragės sporto centro Bastilijos komplekso pastatuose.

Regiono teritorijoje teikiamos visos mokiniui būtinos viešosios švietimo paslaugos – ikimokyklinio, priešmokyklinio, bendrojo ir neformalaus ugdymo, pagalbos mokytojui ir mokiniui bei kitos švietimo paslaugos (specializuotų švietimo įstaigų, skirtų vaikams, turintiems didelius specialiuosius ugdymosi poreikius, suaugusiųjų mokyklų, daugiafunkčių centrų paslaugos ir kt.). Gyventojai Regione gali gauti ir profesinio mokymo bei aukštojo mokslo paslaugas (žr. 2.2.3 skyrelį).

Ikimokyklinio bei priešmokyklinio ugdymo paslaugos teikiamos regiono lopšeliuose-darželiuose, darželiuose, kai kuriose BUM, kitose švietimo įstaigose. Bendras vietų skaičius ikimokyklinio ugdymo įstaigose 2020 m. Regione siekė 2077. Iš jų 38,1 proc. vietų buvo Tauragės r. sav., 33,0 proc. – Jurbarko r. sav., 21,7 proc. – Šilalės r. sav., 7,2 proc. – Pagėgių sav. ikimokyklinio ugdymo įstaigose. Gyventojų skaičiaus mažėjimo tendencijos ir švietimo įstaigų optimizavimas lėmė, jog per penkerius metus vietų skaičius ikimokykliniame ugdyme sumažėjo 46,7 proc. Miesto ir kaimo teritorijose ikimokyklinio ugdymo įstaigose vietų skaičius pasidalino beveik tolygiai – 51:49 (regiono mastu).

Bendrojo ugdymo paslaugos teikiamos Regiono teritorijoje esančiose BUM ir kitose ugdymo įstaigose. Nors LR Švietimo, mokslo ir sporto ministerija pasiruošusi naikinti jungtines klases 5-8 klasių grupėje, o pradinėse klasėse sudaryti galimybes jungti tik dvi gretimas klases, bet Regiono savivaldybių bendrojo ugdymo mokyklose 2020 m. dar veikė 48 *jungtinės klasės* (Tauragės r. sav. – 19, Jurbarko r. sav. – 14, Šilalės r. sav. – 11, Pagėgių sav. – 9). 2020 m. jungtinės klasės regione fiksuotos ne tik 1–4 klasėse (22 arba 45,8 proc.), bet ir 5–8 klasėse (19 arba beveik 40 proc.).

Neformalaus ugdymo paslaugos teikiamos tiek neformalaus ugdymo įstaigose, tiek BUM vaikams lankant būrelius, prailgintų grupių veiklas. Siekiant palengvinti tėvų grįžimą į darbo rinką, o vaikams iš nepalankios socialinės aplinkos – užtikrinti lygias starto galimybes, pastaruoju metu Lietuvoje populiarėjo *visos dienos mokyklos* modelis⁹¹. Apklausus Regiono teritorijoje veikiančių BUM atstovus, nustatyta, kad visos dienos mokyklos modelis plėtotas čia nebuvo. Kai kurios Regiono savivaldybių švietimo įstaigos prailgintos veiklos grupes traktavo, kaip visos dienos mokyklų modelį.

⁸⁸ Tauragės r. ir Pagėgių savivaldybių ikimokyklinio ugdymo įstaigose vidaus koridoriai pritaikyti judėti neįgalųjų vežimėliams, tačiau durys – nepritaikytos, nėra išorinių pandusų. Vienoje Šilalės r. sav. ikimokyklinio ugdymo įstaigoje pritaikytos durys, įrengtas pandusas, keltuvas, yra automobilių stovėjimo aikštelė, kita ikimokyklinio ugdymo įstaiga – nepritaikyta. Jurbarko r. sav. ikimokyklinio ugdymo įstaigų pritaikymas vaikams su negalia – minimalus.

⁸⁹ Tauragės r. sav. yra 3 BUM arba 25 proc., kurios pritaikytos asmenims su negalia savarankiškai judėti neįgaliojo vežimėliais visame pastate ir teritorijoje, kitose savivaldybėse tokios galimybės nėra (šalyje tokių mokyklų dalis – 14 proc.). Didesnėje dalyje regiono BUM tik pirmų aukštų infrastruktūra pritaikyta judėti neįgaliojo vežimėliais (dalinis pritaikymas). Pandusų nėra įrengta 25-32 proc. regiono bendrojo ugdymo mokyklų (priklausomai nuo savivaldybės). Liftai/ keltuvai įrengti keliuose Tauragės, Jurbarko ir Šilalės rajonų mokyklose. Sanitariniai mazgai pilnai pritaikyti taip pat tik keliuose Jurbarko, Šilalės rajonų ir Pagėgių savivaldybės BUM. Regione yra iki 15 proc. BUM, kuriose durys nepritaikytos judėti su neįgaliojo vežimėliais (atitiko bendras šalies tendencijas).

⁹⁰ Iš dalies pritaikyta – yra nepažymėtų ar nepritaikytų statinio elementų

⁹¹ Modelis unikalus tuo, kad ugdant vaiką, yra derinamos formaliojo ir neformaliojo ugdymo programos, kitos ugdomosios veiklos ir paslaugos.

Specializuotos švietimo paslaugos teikiamos keliuose Regiono švietimo įstaigose, kurios specializuojasi vaikų su specialiais poreikiais ugdyme: Jurbarko „Ažuoliuko“ mokykloje, Tauragės vaikų reabilitacijos centre–mokykloje „Pušėlė“. Visgi, vien jų esama infrastruktūra nėra pakankama patenkinti visus poreikius. Ne specializuotų švietimo įstaigų infrastruktūros pritaikymas asmenims su specialiaisiais ugdymosi poreikiais – menkas.

Švietimo ištekliai. Tarp Regiono savivaldybių bendrojo ugdymo mokyklų, kurios turi ugdymo procesui reikiamas laboratorijas, fiksuoti netolygumai 2020 m. daugiausiai *BUM, turinčių laboratorijų*, buvo Šilalės rajono savivaldybėje (75,0 proc., 6 iš 8 BUM), mažiausiai – Jurbarko rajono savivaldybėje (15,4 proc., 2 iš 13 BUM). Pagėgių savivaldybėje tokių mokyklų buvo 50 proc. (2 iš 4 BUM), Tauragės rajono savivaldybėje – 41,7 proc., 5 iš 12 BUM.

Greta BUM, turinčių laboratorijas, svarbu panagrinėti ir informacinių technologijų naudojimo lygį Regiono savivaldybių švietimo įstaigose. *100-ui mokinių tenkančių kompiuterių skaičiaus rodiklis* 2020 m. Regiono savivaldybėse svyravo nuo 16 kompiuterių Pagėgių savivaldybėje iki 35 kompiuterių Jurbarko rajono savivaldybėje. Šalies mastu šie rodikliai nėra aukšti, nes, pavyzdžiui, šalyje didžiausią rodiklį turinčioje Ignalinos rajono savivaldybėje 100-as mokinių gali naudotis 61 kompiuteriu (vienu metu). Regiono savivaldybėse, išskyrus Tauragės rajono savivaldybę, daugiau vaikų kompiuteriais turi galimybę naudotis kaimo mokyklose ne dėl to, kad pastarosios mokyklos turi daugiau kompiuterių, bet todėl, kad kaimo mokyklose dažniausiai mokosi mažesnis mokinių skaičius.

Ugdymo procesui be kokybiškos švietimo infrastruktūros labai svarbu *žmogiškieji ištekliai*. Senėjant visuomenei, švietimo sistema neišvengiamai susiduria su mokytojų senėjimo problema. Lietuvoje didėja mokytojų amžius, o jauni specialistai nenoriai ateina dirbti į mokyklas, ypatingai esančias kaimiškose vietovėse. Regione 2020–2021 m. m. dirbo 966 mokytojai, iš jų 5,8 proc. – pensinio amžiaus. Vidutiniškai Lietuvoje pensinio amžiaus mokytojų dalis buvo didesnė – siekė 7,3 proc. Situacija Regiono savivaldybėse yra skirtinga. Jurbarko r. sav. pensinio amžiaus mokytojų dalis buvo didžiausia (9,4 proc.) ir viršijo tiek šalies, tiek Regiono vidurkius. Tauragės r. sav. pensinio amžiaus mokytojų dalis – mažiausia (4,2 proc.). Panaši pensinio amžiaus mokytojų dalis buvo Pagėgių sav. (4,3 proc.). Šilalės r. sav. rodiklis siekė 5,1 proc. Vidutinis mokytojų amžius per penkerius metus Regione padidėjo 1,2 metų ir 2020 m. siekė 50,9 metus.

Kitas svarbus žmogiškuosius išteklius atspindintis rodiklis – *švietimo pagalbos specialistų, tenkančių 100-ui mokinių, skaičius*. Šių specialistų trūkumas jaučiamas visoje Lietuvoje, ir 2021 m. rugsėjo 1 d. jų skaičius 100-ui mokinių siekė 0,73 specialistus. Regiono rodiklis buvo mažesnis – 0,7 specialisto/ 100 mokinių (tuo pačiu laikotarpiu). Mažiausiai švietimo pagalbos specialistų 2021-09-01 datai buvo Šilalės r. sav. (0,53/100 mokinių), daugiausiai – Jurbarko r. sav. (0,77/100 mokinių). Padidėjusį šių specialistų poreikį regione fiksuoja ir Užimtumo tarnyba savo barometruose.

Mokyklų plotas, tenkantis 1 mokiniui, tarp Regiono savivaldybių skiriasi. Didesni atotrūkiai fiksuojami kaimiškose vietovėse. 2020 m. Tauragės r. sav. rodiklis sudarė 12,4 kv. m/ 1 mokiniui ir buvo 6,8 proc. mažesnis nei vidutiniškai šalyje (13,3 kv. m/ 1 mokiniui). Pagėgių sav. rodiklis sudarė 23,5 kv. m/ 1 mokiniui ir buvo net 76,6 proc. didesnis nei vidutiniškai šalyje. Didesnis 1 mokiniui tenkantis mokyklos plotas rodo didesnę finansinę naštą mokyklai ir savivaldybei. Kaimo vietovių rodikliai dar prastesni (nes yra didesni nei miesto teritorijų) ir fiksuojami netolygumai tarp savivaldybių. Mažiausias rodiklis tarp Regiono kaimiškų vietovių buvo Šilalės r. sav. (17,8 kv. m), ir jis buvo geresnis nei vidutiniškai šalyje (20,2 kv. m), prasčiausias (didžiausias) rodiklis – Pagėgių sav. (30,3 kv. m). Tai išryškina skirtingą Regiono savivaldybių finansinę naštą išlaikant mokyklų infrastruktūrą.

Paklausa. Švietimo srityje greta mokyklų tinklo optimizavimo problematikos ryški ikimokyklinio ugdymo prieinamumo problema. Vadovaujantis Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos duomenimis, Regione, 2021 m. spalio 1 d., *3-5 metų vaikų ikimokykliniame ugdyme dalis* sudarė 88,2 proc. Pastarasis rodiklis 5,1 proc. p. atsiliko nuo šalies vidurkio (93,3 proc.) bei buvo prasčiausias šalyje. Tarp Regiono savivaldybių labiausiai išsiskiria Pagėgių savivaldybė – 3-5 metų vaikų ikimokykliniame ugdyme dalis siekė 77,3 proc. (rodiklis buvo blogiausias tarp visų šalies savivaldybių). Kitose Regiono savivaldybėse rodiklis svyravo nuo 87,9 proc. iki 89,9 proc., tačiau nesiekė šalies vidurkio. Nors 2021 m. 3-5 metų vaikų ikimokykliniame ugdyme dalis Regione buvo žemesnė nei vidutiniškai šalyje ar kituose

regionuose, tačiau tais pačiais metais Regiono ikimokyklinio ugdymo įstaigose buvo 3 proc. neužpildytų vietų (3-5 metų amžiaus vaikų grupėje)⁹². Taigi, mažas ikimokyklinio ugdymo įstaigų lankomumas yra mažai įtakotas ikimokyklinio ugdymo paslaugų pasiūlos trūkumo. Atskirose savivaldybėse situacija skyrėsi. Daugiausiai neužpildytų vietų buvo Pagėgių savivaldybėje (23 proc.), ir būtent čia fiksuota mažiausia 3-5 metų vaikų ikimokykliniame ugdyme dalis. Jurbarko rajono ir Tauragės rajono savivaldybėse laisvų vietų atitinkamai buvo 8 proc. ir 2 proc. Tik Šilalės rajono savivaldybėje 6 proc. vaikų nepateko į ikimokyklinio ugdymo įstaigas dėl vietų trūkumo. Regiono savivaldybėse buvo neužpildyta nuo 14 proc. (Tauragės r. sav.) iki 99 proc. (Pagėgių sav.) ikimokyklinio ugdymo įstaigų vietų vaikams iki 3 metų, o Šilalės r. sav. vietų vaikų iki 3 metų ikimokyklinio ugdymo įstaigose trūksta. Viena iš socialinės atskirties pasekmių – vaikų nedalyvavimas ikimokykliniame ugdyme, tokiu atveju nėra sukuriama vienodos starto visiems galimybės ir susiduriama su kitomis problemomis. Didelę įtaką vaikų dalyvavimui ikimokykliniame ugdyme daro viešojo transporto prieinamumas⁹³, ypač atokiauose vietovėse, nes vaikai į ikimokyklinio ugdymo įstaigas nėra pavežami. Mažą vaikų dalyvavimą ikimokykliniame ugdyme įtakoja ir šie socialiniai veiksniai:

1) Regione didesnis nei vidutiniškai šalyje šeimų ir vaikų, kurie patiria socialinę riziką skaičius, tenkantis 1000 gyventojų (šalyje – 3 šeimos ir 6 augantys vaikai, tenkantys 1000 gyventojų, Regione – 5 šeimos ir 10 augančių vaikų, tenkančių 1000 gyventojų).

2) vyresnių nei 25 metų Regiono gyventojų išsilavinimas – žemiausias šalyje (žemesnį nei pagrindinį išsilavinimą Tauragės regione turėjo 11,7 proc. gyventojų – tai didžiausia gyventojų dalis šalyje, palyginti su kitais regionais, ir 6,6 proc. p. didesnė nei vidutiniškai Lietuvoje).

3) Regiono specifika (pasienio regionas) suponuoja tam tikrų šešėlinių ūkinių veiklų apraiškas, kas įtakojo gyventojų neapskaitomų pajamų augimą bei sprendimus ir galimybes auginti vaikus, neleidžiant juos į ikimokyklinio ugdymo įstaigas.

2020–2021 m. m. Regiono teritorijoje veikiančias BUM lankė 10,3 tūkst. *mokinių* (3,2 proc. bendro šalies mokinių skaičiaus). Per penkerius metus mokinių skaičius sumažėjo 12,4 proc. Tai susiję tiek su gyventojų skaičiaus mažėjimu, įtakojamu mažėjančio gimstamumo, tiek su jaunų šeimų išsikėlimu į užsienį, kitas šalies teritorijas. Palyginimui, šalyje mokinių skaičius per penkerius metus sumažėjo 1,2 proc., o palyginti su 2019–2020 m. m., – išaugo. Labiausiai mokinių skaičius sumažėjo Pagėgių savivaldybėje (17,1 proc.), mažiausiu tempu – Tauragės rajono savivaldybėje (6,6 proc.). Vadinasi, Tauragės rajono savivaldybėje esančios švietimo įstaigos buvo patraukliausios. Sumažėjus bendrojo ugdymo paslaugų vartotojų (mokinių) skaičiui, ypač atokiausiose savivaldybėse (sumažėjus paklausai), išaugo tokios švietimo infrastruktūros išlaikymo santykiniai kaštai.

Gerėjant sveikatos priežiūros kokybei ir didėjant su šiuolaikinės visuomenės gyvenimo ypatumais susijusiems įpročiams (platesnis šiuolaikinių technologijų naudojimas, mažesnis judėjimas), vis didesnei daliai vaikų nustatomi specialūs poreikiai (ypatingai autizmo spektro sutrikimai, stuburo ligos ir pan.). Dėl to jaučiamas specializuotų paslaugų trūkumas. 2020–2021 m. m. Regiono mokyklų bendrose klasėse mokėsi 1,5 tūkst. *spec. ugdymosi poreikių turinčių mokinių*: Jurbarko r. sav. – 406, Pagėgių sav. – 80, Šilalės r. sav. – 329, Tauragės r. sav. – 652. LR Švietimo įstatymas numato, kad nuo 2024 m. visos BUM turės priimti įvairių ugdymosi poreikių turinčius vaikus dėl klausos, regos, intelekto, autizmo spektro sutrikimų ar kitokių priežasčių. Nors specialiosios mokyklos išliks, jose ugdysis labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių turintys vaikai, kuriems reikalingos nuolatinės sveikatos priežiūros, socialinės paslaugos. *Negalių turinčių mokinių, ugdomų įtraukiuoju būdu, bendros paskirties švietimo įstaigose, dalis* Regione 2020 m. buvo viena didesnių šalyje (sudarė 60,5 proc., kai šalies rodiklis – 48,9 proc.⁹⁴). Plėtoti įtraukijį ugdymą toliau yra būtina, juolab, kad fiksuojami dideli netolygumai tarp savivaldybių. 2020 m. Pagėgių savivaldybėje visi negalių turintys mokiniai buvo ugdomi įtraukiuoju būdu, kai Tauragės rajono savivaldybėje tokių mokinių buvo 40,9 proc., Jurbarko rajono savivaldybėje – 86,6 proc., Šilalės rajono savivaldybėje – 65,5 proc.⁹⁵

⁹² Lietuvos statistikos departamento duomenimis.

⁹³ Kurios pagal 2.3.1 skyrelyje padarytas išvadas, yra nepakankamai išplėtotos, nepriderintos prie gyventojų poreikių

⁹⁴ Šaltinis: <https://www.nrp.vrm.lt/lt/regionu-pletros-programu-ir-planu-rengimas/regionu-pletros-planams-aktualus-rodikliai/295>

⁹⁵ Šaltinis: <https://www.nrp.vrm.lt/lt/regionu-pletros-programu-ir-planu-rengimas/regionu-pletros-planams-aktualus-rodikliai/295>

Neformalusis ugdymas labiau prieinamas Regiono savivaldybių centruose gyvenantiems vaikams. Atokesnėse vietovėse gyvenantiems neformalaus ugdymo paslaugos yra prasčiau prieinamos dėl mažesnių galimybių pasiekti įstaigas. 2020 m. duomenimis, *neformaliojo vaikų švietimo galimybėmis pasinaudojusių mokinių dalis* (išskyrus ikimokykliniame ir priešmokykliniame ugdyme dalyvaujančius vaikus) Regione sudarė 61,25 proc. (šalies rodiklis – 65,74).⁹⁶ Plačiausiai neformaliojo švietimo galimybėmis naudojosi Šilalės rajono savivaldybėje (69 proc.) ir Tauragės rajono savivaldybėje (68 proc.) gyvenantys vaikai. Mažiausiai neformaliojo vaikų švietimo veiklose dalyvavo Jurbarko rajono savivaldybėje gyvenančių vaikų (44 proc.).

Nevienodos starto galimybės (netolygus negalią turinčių asmenų ugdymas įtraukiuoju būdu tarp Regiono savivaldybių, skirtingo lygio švietimo infrastruktūra, prieinamumas prie laboratorijų ar informacinių technologijų), švietimo paslaugų įvairovės (nei viena Regiono savivaldybės BUM nėra pasirinkusi dirbti pagal visos dienos mokyklos modelį) ir aprėpties (mažiausia tarp šalies regionų 3-5 metų vaikų ikimokykliniame ugdyme dalis, per maža vaikų, dalyvaujančių neformaliame ugdyme, dalis atskirose savivaldybėse) stoka įtakoja žemesnius nei kitų šalies regionų mokinių pasiekimus bei pasiekimų skirtumus tarp Regiono viduje.

Lietuvoje artimiausiais metais bus įgyvendinama „Tūkstantmečio mokyklų“ programa, kurios tikslas – sumažinti mokymosi sąlygų ir pasiekimų atotrūkius tarp savivaldybių ir tarp skirtingų tos pačios savivaldybės mokyklų bei siekti, kad visi vaikai turėtų geriausias sąlygas mokytis, nepriklausomai nuo to, kioje aplinkoje jie auga. Viena iš sąlygų, kuri įgalino atsirasti „Tūkstantmečio mokyklų“ programą – dideli atotrūkių tarp savivaldybių *pagrindinio ugdymo pasiekimo patikrinimo (PUPP) rezultatai*. Tačiau programa nebus įgyvendinama visose šalies mokyklose, o tik tose, kurios tenkins tam tikrus kriterijus ir kurias atrinks savivaldybės administracija.

Mokinių matematikos ir lietuvių kalbos pasiekimai 2021 m. Regione, įvertinti PUPP metu, parodė, kad atitinkamai 55,7 proc. ir 73,5 proc. dešimtos klasės mokinių pasiekė pagrindinį arba aukštesnį lygį. Palyginti su šalies vidurkiais, matematikos rezultatai buvo prastesni (šalyje 62,7 proc. mokinių pasiekė pagrindinį ar aukštesnį lygį), o lietuvių kalbos – šiek tiek geresni (šalyje 73,0 proc. mokinių pasiekė pagrindinį ar aukštesnį lygį). Didėsni atotrūkių tarp Regiono savivaldybių fiksuoti vertinant matematikos PUPP rezultatus. Prasčiausiai įvertintos Jurbarko r. sav. mokinių matematikos žinios ir gebėjimai (čia tik 38,0 proc. dešimtos klasės mokinių pasiekė pagrindinį ar aukštesnį lygį), geriausiai – Šilalės r. sav. mokinių matematikos žinios ir gebėjimai (tokių mokinių buvo 70,8 proc.).

Pagal *valstybinių brandos egzaminų (VBE)* rezultatus, Tauragės, Jurbarko ir Šilalės rajonų savivaldybės, kurios patenka į didesnių savivaldybių sąrašą (jų iš viso yra 32), 2021 m. užėmė atitinkamai 15-tą, 20-tą ir 27-tą vietas. Pagėgių savivaldybė, kuri patenka į mažesnių savivaldybių sąrašą, užėmė priešpaskutinę vietą. Vertinant atskiras gimnazijas Lietuvos mastu, nustatyta, kad į 2021-2022 m. gimnazijų, kurios neatrenka mokinių, reitingo šimtuką (iš viso Lietuvoje vertintos 357 gimnazijos) pateko tik 3 iš 14-os Regiono gimnazijų: aukščiausią vietą užėmė Tauragės „Vermės“ gimnazija (42-a vieta), toliau – Šilalės S. Gaudėšiaus gimnazija (59-ta vieta), Jurbarko A. Giedraičio-Giedriaus gimnazija (75-ta vieta). Ypatingai prastai reitinguojamos Jurbarko r. Eržvilko gimnazija (310-ta vieta), Šilalės r. Laukuvos N. Vėliaus gimnazija (275-ta vieta) bei Jurbarko r. Veliuonos ir J. Juškų gimnazija (230-ta vieta). Kitų gimnazijų reitingai svyravo nuo 137 iki 215 vietos. Tokie dideli atotrūkių tarp Regiono savivaldybių bei tose pačiose savivaldybėse esančių gimnazijų reitingų rodo švietimo sistemos netolygumus, kokybės bei prieinamumo trūkumą.

Pagrindinės su švietimo situacija susijusios išvados ir siūlymai:

➤ *Švietimo įstaigų tinklo optimizavimas, pastatų ar infrastruktūros konversija, bendras panaudojimas/ dalijimasis ir pan. sprendimų Tauragės regiono švietimo infrastruktūros išlaikymo kaštų problema, kuri tapo aktuali nuolat mažėjant gyventojų skaičiui, senstant visuomenei. Didesnį švietimo paslaugų, kurių kokybė ir mastas Regione labai skiriasi priklausomai nuo savivaldybės finansinių pajėgumų ir gyvenamosios vietovės, aprėpjamumą ir prieinamumą visoms socialinėms grupėms būtų galima užtikrinti savivaldybėms kartu teikiant švietimo paslaugas, teikiant mobilias/ kompleksines švietimo paslaugas, kas prisidėtų ir prie lėšų taupymo.*

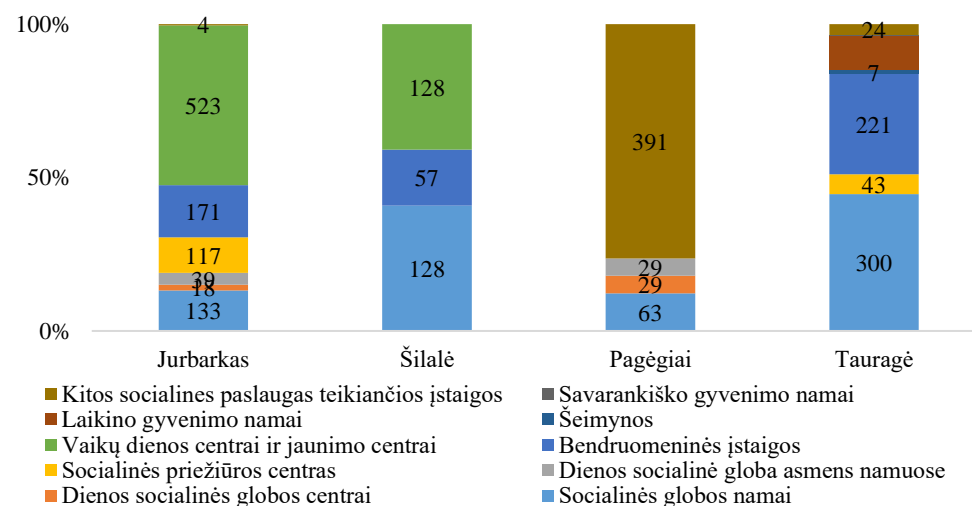
⁹⁶ Šaltinis: <https://www.nrp.vrm.lt/lt/regionu-pletros-programu-ir-planu-rengimas/regionu-pletros-planams-aktualus-rodikliai/295>;

- *Atotrūkius tarp Regiono savivaldybių ar atskirų švietimo įstaigų mokymosi rezultatų dalinai spręš ir „Tūkstantmečio mokyklų“ programa. Būtina imtis priemonių, kurios padėtų pritraukti į Regiono mokyklas jaunas, motyvuotas specialistus, nes didelė dalis mokytojų – vyresni arba pensinio amžiaus.*
- *Ikimokyklinio ugdymo paklausos neatitikimas pasiūlai būtų sprendžiama vykdant tokio amžiaus vaikų pavėžėjimą, padedant gyventojams spręsti jų socialines problemas ir pan.*
- *Visos dienos mokyklos modelio taikymas bendrojo ugdymo mokyklose Regione prisidėtų prie neformaliojo vaikų ugdymo paslaugų poreikio patenkinimo lygio augimo.*
- *Nors specialiuosius ugdymosi poreikius turinčių mokinių ugdymas Regione teritorijoje veikiančiose bendrojo ugdymo mokyklose įtraukiuoju būdu pakankamai aukštas, tačiau atskirose savivaldybėse, priklausomai nuo problemos masto ir pobūdžio, didesnę dėmesį reikėtų skirti fizinės ir informacinės aplinkos, švietimo infrastruktūros pritaikymui, universalaus dizaino principo taikymui, žmogiškųjų išteklių, dirbsiančių su spec. poreikių turinčiais asmenimis, poreikio užtikrinimui.*

2.5.2 Socialinės paslaugos

Vertinant socialinių paslaugų poreikį gyventojams, svarbu atsižvelgti į socialinius, ekonominius bei demografinius rodiklius. Nors gyventojų skaičius Regiono savivaldybėse kasmet mažėjo, tačiau socialinių paslaugų poreikis augo, nes visuomenės senėjimo procesai buvo spartesni nei šalyje⁹⁷; asmenų (suaugusių ir vaikų) su negalia dalis – didesnė nei šalyje (vaikų su negalia – dar ir auganti)⁹⁸; fiksuojamas pakankamai didelis tėvų globos netekusių vaikų skaičius⁹⁹; skurdo rizikos lygis¹⁰⁰ - didesnis nei šalies vidurkis¹⁰¹.

Visos Regiono savivaldybės rengiasi *socialinių paslaugų planus*¹⁰², kuriuose atsispindi socialinių paslaugų, teikiamų savivaldybėse, apimtys, kryptys, poreikis ir patenkinimo lygis bei ateities planai. Siekiant nustatyti socialinių paslaugų situaciją ir jų poreikio tenkinimo lygį Regione, būtina panagrinėti socialinių paslaugų pasiūlos atitiktį paklausai ir atvirškščiai.

12 pav. Vietų skaičius Regiono teritorijoje vaikančiose socialinių paslaugų įstaigose pagal įstaigų (socialinių paslaugų) rūšis

⁹⁷ 2021 m. pradžioje regiono demografinės senatvės koeficientas siekė 147, šalies – 132

⁹⁸ 2020 m. regiono asmenų su negalia (suaugusių ir vaikų) dalis siekė 0,48 proc., kai šalyje – 0,38 proc., o vaikų su negalia Tauragės regione skaičius per 2016-2020 metus išaugo beveik ketvirtadaliu

⁹⁹ 2020 m. regione vaikų, kuriems nustatyta globa (rūpyba), dalis sudarė beveik 7 proc. nuo šalies skaičiaus (59 vaikai), tai buvo šeštas pagal dydį rodiklis tarp šalies regionų.

¹⁰⁰ Lietuvoje ir ES šalyse apskaičiuojama, kaip 60 proc. ekvivalentinių piniginių disponuojamų pajamų medianos

¹⁰¹ 2021 m. pradžioje regione skurdo lygis siekė 20,5 proc., šalyje – 20,0 proc., ES – 16,9 proc.

¹⁰² Tauragės rajono savivaldybės 2021 metų socialinių paslaugų planas pavirtintas Tauragės rajono savivaldybės tarybos 2021 m. kovo 17 d. sprendimu Nr. 1-710, Jurbarko rajono savivaldybės 2021 metų socialinių paslaugų planas pavirtintas Jurbarko rajono savivaldybės tarybos 2021 m. kovo 25 d. sprendimu Nr. T2-70, Pagėgių savivaldybės 2021 metų socialinių paslaugų planas patvirtintas Pagėgių savivaldybės tarybos 2021 m. kovo 25 d. sprendimu Nr. T-70, Šilalės rajono savivaldybės 2021 metų socialinių paslaugų planas pavirtintas Šilalės rajono savivaldybės tarybos 2021 m. kovo 25 d. sprendimu Nr. T1-84

Pasiūla. Regiono *socialinių paslaugų įstaigų* tinklas yra palyginti platus – čia veikia 54 socialinių paslaugų įstaigos ar organizacijos bei 14 jų skyrių (1 valstybinė įstaiga ir jos skyrius, 10 savivaldybės įstaigų ir 7 jų skyriai, 5 viešosios įstaigos ir 6 jų skyriai, 31 nevyriausybinė organizacija/asociacija/šeimyna ir 6 parapijos/religinės organizacijos bei 1 privati įstaiga). Didžioji dalis įstaigų išsidėsčiusios Tauragės rajono savivaldybėje (19 įstaigų ir organizacijų arba 35 proc.). Regiono teritorijos ribose socialinių paslaugos teikiamos globos namuose, dienos socialinės globos centruose bei asmens namuose, socialinės priežiūros centruose, bendruomeninėse įstaigose, vaikų dienos ir jaunimo centruose, šeimynose, laikino apgyvendinimo namuose, savarankiško gyvenimo namuose ir kitose socialines paslaugas teikiančiose įstaigose. Dalį socialinių paslaugų savivaldybės perka iš kitų, ne Tauragės regiono savivaldybių teritorijose esančių įstaigų.

2021 m. pradžioje *vietų skaičius* socialinių paslaugų įstaigose (tiek esančiose Regiono savivaldybių teritorijoje, tiek nesančiose) sudarė apie 2,5 tūkst. Iš jų maždaug po 25 proc. skirta socialinei globai bei vaikų dienos centrams ir jaunimo centrams.

Regiono savivaldybėse dar neužbaigta *vaikų globos namų pertvarka*, kai vaikai turėtų gyventi ne institucijoje, o šeimose ar bendruomeniniuose vaikų globos namuose. Bendruomeninių vaikų globos namų infrastruktūros nepakanka Jurbarko, Tauragės ir Šilalės rajonų savivaldybėse. Neišplėtotos ir tolimesnės paslaugos vaikams, sulaukusiems pilnametystės ir išeinantiems iš vaikų globos sistemos.

Paklausa. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, Regione 2020 m. buvo 2038 *socialinių paslaugų gavėjai*.

Pastaruoju metu šalyje socialinės paslaugos vis labiau orientuojamos į jų teikimą kuo arčiau asmens gyvenamosios vietos – jo namuose, bendruomenėje. Taip užtikrinamas didesnis socialinių paslaugų prieinamumas. Didesnė problema, su kuria susiduriama Regione – tokių paslaugų teikimas atokesnių kaimų gyventojams dėl nepakankamai išvystytų viešojo transporto paslaugų ir infrastruktūros, per mažo savivaldybių bendradarbiavimo, per mažos mobilių paslaugų aprėpties ir pan. Daugiausiai *socialinių paslaugų asmens namuose* teikiama Tauragės r. sav. (38 proc. nuo bendro socialinių paslaugų asmens namuose gavėjų skaičiaus regione) ir Šilalės r. sav. (31 proc. nuo bendro socialinių paslaugų asmens namuose gavėjų skaičiaus regione). Visose Regiono savivaldybėse, išskyrus Jurbarko r. sav., 2016–2020 m. socialinių paslaugų asmens namuose gavėjų skaičius augo, o socialinių paslaugų asmens namuose teikimo/ 1000 gyv. rodiklis (7,8 asmenys) atitiko šalies vidurkį.

Dienos centruose socialines paslaugas gaunančių vaikų iš socialinės rizikos šeimų skaičius Regione 2016–2020 m. laikotarpiu išaugo 16 proc., kai šalyje – sumažėjo 3 proc. Tokios paslaugos 2016 m. neteiktos Šilalės r. bei Pagėgių savivaldybėse. Vaikams su negalia dienos centruose teikiamų socialinių paslaugų skaičius analogišku laikotarpiu sumažėjo (tokios paslaugos 2016 m. neteiktos Jurbarko r. bei Pagėgių savivaldybėse).

Nors vietų skaičius socialinių paslaugų įstaigose buvo didesnis už socialines paslaugas gaunančių asmenų skaičių, tačiau tam tikrų socialinių paslaugų poreikis liko nepatenkintas dėl kai kurių tikslinių socialinių paslaugų trūkumo. 2020 m. regione labiausiai trūko ilgalaikės socialinės globos paslaugų (9,4 proc. nepatenkintas poreikis nuo besikreipusiųjų), integralios pagalbos paslaugų - 7,7 proc., pagalbos į namus paslaugų – 2,4 proc., dienos socialinės globos asmens namuose paslaugų – 2,3 proc., dienos socialinės globos institucijos paslaugų – 1,8 proc.).

Vadovaujantis Tauragės regiono perėjimo nuo institucinės globos prie šeimos ir bendruomenėje teikiamų paslaugų žemėlapiu (toliau – Žemėlapis) duomenimis, Regione iš viso suskaičiuojami 1047 asmenys, turintys psichikos ir (ar) intelekto negalią, iš kurių 174 (arba 16,6 proc.) gyvena Adakavo socialinių paslaugų namuose (vertinant 2022 m. pradžios duomenis). Kitomis socialinėmis paslaugomis Regione teritorijoje intelekto ir (ar) psichinę negalią turintys asmenys naudojami menkai – daugiausiai organizuojamos ir teikiamos socialinių įgūdžių ugdymo, palaikymo, atkūrimo paslaugos. Apskaičiuota, kad apie 250 asmenų (23,8 proc.) gauna socialinės priežiūros paslaugas, apie 197 (18,8 proc.) – socialinės globos paslaugas. Pagal Žemėlapyje pateiktus duomenis, Regione gyvena 176 intelekto ir (ar) psichinę negalią turintys asmenys (62 – Tauragės r. sav., 53 – Šilalės r. sav., 51 – Jurbarko r. sav., 12 – Pagėgių sav.), kuriems nėra patenkinamas socialinių paslaugų poreikis, ir maždaug 97 šeimoms reikalingos laikino atokvėpio paslaugos (43 – Tauragės r. sav., 34 – Jurbarko r. sav., 15 – Šilalės r. sav., 5 – Pagėgių sav.). Regione jau yra įgyvendinamas I-asis žmonių su intelekto ir (ar) psichinę negalia globos deinstytucionalizacijos etapas, kurio metu pradėtos teikti išbandomosios apsaugoto būsto, laikino atokvėpio

paslaugos, įkurti grupinio gyvenimo namai. II-ojo deinstitutionalizacijos etapo metu, siekiant patenkinti institucijose negyvenančių, psichinę ir (arba) intelekto negalią turinčių asmenų bei jų šeimos poreikius, planuojama plėsti apsaugoto būsto, grupinio gyvenimo namų paslaugas, ilgainiui specializuoti socialinės globos ir slaugos namus suaugusiems asmenims, teikti su užimtumu susijusias paslaugas, socialines paslaugas vaikams su negalia ir pan.

Socialinis būstas. 2021 m. bendras socialinio būsto plotas Regione sudarė 26,4 tūkst. m², o socialinių būstų fondas siekė 581 būstą, iš kurių 388 būstai arba 66,8 proc. – miesto teritorijoje. Didžioji dalis socialinių būstų išsidėstę Tauragės rajono savivaldybėje (322 vnt. arba 55,4 proc.), mažiausiai (42 vnt. arba 7,2 proc.) – Pagėgių savivaldybėje. Pastarųjų penkių metų (2017–2021 m.) bėgyje socialinių būstų skaičius Regione išaugo 89 būstais arba 18,1 proc. Laukiančiųjų socialinio būsto Regione savivaldybių eilėse 2020 m. buvo 354 asmenys (šeimos). Per metus ši eilė sutrumpėjo 90-čia asmenų (šeimų) arba penktadaliu. Daugiausiai laukiančiųjų buvo iš bendrojo sąrašo (158 asmenys (šeimos)), 71 asmuo su negalia ir jų šeimos nariai, 69 jaunos šeimos, 27 daugiavaikės šeimos ir 20 asmenų, likusių be tėvų globos. Pakankamai didelė problema regiono savivaldybėse yra socialinio būsto poreikio patenkinimas asmenims su negalia, nes labai retai rinkoje galima rasti neįgaliems asmenims pritaikytų būstų. Nekilnojamojo turto rinkoje trūksta didesnių būstų, kuriuose galėtų įsikurti gausesnės šeimos. Bendras socialinio būsto poreikio patenkinimas Regione sudarė 56 proc., o socialinio būsto poreikis gausioms (3 ir daugiau vaikų auginančioms) ir neįgalių šeimos narių turinčioms šeimoms buvo patenkintas tik 50-čia proc.

Paslaugų poreikis jaunimui. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, Regione 2021 m. pradžioje gyveno 17 659 jaunuoliai, kurių amžius svyravo nuo 14 iki 29 metų. Tai sudarė 19,6 proc. visų Regiono gyventojų. Šis rodiklis didesnis už šalies vidurkį – Lietuvoje jaunimas nuo 14 iki 29 m. sudarė 17,4 proc. gyventojų. Daugiausiai jaunų žmonių gyveno Šilalės rajono savivaldybėje – 21,6 proc., Pagėgių savivaldybėje – 20,3 proc., kiek mažiau – Jurbarko (19,4 proc.) ir Tauragės (18,4 proc.) rajonų savivaldybėse.

Nors jaunimo dalis Regione yra didesnė nei vidutiniškai šalyje, tačiau Jaunimo reikalų departamento duomenimis¹⁰³, 2020 m. Regione fiksuotas didelis niekur nedirbančių, nesimokančių ir mokymuose nedalyvaujančių jaunuolių (toliau – NEET) grupės asmenų skaičius. Tauragės rajono savivaldybėje NEET jaunuolių buvo 159 asmenys, Jurbarko rajono savivaldybėje – 7 asmenys, Šilalės rajono savivaldybėje – 108 asmenys, Pagėgių savivaldybėje – 40 asmenys (palyginimui, didžiuosiuose miestuose: Klaipėdos miesto savivaldybėje – 126 asmenys, Kauno miesto savivaldybėje – 194 asmenys).

Regionė veikia 2 atviri jaunimo centrai (toliau – AJC) (Tauragės mieste ir Šilalės mieste) ir 3 atviros jaunimo erdvės (toliau – AJE) (Pagėgių mieste, Jurbarko mieste bei Tauragės rajono teritorijoje). Per 2020 m. atviruose jaunimo centruose apsilankė apie 9,2 tūkst. asmenų (1,5 tūkst. unikalių lankytojų), atvirose jaunimo erdvėse – apie 1,5 tūkst. asmenų (apie 300 unikalių lankytojų). Daugiausiai lankytojų pritraukia Šilalės rajono savivaldybėje esantis AJC (maždaug 6,0 tūkst. jaunuolių). AJE ir AJC paslaugos yra labiau prieinamos rajonų centruose arba didesniuose miesteliuose gyvenančiam jaunimui. Minimali paslaugų jaunimui infrastruktūra yra sukurta, tačiau daugumoje savivaldybių ji stokoja prieinamumo bei patrauklumo – trūksta papildomų erdvių labiau apgyvendintose vietovėse, šiuolaikinės įrangos, skirtos edukacijoms, prasmingam laisvalaikio praleidimui, papildomų paslaugų jaunuoliams, neišplėtos darbo su jaunimu gatvėje bei mobilaus darbo su jaunimu paslaugos, kurias teikiant būtų galima pasiekti ir įtraukti į prasmingas veiklas atokesnėse vietovėse gyvenantį jaunimą. Pagerintos laisvalaikio praleidimo, užimtumo sąlygos jaunimui prisidėtų ir prie NEET jaunuolių skaičiaus mažėjimo Regione.

Pagrindinės su socialinių paslaugų situacija susijusios išvados ir siūlymai:

➤ *Tauragės regione ne visi socialinių paslaugų gavėjų poreikiai buvo patenkinti – pasiūla neatitiko paklausą. Dėl to, teikiant socialines paslaugas (ypatingai atokesnėse vietovėse gyvenantiems asmenims), būtina didesnę dėmesį skirti transporto organizavimui, integraliai pagalbai bei pagalbai į namus, apgyvendinimui socialinės globos įstaigose, dienos centrų plėtrai, mobilių socialinių paslaugų aprėpties didinimui, sklandesniam ir glaudesniam savivaldybių bendradarbiavimui.*

¹⁰³<https://jrd.lt/informacija-dirbantiems-su-jaunimu/informacija-apie-jaunima/tyrimai/Jaunimo-%C4%AFtraukimo-Lietuvoje-galimybi%C5%B3-analiz%C4%97-2020.pdf>

- *Dėl neužbaigtos vaikų globos namų pertvarkos Regione (bendruomeninių vaikų globos namų stokojama Jurbarko, Tauragės ir Šilalės rajonų savivaldybėse) bei neišplėtotų tolimesnių paslaugų vaikams, sulaukusiems pilnametystės ir išeinantiems iš vaikų globos sistemos, būtina užbaigti bendruomeninių vaikų globos namų steigimą, įsteigti savarankiško/ grupinio gyvenimo namus.*
- *Regione reikėtų plėtoti socialinį būstą, ypač gausioms šeimoms ir asmenis su negalia bei jų šeimoms, nes šioms tikslinėms grupėms yra maža tokio būsto pasiūla.*
- *Atkreiptinas dėmesys į socialinių paslaugų teikimą psichinę ir (arba) intelekto negalią turintiems asmenims – nors Regione yra įgyvendinamas I deinstitucionalizacijos etapas tokiems asmenims, tačiau poreikis vis dar nėra patenkinamas. Būtina plėtoti bendruomenines socialines paslaugas, kuriant tiek su apgyvendinimu ir užimtumu susijusių paslaugų infrastruktūrą, tiek diegiant inovacijas.*
- *Siekiant pagerinti jaunimui skirtų paslaugų prieinamumą (ypatingai atokesnėse vietovėse), sumažinti NEET rodiklius, siūlytina plėsti AJC ir AJE paslaugas, atnaujinti esamas patalpas ir erdves, įsigyjant šiuolaikinę įrangą, reikalingą edukacijoms, prasmingam jaunuolių laiko praleidimui, plėsti papildomų paslaugų jaunimui teikimą – informavimą, konsultavimą, tarpininkavimą ir pan.*

2.5.3. Sveikatos priežiūros paslaugos

Vienas pagrindinių gyventojų sveikatos rodiklių, parodančių bendrą rizikos veiksnių poveikį, ligų paplitimą, intervencijų bei gydymo veiksmingumą, yra vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė. Lietuvoje vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė 2020 m. sudarė 76,4 m., o tarp Regiono savivaldybių šis rodiklis pasiskirstė taip: Tauragės r. sav. rodiklis siekė 74,6 m., Šilalės r. sav. – 75,3 m., Jurbarko r. sav. – 75,5 m. (Pagėgių r. savivaldybėje rodiklis nefiksuojamas). Prognozuojama, kad vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė ES ilgės ir 2030 m. sieks 78,2 m., 2035 m. – 79,3 m. *Medianinis gyventojų amžius* Regione 2021 m. pr. – 47 m., kai vidutiniškai šalyje – 44 m. Aukščiausias medianinis gyventojų amžius fiksuojamas Jurbarko r. sav. – 49 m., žemiausias – Šilalės r. sav. (46 m.).

Nors gyventojų medianinis amžius Regione ir šalyje didėja kartu su vidutine tikėtina gyvenimo trukme, visgi, vidutinė gyvenimo trukmė Regione mažesnė nei vidutiniškai šalyje, t. y. Regione fiksuojama daugiau mirčių, kurių galima išvengti. 2019 m. Regiono savivaldybėse *išvengiamo mirtingumo*¹⁰⁴ rodiklis viršijo nacionalinį rodiklį (31,7 proc.), išskyrus Jurbarko r. sav., kurios rodiklis siekė 31,3 proc. Pagėgių sav. išvengiamo mirtingumo rodiklis sudarė 32 proc., Tauragės r. sav. – 33,3 proc., Šilalės r. sav. – 34,0 proc. Palyginti su 2016 m., rodiklis pagerėjo Pagėgių sav. (2016 m. – 43,5 proc.), Tauragės r. sav. (2016 m. – 37,2 proc.) ir Jurbarko r. sav. (2016 m. – 34,3 proc.), tačiau pablogėjo Šilalės r. sav. (2016 m. – 30,5 proc.). Didesnis nei šalies išvengiama mirtingumas nuo pagydomų ligų rodo nepakankamai veiksmingą asmens sveikatos priežiūrą arba nepakankamą visuomenės sveikatos prevencinių programų efektyvumą. Gydymo priemonėmis išvengiamas mirtingumas (standartizuotas) 2020 m. Regione siekė 210 atvejų 100 tūkst. gyv. ir buvo artimas šalies vidurkiui (201), tuo tarpu standartizuotas prevencinėmis priemonėmis išvengiamas mirtingumas siekė 351 atvejį ir šalies vidurkį viršijo 13 proc. Tai reiškia, kad išvengti perteklinių mirčių Regione galima: 1) prevencinėmis priemonėmis (pvz., atsisakant ar kontroliuojant žalingus įpročius, renkantis sveiką gyvenimo būdą ir pan.); 2) gydymo priemonėmis (laiku ir kokybiškai suteikiant sveikatos priežiūros paslaugas).

Regiono savivaldybėse teikiamos *pirminio ir antrinio lygio asmens sveikatos priežiūros* paslaugos. Valstybinės ligonių kasos prie LR Sveikatos apsaugos ministerijos duomenimis, Tauragės r. sav. 2020 m. veikė 20 pirminio ir antrinio lygio sveikatos priežiūros įstaigų, iš jų 16 (arba 80 proc.) – registruotos, kaip uždaros akcinės bendrovės ar individualios įmonės. Šilalės r. sav. veikė 14 pirminio ir antrinio lygio sveikatos priežiūros įstaigų, iš jų 9 (64,3 proc.) uždarosios akcinės bendrovės

¹⁰⁴ Išvengiamas mirtingumas – mirusiųjų nuo ligų ar būklių, kurių galima išvengti taikant žinomas efektyvias prevencijos ir / ar diagnostikos priemones ir / ar gydymo priemones, dalis procentais nuo visų gyventojų mirčių (Higienos institutas). Rodiklis netiesiogiai parodo sveikatos priežiūros sistemos efektyvumą ir kokybę, o duomenys apie išvengiamą mirtingumą padeda spręsti apie sveikatos priežiūros ir sveikatos politikos įtaką gyventojų sveikatai bei numatyti naujas veiksmų kryptis.

arba individualios įmonės. Jurbarko r. sav. atitinkamai veikė 12 įstaigų, iš jų 6 (50,0 proc.) - privačios, Pagėgių sav. – 5 įstaigos, iš jų 3 (60 proc.) – privačios. Asmens sveikatos priežiūros įstaigų skaičius, tenkantis 1000 gyv., 2020 m. Jurbarko r. sav. sudarė 0,78 vnt., Pagėgių sav. – 0,69 vnt. Šilalės r. sav. – 0,64 vnt. ir Tauragės r. sav. – 0,53 vnt.

Taigi, visose Regiono savivaldybėse pakankamai tolygiai išplėtotas viešųjų ir privačių asmens sveikatos priežiūros įstaigų tinklas, tačiau stokojama gydytojų specialistų, kito medicinos personalo. *Gydytojų skaičius, tenkantis 10000 gyv.*, Regione (20,1) 2020 m. buvo daugiau nei dvigubai mažesnis už šalies vidurkį (45,4). Šeimos gydytojų skaičius, tenkantis 10000 gyv., Regione siekė 5,6, kai šalies vidurkis – 7,2. Panašios tendencijos pastebimos vertinant slaugytojų ir akušerių skaičių – jis Regione sudarė 62,2, o vidutiniškai šalyje – 81,2. Odontologų skaičiaus skirtumas mažesnis (Regione – 8,9, šalyje – 11,1).

Higienos instituto duomenimis, *apsilankymų pas gydytojus/odontologus skaičius, tenkantis 100 gyventojų*, 2020 m. palyginti su 2016 m., Regione sumažėjo nuo 749,19 iki 614,62. Profilaktinių apsilankymų dalis padidėjo nuo 9,8 proc. iki 10,9 proc., išskyrus Pagėgių sav., kur profilaktinių apsilankymų dalis sumažėjo.

Bendraudant su Regiono savivaldybių asmens sveikatos priežiūros įstaigų atstovais paaiškėjo, kad daugumoje įstaigų stokojama investicijų į pastatus ir patalpas¹⁰⁵, pritaikymo specialiųjų poreikių asmenims, modernios įrangos¹⁰⁶. Tai taip pat įtakoja nekokybiškas, neprieinamas sveikatos priežiūros paslaugas.

2019 m. Lietuvos statistikos departamento atlikto Lietuvos gyventojų sveikatos tyrimo duomenimis, 15 metų ir vyresnių gyventojų, kurių sveikatos priežiūros poreikis nepatenkintas dėl ilgų eilių, dalis Regione sudarė 7,74 proc. (vidutiniškai šalyje – 15,67 proc.). Nors Regiono rodiklis yra žemesnis nei vidutiniškai visoje šalyje, tačiau savalaikio patekimo pas gydytoją problema išlieka aktuali.

Savižudybių skaičius, tenkantis 100 000 gyventojų, 2016–2020 m. Regione tarp skirtingų savivaldybių buvo netolygus. Didžiausias rodiklis 2020 m. fiksuotas Jurbarko r. sav. (32,7), mažiausias – Pagėgių sav. (9,9, tačiau 2016 m. siekė 38,3). Bendras Regiono rodiklis – 22,9, kai vidutiniškai šalyje – 21,1. Viena iš savižudybių priežasčių yra prasta psichinė sveikata. 2019 m. Lietuvos statistikos departamento duomenimis¹⁰⁷, Regione fiksuojami 6 proc. gyventojų, kurie beveik kasdien ar daugiau kaip savaitę gavo mažai malonumo (ar juos domino) iš savo įprastos veiklos. Tačiau prastesnė gyventojų psichinė sveikata analizuojamu aspektu fiksuojama Kauno, Šiaulių ir Telšių regionuose.

Sveikesnį gyvenimo būdą įvairiomis veiklomis skatina savivaldybių įsteigti *visuomenės sveikatos biurai* (toliau – VSB). Pagėgių savivaldybėje visuomenės sveikatos paslaugas pagal sutartį teikia BĮ Šilutės rajono visuomenės sveikatos biuras. Daugiau nei 50 proc. dalyvių VSB visuomenės sveikatos stiprinimo veiklose – vaikai (0–18 m.), mažiausiai tokiose veiklose dalyvauja vyresnio amžiaus asmenų (65 m. ir vyresni). Tauragės rajono visuomenės sveikatos biuras pasižymi ženklią pažangą pritraukiant darbingo amžiaus gyventojus į sveikesnio gyvenimo būdo veiklas (2016

5 lentelė. Probleminės Regiono visuomenės sveikatos sritys

Rodiklis	Šilalės r. sav.	Tauragės r. sav.	Jurbarko r. sav.
Savižudybių sk. (X60-X84) 100 000 gyv.			
Standartizuotas mirtingumas dėl išorinių priežasčių (V01-Y98) 100 000 gyventojų			
Sergamumas tuberkulioze (A15-A19) 10 000 gyv. (TB registro duomenys)			
Sergamumas vaistams atsparia tuberkulioze (A15-A19) (visi) 10 000 gyv. (TB registro duomenys)			
Asmenų, žuvusių ar sunkiai sužalotų dėl nelaimingų atsitikimų darbe, skaičius 10 000 darbingo amžiaus gyventojų			

¹⁰⁵ Regione yra nemažai įstaigų, kurių pastatai energetiškai neefektyvūs, neestetiški, o patalpos senai nerenovuotos.

¹⁰⁶ Nuo kompiuterių registratūrose iki medicininės įrangos (pvz., operaciniai stalai, kompiuteriniai tomografai, rentgeno aparatai, echoskopai ir endoskopai, odontologijos įranga ir kt.); trūksta ir medicininio transporto.

¹⁰⁷ [Kas 5 metus atliekamo gyventojų sveikatos statistinio tyrimo - Viešos duomenų rinkmenos - Oficialiosios statistikos portalas](#)

m. – 4459 arba 9 proc. visų dalyvavusių, 2020 m. – 14745 arba 28,7 proc. visų dalyvavusių).

Įvertinus 2020 m. Regiono savivaldybių (be Pagėgių sav.) sveikatos ir su sveikata susijusių rodiklių profilį¹⁰⁸, matyti, kad daugiausiai problemų fiksuojama Tauragės r. sav., mažiausiai – Šilalės r. sav. (žr. 5 lentelė). Yra įvairių sutampančių probleminių visuomenės sveikatos sričių. Tauragės r. sav. ir Jurbarko r. sav. – aukštas savižudybių, traumų dėl nukritimų skaičius, mirtingumas dėl piktybinių navikų, maža vaikų, dalyvaujančių dantų dengimo silantinėmis medžiagomis, programose, dalis. Šilalės ir Tauragės r. sav. pastebimas aukštas vaikų sergamumo tuberkuloze rodiklis, Šilalės ir Jurbarko r. sav. – aukštas sergamumas cukriniu diabetu. Įvertinus vienodas problemines sritis, būtų galima apjungti savivaldybių visuomenės sveikatos biurų priemones ir veiksmus toms problemoms spręsti.

Traumų dėl nukritimų (W00–W19) 65+ m. amžiaus grupėje sk. 10 000 gyv.			
Asmenų, pirmą kartą pripažintų neįgaliais, sk. 10 000 gyv.			
Mirtingumas / standartizuotas mirtingumas dėl nukritimo (W00-W19) 100 000 gyv.			
Traumų dėl transporto įvykių (V00-V99) skaičius 10 000 gyv.			
Gyventojų sk., tenkantis 1 tabako licencijai			
Gyventojų sk., tenkantis 1 alkoholio licencijai			
Kūdikių mirtingumas 1000 gyvų gimusių			
2 metų amžiaus vaikų MMR1 (tymų, epideminio parotito, raudonukės vakcina, 1 dozė) skiepavimo apimtys			
Vaikų (6-14 m.) dalis, dalyvavusi dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programoje, %			
Paauglių (15–17 m.) gimdymų sk. 1000 15-17 m. moterų			
Mirtingumas / standartizuotas mirtingumas dėl kraujotakos sist. ligų (I00-I99) 100 000 gyv.			
Mirtingumas / standartizuotas mirtingumas dėl piktybinių navikų (C00-C96) 100 000 gyv.			
Sergamumas II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyv.			

2020 m. Tauragės regione tarp savivaldybių pastebimas maždaug 9 proc. skirtumas, vertinant *mokyklinio amžiaus vaikų, kurie 5 ir daugiau dienų mankštinais ar sportuoja bent 60 minučių (skaičiuojant kartu su fizinio ugdymo pamokomis), dalies* rodiklį (didžiausias – Jurbarko r. sav. (41 proc.), mažiausias – Pagėgių sav. (32,1 proc.) ir Šilalės r. sav. (32,9 proc.)). Tačiau Pagėgių sav. ir Šilalės r. sav. *mokyklinio amžiaus vaikų, kurie kasdien, ne pamokų metu, mankštinais ar sportuoja bent 60 minučių, dalis* yra didesnė nei Jurbarko r. sav., nors ir neviršija Tauragės r. sav. rodiklio. Mokinių fizinio aktyvumo rodikliai 2016 m. buvo ženkliai prastesni. Taigi, Tauragės regiono mokiniai yra fiziškai aktyvūs, tačiau skiriasi tam sudarytos sąlygos (fizinio ugdymo pamokose ar po pamokų) skirtingose savivaldybėse.

Bendraudant su Regiono savivaldybių VSB atstovais paaiškėjo, kad visuomenės sveikatos paslaugų aprėptis nėra pakankama (paslaugos pasiekia ne visus gyventojus, o ypač trūksta paslaugų atokesnių vietovių gyventojams ir specifinėms grupėms – jaunimui nuo 14 iki 29 metų, jaunoms šeimoms), trūksta investicijų į turimas patalpas ir įrangą, kurios per laiką yra susidėvėjusios ir nebeatitinka klientų poreikio.

Pagrindinės su sveikatos priežiūros paslaugomis susijusios išvados ir siūlymai:

- *Esant mažesnei nei vidutiniškai šalyje vidutinei gyvenimo trukmei bei aukštesniam nei šalyje išvengiamo mirtingumo rodikliui, Tauragės regione reikėtų didesnę dėmesį skirti savalaikiam sveikatos priežiūros paslaugų teikimui, skatinti dalyvavimą prevencinėse sveikatos patikrinimo programose.*
- *Pagrindinių sveikatos priežiūros paslaugų rodiklių atotrūčiai nuo nacionalinių rodiklių rodo nepakankamą sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą. Regione būtinos investicijos į sveikatos priežiūros įstaigų infrastruktūrą bei medicininę įrangą, koordinuotos savivaldybių pastangos, jas derinant ir su LR Sveikatos apsaugos ministerija, ieškant būdų, kaip į Regioną pritraukti jaunus sveikatos priežiūros specialistus.*

¹⁰⁸ Valstybės perduotų savivaldybėms visuomenės sveikatos stebėsenos rodikliai, kurie atspindi, kaip įgyvendinami Lietuvos sveikatos programos (LSP) tikslai bei jų uždaviniai. LSP išskeltų tikslų ir uždavinių įgyvendinimo savivaldybėse stebėsenai parengtas baigtinis pagrindinių rodiklių sąrašas, kurį sudaro 51 unifikuotas rodiklis, geriausiai apibūdinantis LSP siekinius.

➤ *Regiono savivaldybėse veikia 3 visuomenės sveikatos biurai, o Pagėgių savivaldybės VSB paslaugas teikia ne Regiono teritorijoje esančios savivaldybės (Šilalės r. sav.) VSB. Siekiant bendrų Regiono savivaldybių veiksmų suderinamumo sveikatos priežiūros paslaugų teikimo srityje, Pagėgių sav. visuomenės sveikatos paslaugas planuoja teikti Jurbarko rajono VSB. Tarp Regiono savivaldybių visuomenės sveikatos rodiklių yra įvairių sutampančių probleminių sričių, kurioms spręsti būtų galima apjungti savivaldybių visuomenės sveikatos biurų priemones ir veiksmus: Tauragės r. sav. ir Jurbarko r. sav. VSB savo pastangas turėtų nukreipti sprendžiant gyventojų psichines, psichologines problemas bei labiau rūpintis ligų nuo piktybinių navikų prevencija, Šilalės r. sav. ir Tauragės r. sav. VSB – daugiau dėmesio skirti sergančiųjų tuberkulioze, Šilalės r. sav. ir Jurbarko r. sav. VSB – sergančiųjų cukriniu diabetu prevencijai.*

➤ *Regiono BUM besimokantys mokiniai yra fiziškai aktyvūs, tačiau skiriasi tam sudarytos sąlygos skirtingose savivaldybėse. Siekiant mažinti netolygumus, vienu savivaldybių mokyklose reikėtų gerinti užsiėmimus ir susijusią infrastruktūrą, skirtą vaikams sportuoti ar užsiimti fiziniu aktyvumu pamokų metu, kitų savivaldybių mokyklose – skatinti fizinio aktyvumo užsiėmimus ne pamokų metu, tuo pačiu gerinant ir susijusią infrastruktūrą.*

2.5.4 Viešoji tvarka ir saugumas

Nepaisant to, kad Tauragės regiono, kaip pasienio regiono, įvaizdis dažniausiai siejamas su tam tikromis nusikalstamomis veikomis, 2020 m. užregistruotų nusikalstamų veikų skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyventojų, buvo 11,1 proc. žemesnis nei vidutiniškai šalyje. Regione pakankamai aukšta ir ištirtų nusikalstamų veikų dalis – 62,8 proc., kai šalies rodiklis – 52,4 proc. Saugumą keliuose padeda užtikrinti vaizdo kameros, greičio matuokliai, bendrai vykdomos prevencinės programos. Kaip jau rašyta anksčiau, eismo įvykių statistika Regione buvo šiek tiek prastesnė nei šalyje.

Smurtas artimoje aplinkoje bendroje Regionų nusikalstamų veikų struktūroje 2020 m. sudarė 18,1 proc. (šalies rodiklis – 16,8 proc.). Tarp Regiono savivaldybių išsiskiria Jurbarko r. sav., kurioje smurto artimoje aplinkoje dalis sudaro 24,9 proc. Tokius nusikaltimus dažnai išprovokuoja žalingi įpročiai arba tai susiję su žemesnėmis žmonių disponuojamomis pajamomis ar išsilavinimu.

Regiono savivaldybės aktyviai vykdo prevencijos priemones ir programas *civilinės saugos* ir *priešgaisrinės saugos* srityse. Iki 2019 m. veikė Tauragės apskrities priešgaisrinės gelbėjimo valdyba, kuri reorganizuota ir prijungta prie Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento (Klaipėdos skyriaus). Regiono savivaldybėse veikia biudžetinės įstaigos – savivaldybių priešgaisrinės tarnybos (4 įstaigos), turinčios 18 ugniagesių komandų (6 – Tauragės r. sav., po 5 – Šilalės ir Jurbarko r. sav., 2 – Pagėgių sav.). Ugniagesių komandų patalpų būklė neatitinka keliamų reikalavimų. Ugniagesių komandos turi 26 transporto priemones, skirtas gaisrams gesinti, kurių vidutinis amžius – 38 metai ir tarp savivaldybių svyruoja nuo 27 metų (Šilalės r. sav.) iki 44 metų (Jurbarko r. sav.). Tik dvejose savivaldybėse – Šilalės r. sav., Pagėgių sav. – dalis transporto priemonių buvo nupirkta nesenai. Kadangi Regiono savivaldybės yra nedidelės, nereikia didelių laiko sąnaudų patekti iš vienos teritorijos į kitą, tai dažnai vienu savivaldybių priešgaisrinių tarnybų ugniagesių komandos važiuoja į kitų savivaldybių teritorijas pagal iškvietimus. Gesinti gaisrus ne savo savivaldybės teritorijose ugniagesių komandos regione 2020 m. važiavo 62 kartus (tai sudarė 14 proc. nuo bendro iškvietimų skaičiaus), 2016 m. – 61 kartą (sudarė 15 proc.). Į gelbėjimo darbų vietą ne savo savivaldybės teritorijose ugniagesių komandos 2020 m. vyko 13 kartų (tai sudarė 5 proc. nuo bendrų iškvietimų skaičiaus), 2016 m. – 6 kartus (sudarė 3 proc.). 2020 m. Regione vykusiuose gaisruose (kaip ir 2016 m.) žuvo 1 žmogus.

Regione yra 97 kolektyviniai apsaugos statiniai arba statiniai laikinam prieglobsčiui ekstremalios situacijos, karo metu (Tauragės r. sav. – 35, Jurbarko r. sav. – 26, Šilalės r. sav. – 16, Pagėgių sav. – 20). Daugiausiai tai švietimo, socialinių paslaugų, sveikatos įstaigos. Juose galima apsaugoti maždaug 38,1 tūkst. arba 42 proc. regiono gyventojų¹⁰⁹. Visose Regiono savivaldybėse veikia Ekstremalių situacijų komisijos bei Ekstremalių situacijų operacijų centrai.

Pagrindinės viešosios tvarkos ir saugumo situacija susijusios išvados ir siūlymai:

- Nors nusikalstamumo prasme Tauragės regionas yra saugus, tačiau keičiantis geopolitinei situacijai tiek Europoje, tiek pasaulyje, būtina visais įmanomais būdais užtikrinti saugumą ir viešąją tvarką savivaldybių teritorijose, ypatingai atkreipiant dėmesį, kad Regionas turi sieną su Rusijos Federacija.
- Netinkama priešgaisrinės infrastruktūros būklė, pasenusios ir nusidėvėjusios transporto priemonės, skirtos gaisrui gesinti, kelia daug iššūkių užtikrinant priešgaisrinę saugą Regione. Teritoriškai Regionas nėra didelis, tačiau čia veikia 4 priešgaisrinės tarnybos (kiekvienoje savivaldybėje atskirai), turinčios savo ugniagesių komandas. Išimtiniais atvejais šios tarnybos aptarnauja ir kitų savivaldybių teritorijas nelaimingų atsitikimų, gaisro atvejais. Atnaujinus turimą ugniagesių komandų infrastruktūrą bei kompleksiskai organizuojant viešąją paslaugą – gaisrų gesinimą ir prevenciją – būtų taupomos lėšos bei užtikrinama efektyvesnė priešgaisrinė sauga.

¹⁰⁹Privalomas apsaugoti gyventojų skaičius apskaičiuojamas pagal 2010 m. gegužės 12 d. LRV nutarimą „Dėl kolektyvinės apsaugos statinių poreikio nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“, pagal kurį šis skaičius apskaičiuojamas pagal formulę: $G = 0,1 \cdot S + V + N$, kur: G – minimalus gyventojų, apsaugomų kolektyvinės apsaugos statiniuose, skaičius; S – bendras savivaldybės gyventojų skaičius; V – savivaldybės gyventojų – vaikų iki 7 metų skaičius; N – neįgaliųjų savivaldybės gyventojų skaičius.

3. TAURAGĖS REGIONO PROBLEMŲ NUSTATYMAS

Šioje dalyje, atsižvelgiant į pagrindinių išorinių bei vidinių veiksnių analizę, bus išskirtos pagrindinės Tauragės regiono problemos, nustatytos jų priežastys bei sąsajos su Regionų plėtros programoje (toliau – RPP) nustatytais pagrindinėmis regioninės plėtros problemomis (pateikiama 6 lentelėje).

6 lentelė. Tauragės regiono problemos ir jų giluminės priežastys, sąsajos su RPP nustatytais pagrindinėmis regioninės plėtros problemomis

Eil. Nr.	Regiono plėtros problemos	Regiono plėtros problemų giluminės priežastys	Regiono plėtros problemų ir jų priežasčių sąsaja su RPP nurodytais pagrindinėmis regioninės plėtros problemomis	
			Regioninės plėtros problemos	Regiono plėtros problemų ir jų giluminių priežasčių sąsajos su pagrindinėmis regioninės plėtros problemomis paaiškinimas
1	2	3	4	5
1.	Nekokybiško užimtumo darbo vietos, nekuriančios aukštesnės pridėtinės vertės	<u>1 problemos priežastis.</u> <i>Mažas regiono investicinis patrauklumas</i> <u>2 problemos priežastis.</u> <i>Mažas regiono turistinis patrauklumas</i>	RPP 1 problema: Skirtingas regionų ekonominio augimo potencialas ir netolygi ekonomikos plėtra.	1-os Tauragės regiono problemos sąsaja su 1-a regionine problema, nurodyta RPP, – silpniau išsivystę Lietuvos regionai, kurių turistinis ir investicinis patrauklumas yra mažesnis, pasižymi nekokybiško užimtumo darbo vietomis, nekuriančiomis aukštesnės pridėtinės vertės. To pasėkoje atsiranda skirtingas regionų augimo potencialas ir netolygi šalies ekonomikos plėtra. RPP išskiriama, jog Lietuvoje regionų ekonominiai skirtumai yra ženklūs ir didėja. Tauragės regiono BVP 1 gyv. – mažiausias šalyje. To priežastys: dominuojanti žemos pridėtinės vertės ekonomika, vidutinis, šalies vidurkio nesiekiantis, užimtumo lygis. RPP Tauragės regionas įvardintas, kaip labiausiai ekonominių netolygumų paveiktas, nes geografiškai atokus, retai gyvenamas, pasižymintis spartesniu gyventojų mažėjimu ir mažesne ekonominių veiklų koncentracija nei vidutiniškai Lietuvoje. Ekonominė nelygybė tarp šalies regionų ir tolesnės plėtros kliūtys pirmiausiai siejamos su investicijų stoka. Tauragės regione nepakankamai išvystyta infrastruktūra investicijoms pritraukti, fragmentiškai vystoma turizmo viešojo infrastruktūra. Šalia struktūrinių problemų atsiranda nauji iššūkiai – COVID-19 pandemija paspartino skaitmenizacijos procesus, klimato kaita – ekonomikos posūkį į žaliąjį kursą. Regionas save pristato kaip „žaliąjį regioną“, tačiau pasižymi žemu inovacijų diegimu. RPP įvardijama, kad ekonominius skirtumus tarp regionų sąlygoja darbo rinkos skirtumai. Tauragės regione užimtumo lygis ir darbo užmokestis – mažesni nei šalies vidurkiai, didelė bedarbių dalis jaunimo tarpe. Pagrindinės kliūtys aukštesnę pridėtinę vertę generuojančių darbo vietų kūrimui yra rengiamų specialistų pasiūlos neatitikimas paklausai, kvalifikuotų darbuotojų trūkumas, žemesnis nei šalies verslumo lygis. Tokiam darbo rinkos disbalansui, kuris prisideda prie žemesnių ekonominių rodiklių, įtakos turi ir per mažas Tauragės regiono savivaldybių bendradarbiavimas pritraukiant investuotojus, ir bendrų kompleksinių paslaugų stoka.
2.	Nepakankamai užtikrinamas viešųjų	<u>1 problemos priežastis.</u> <i>Netolygiai</i>	RPP 1 problema: Skirtingas regionų ekonominio	Viešųjų paslaugų prieinamumas Tauragės regione yra netolygus, mažesnė viešųjų paslaugų įvairovė, žemesnė kokybė dėl didesnės socialinės atskirties, aukšto skurdo rizikos lygio,

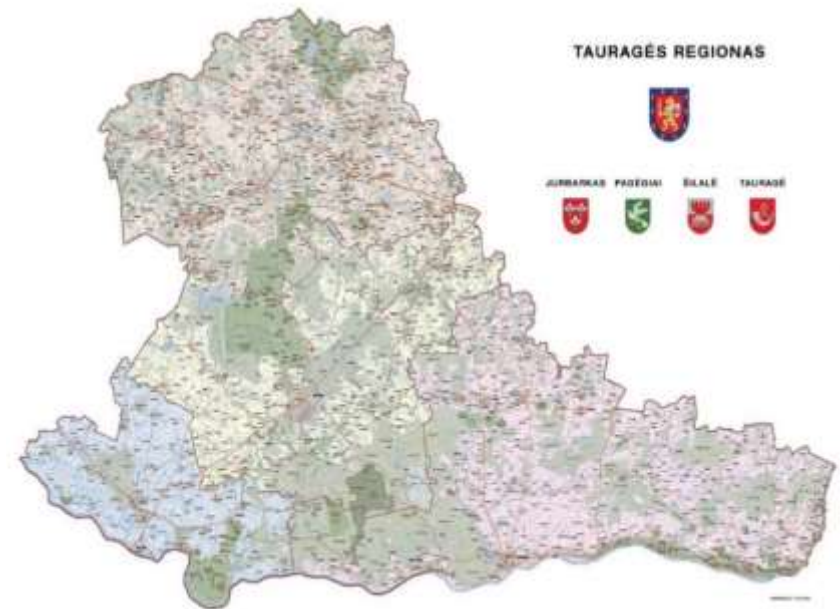
	<p>paslaugų prieinamumas</p>	<p><i>išplėtos viešosios paslaugos ir/ arba maža jų įvairovė, ir/ arba žemesnė kokybė, ypač pažeidžiamoms visuomenės grupėms</i></p> <p><u>2 problemos priežastis.</u> Teikiant viešąsias paslaugas stokojama kompleksinio požiūrio tarp regiono savivaldybių</p>	<p>augimo potencialas ir netolygi ekonomikos plėtra.</p> <p>RPP 2 problema: Atskiriems regionams būdinga didesnė skurdo rizika ir socialinė atskirtis</p>	<p>silpniau išvystytos ekonomikos (parodo 2-os Tauragės regiono problemos sąryšį su 1-a ir 2-a regioninėmis problemomis, nurodytomis RPP).</p> <p>RPP nurodoma, kad skurdo ir socialinės atskirties lygis Lietuvoje viršija ES vidurkį, o didesnė skurdo riziką patiria vyresni nei 65 m. asmenys, vieniši tėvai, gausios šeimos, neįgalieji, atokiose vietovėse gyvenantys ir nedideles pajamas uždirbantys asmenys (pažeidžiamiausios visuomenės grupės). Tauragės regionas yra atokus ir retai gyvenamas. Jo geografinė atskirtis lėmė socialinės bei skurdo rizikos lygio augimą. Sparčiau nei šalyje mažėjant gyventojų skaičiui ir senstant visuomenei, Tauragės regiono savivaldybės turi mažiau galimybių išnaudoti masto ekonomijos efektą, užtikrinant viešąsias paslaugas, modernią viešąją infrastruktūrą. Dėl to nukenčia viešųjų paslaugų kokybė, įvairovė, prieinamumas, nepakankamai užtikrinama visapusiška gyventojų gerovė. Švietimo infrastruktūra tik epizodiškai paremta universalus dizaino principais, menkai pritaikyta asmenims su negalia, neteikiama visos dienos mokyklos paslauga, kai kuriose savivaldybėse trūksta ikimokyklinio ugdymo vietų, stokojama jaunimui skirtos infrastruktūros. Nepakankamas socialinio būsto fondas, nėra patenkinami intelekto/ psichinę negalią turinčių asmenų poreikiai. Regione augo nestacionarių socialinių paslaugų, ilgalaikės ir dienos socialinės globos, slaugos, visuomenės sveikatos paslaugų poreikis. Didesnė socialinė atskirtis ir skurdo rizikos lygis rodo silpniau išsivysčiusią Regiono ekonomiką. Augant pažeidžiamų asmenų bei jų šeimos narių skaičiui, nepatenkinami jų poreikiai. Tai mažina tokių asmenų galimybes pilnavertiškai dalyvauti darbo rinkoje. Teritorinės, ekonominės ir socialinės sanglaudos didinimui reikia ieškoti individualių, vietos sąlygas bei iššūkius atspindinčių kompleksinių sprendimų, keičiant požiūrį, kad viešojoji paslauga turėtų būti suteikiama gavėjui priimtinausiu ir patogiausiu būdu.</p>
3.	<p>Nepakankamai patraukli regiono aplinka, daranti neigiamą įtaką gyvenimo kokybei</p>	<p><u>1 problemos priežastis.</u> Mažesnės darnaus judumo galimybės regione</p> <p><u>2 problemos priežastis.</u> Prastesnė gyvenamosios aplinkos kokybė</p>	<p>RPP 1 problema: Skirtingas regionų ekonominio augimo potencialas ir netolygi ekonomikos plėtra.</p> <p>RPP 2 problema: Atskiriems regionams būdinga didesnė skurdo rizika ir socialinė atskirtis</p>	<p>Tauragės regione siekiama gerinti gyvenamosios aplinkos kokybę, kuri prisidėtų prie gyvenimo kokybės gerėjimo, ekonomikos augimo (parodo 3-ios Tauragės regiono problemos sąsają su 1-a, 2-a ir 3-ia regioninėmis problemomis, nurodytomis RPP).</p> <p>Ne visa Regiono aplinka yra patraukli, egzistuoja keletas problemų, nesuderinamų su Europos žaliojo kurso iniciatyvomis. Tai neigiamai įtakoja gyvenimo kokybę Regione. RPP nurodoma, jog klimato kaita, urbanizacijos procesai, gyventojų elgsenos pokyčiai, nesprendžiamos aplinkos apsaugos problemos neigiamai veikia gamtines ekosistemas, infrastruktūrą, mažina šalies regionų aplinkos patrauklumą, daro įtaką socialinėms bei ekonominėms problemoms. Nors Regiono aplinka dėl mažesnio gyventojų tankio ir ekonominės veiklos koncentracijos yra pakankami švari, tačiau ekonominės veiklos specifika bei prasčiau išvystytos viešojo transporto paslaugos lėmė mažesnes gyventojų judumo galimybes, darbo ir paslaugų teikimo vietų pasiekiamumo problemas. Tai sąlygojo automobilizacijos bei ŠESD išmetimų lygio augimą, prisidėjo socialinės atskirties atokiose gyvenamosiose vietovėse gyvenantiems asmenims, aplinkos taršos padidėjimo. Urbanizuotose vietovėse aptinkamos užterštos teritorijos ir potencialūs taršos židiniai Regione nėra sutvarkyti keičiant žaliaja infrastruktūra. Nepakankamai išvystyta nuotekų šalinimo infrastruktūra,</p>

			RPP 3 problema: Nepakankamai tvari aplinka, neigiamai įtakojanti regionų patrauklumą	neužtikrinamas dumblo apdorojimas kai kuriose savivaldybėse, kas lemia aplinkos taršą, neužtikrina viešųjų paslaugų prieinamumo. Efektyviau, jei tam tikra infrastruktūra ir paslaugos būtų plėtojamos visoms ar keletui savivaldybių kartu, kompleksiskai. Perėjimas prie klimatui neutralios ekonomikos turi būti atsakingas, orientuotas į ilgalaikį socialinį ir ekonominį poveikį, kuriantis patrauklią aplinką ir užtikrinantis aukštą gyvenimo kokybę, prisidedantis prie ekonomikos augimo.
--	--	--	--	---

4. FUNKCINĖS ZONOS, TIKSLINĖS TERITORIJOS IR INTEGRUOTO VYSTYMO TERITORIJOS

2020 m. pradžioje Jurbarko rajono, Pagėgių, Šilalės rajono ir Tauragės rajono savivaldybės susitarė dėl funkcinės zonos sudarymo (žr. 13 paveikslą). Savivaldybių institucijos tai įformino patvirtindamos parengtą Funkcinės zonos *Tauragė+* plėtros strategiją¹¹⁰ ir pasirašydamos susitarimą dėl jos įgyvendinimo. Funkcinės zonos savivaldybių bendradarbiavimas sudarė sąlygas pasiekti racialesnio viešosios infrastruktūros naudojimo ir naujos trūkstamos infrastruktūros kūrimo, suvienijant pastangas ir sukuriant bendrą viešųjų paslaugų tinklą. Strategija pradėta įgyvendinti 2020 m. gruodžio 30 d. pasirašius projekto Nr. J08-CPVA-V-02-0001 „Funkcinės zonos *Tauragė+* plėtros strategijos pirmaeilių veiksmų įgyvendinimas“ finansavimo sutartį. Projektas įgyvendinamas pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4, 7, 8 ir 10 prioritetų jungtinę priemonę Nr. J08-CPVA-V „Funkcinių zonų vystymas“.

2023 metų pradžioje savivaldybių tarybos patvirtino 2023–2029 metų *Tauragė+* funkcinės zonos strategiją¹¹¹. Tokiu būdu bus pratęsiama *Tauragė+* plėtros strategijos įgyvendinimas kartu sprendžiant *naujai* išryškėjusias bendras problemines sritis ir užtikrinant bendrus savivaldybių gyventojų poreikius. ES investicijos bus nukreiptos penkiems regionui bendriems poreikiams spręsti: viešojo regioninio transporto prieinamumo didinimui, sąlygų sudarymui investicijoms pritraukti ir darbo vietoms kurti, turizmo objektų pritaikymui lankyti, nuotekų dumblo bendram tvarkymui ir visuomenės sveikatos paslaugų plėtrai.

13 pav. *Tauragė+* funkcinės zonos žemėlapis

¹¹⁰ Funkcinės zonos *Tauragė+* plėtros strategija patvirtinta: Tauragės rajono savivaldybės tarybos 2020 m. kovo 25 d. sprendimu Nr. 1-99, Jurbarko rajono savivaldybės tarybos 2020 m. kovo 26 d. sprendimu Nr. T2-66, Šilalės rajono savivaldybės tarybos 2020 m. balandžio 3 d. sprendimu Nr. T1-100, Pagėgių savivaldybės tarybos 2020 m. balandžio 23 d. sprendimu Nr. T-51

¹¹¹ 2023-2029 metų *Tauragė+* funkcinės zonos strategija patvirtinta: Jurbarko rajono savivaldybės tarybos 2023 m. sausio 26 d. sprendimu Nr. T2-20, Tauragės rajono savivaldybės tarybos 2023 m. vasario 1 d. sprendimu Nr. 1-30, Šilalės rajono savivaldybės tarybos 2023 m. vasario 2 d. sprendimu Nr. T1-1, Pagėgių savivaldybės tarybos 2023 m. vasario 2 d. sprendimu Nr. T-1.

2023 m. vasario 1 dieną Tauragės rajono savivaldybės taryba patvirtino¹¹² 2023-2029 metų Tauragės miesto tvarios plėtros strategiją. Šia strategija planuojamos investicijos į tvarią ir individualizuotą Tauragės regiono centro – Tauragės miesto – plėtrą. Tauragės miesto tvarios plėtros strategijoje numatomi veiksmai įgyvendinami laikantis horizontaliųjų tvarumo ir sumanumo principų, kurie laikomi prioritetiniais, nes Tauragės miestą 2022 m. Europos Komisija atrinko kaip vieną iš 100 Europos miestų, kurie pagal ES misiją „100 klimatui neutralių ir išmaniųjų miestų“ įgyvendins eksperimentinę inovacijų programą ir iki 2030 m. taps poveikio klimatui nedarančiu miestu. ES investicijos bus nukreiptos šiems miesto poreikiams spręsti: miesto žaliųjų erdvių atgaivinimui ir labiausiai urbanizuotų teritorijų humanizavimui, mažiau galimybių, motyvacijos ir/ar kitą atskirtį patiriančių asmenų įtraukimo į kultūrinį ir socialinį miesto gyvenimą didinimui bei švietimo įstaigų infrastruktūros ir jų prieinamumo, siekiant atverti jas gyventojų poreikiams, gerinimui.

2023–2029 m. *Tauragė+* funkcinės zonos strategijoje ir 2023–2029 m. Tauragės miesto tvarios plėtros strategijoje numatyti veiksmai bus vykdomi įgyvendinant 2021–2027 metų ES fondų investicijų programą.

5. TAURAGĖS REGIONO STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ (SSGG) ANALIZĖ

1 PROBLEMA. Nekokybiško užimtumo darbo vietos, nekuriančios aukštesnės pridėtinės vertės

1 problemos priežastis. Mažas regiono investicinis patrauklumas

Veikiančios pramoninės teritorijos Tauragėje, Jurbarko ir Šilalėje bei Pagėgiuose	Mažiau pritraukiama materialinių, tiesioginių užsienio investicijų
Pakankama laisvų žemės sklypų investicijoms pasiūla Tauragės, Jurbarko rajonų ir Pagėgių savivaldybėse	Mažesnis darbo užmokestis, palyginti su šalies vidurkiu
Išaugęs gyvybingų, krizėms atsparių ūkio subjektų skaičius	Netolygiai išvystyta pramoninių teritorijų infrastruktūra regiono savivaldybėse, stokojama laisvų žemės sklypų Šilalės r. sav., Pagėgių sav. pramonės parkas nepritraukia investuotojų, Jurbarko r. sav. ir Tauragės r. sav. infrastruktūra investicijoms pritraukti - fragmentuota
Didesnė nei šalyje jaunimo dalis gyventojų amžiaus struktūroje	Sumažėjęs gyventojų, tame tarpe ir darbingo amžiaus, skaičius
	Tinkamos kvalifikacijos ir specialybių žmogiškųjų išteklių trūkumas
	Žemas gyventojų verslumo lygis, palyginti su šalies vidurkiu
GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
Naujas ES fondų finansavimo periodas sudaro didesnes galimybes iš Sostinės regiono į Vidurio ir vakarų Lietuvos regioną pritraukti verslo įmones	Didėjantis gretimų Kauno ir Klaipėdos regionų investicinis patrauklumas gali paskatinti darbingo amžiaus gyventojų migraciją į juos
Sumažėjusi prie didžiųjų Lietuvos miestų įsikūrusių LEZ ir PP teritorijose esančių žemės sklypų pasiūla	Nepalanki Regiono geografinė padėtis (toli nuo šalies pagrindinių ekonomikos centrų)
Skatinamas mokymasis visą gyvenimą	Nepalanki geopolitinė situacija pasaulyje (Rusijos karas su Ukraina, šalia Kaliningrado sritis)
Galimybė susigrąžinti išvykusius į užsienio šalis, kitus šalies regionus dirbančiuosius, karo pabėgėliai iš Ukrainos – potencialūs darbuotojai	

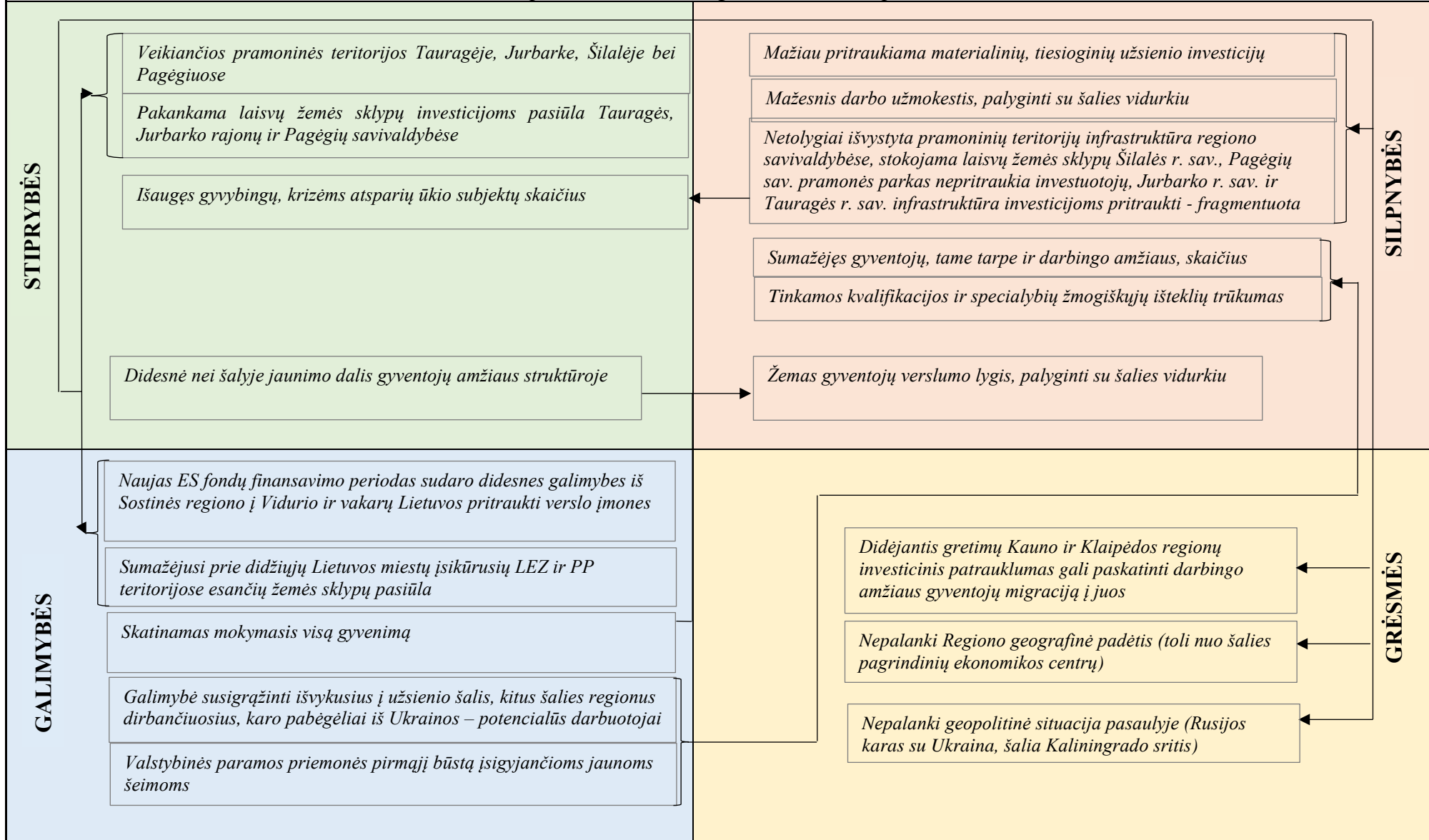
¹¹² Tauragės rajono savivaldybės 2023 m. vasario 1 d. sprendimas Nr. 1-29 „Dėl 2023–2029 m. Tauragės miesto tvarios plėtros strategijos patvirtinimo“.

Valstybinės paramos priemonės pirmąjį būstą įsigyjantioms jaunoms šeimoms	
---	--

Mažam Tauragės regiono investiciniam patrauklumui įtaką daro tiek geografinė padėtis (nutolęs nuo pagrindinių ekonominių centrų), tiek geopolitinė situacija pasaulyje (Rusijos karas su Ukraina ir šalia esanti Kaliningrado sritis), tiek kaimyninių Kauno ir Klaipėdos regionų konkurenciniai pranašumai bei su tuo susijusi darbingo amžiaus Regiono gyventojų migracija į juos. Visgi, prie didžiųjų šalies miestų įsikūrusių LEZ ir PP teritorijos pamažu užsipildo (mažėja žemės sklypų investicijoms pasiūla). Pasinaudojus didėjančiu ES struktūrinių fondų finansavimu Vidurio ir vakarų Lietuvos regionui (palyginti su Sostinės regionu), ir tuo pačiu Tauragės regione esančiuose laisvuose investicijoms tinkamuose žemės sklypuose išvysčius reikalingą bazinę infrastruktūrą, pagerinus ar išplėtus esamą, šias grėsmes galima sumažinti ir pritraukti daugiau verslo įmonių į Regioną arba paskatinti vietinius darbdavius ir potencialius investuotojus kurti ar plėsti veiklą vietoje. Kartu būtų prisidedama prie materialinių, tiesioginių užsienio investicijų didėjimo, darbo užmokesčio augimo Regione.

Mažam Regiono investiciniam patrauklumui įtaką daro ir tinkamos kvalifikacijos bei specialybių žmogiškųjų išteklių trūkumas, kurį kompensuoti galima, stengiantis susigrąžinti į užsienį ar kitus Lietuvos regionus išvykusius dirbti ir gyventi dirbančiuosius (pvz., siūlant pasinaudoti valstybinėmis paramos priemonėmis pirmąjį būstą įsigyjantioms jaunoms šeimoms) arba įdarbinant dėl karo Ukrainoje atvykstančius pabėgėlius. Kartu būtų prisidedama prie gyventojų, tame tarpe ir darbingo amžiaus, skaičiaus augimo. Regiono gyventojų verslumas gali būti skatinamas/ keičiamas pasinaudojant jaunimo potencialu, populiarėjančiomis mokymosi visą gyvenimą galimybėmis.

Problemos priežastis: Mažas regiono investicinis patrauklumas

1.1 uždavinys. Padidinti regiono investicinį patrauklumą

2 problemos priežastis. Mažas regiono turistinis patrauklumas

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS
Regionas turi nemažai gamtinių ir kultūrinių išteklių, istorinių objektų vystyti turizmo ir rekreacijos paslaugoms	Dalis lankytinų objektų – nepritaikyti lankymui, neįveiklinėti, nepasiekiami, trūksta inovatyviai ir visoms tikslinėms grupėms tinkama forma (įskaitant skaitmeninę) pateiktos informacijos apie turistinius objektus ir paslaugas
Bendrai gerai vertinami lankytini objektai	Papildomų paslaugų (maitinimo, apgyvendinimo, konferencinio turizmo, renginių) prie lankytinų objektų stoka
Kompaktiškas regionas, atskirose savivaldybėse esantys turistiniai objektai/ maršrutai yra arti vienas kito	
GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
Savivaldybių kompleksinių paslaugų ir bendradarbiavimo plėtojimas turizmo srityje pasinaudojant naujo laikotarpio ES finansavimo galimybėmis	Turizmo paslaugų sezoniškumas
Didėjantis gyventojų poreikis keliauti ir leisti laisvalaikį šalies viduje	Auganti gretimų regionų (Klaipėdos, Telšių, Šiaulių) konkurencija turizmo srityje
Paslaugų bei produktų, skirtų vyresnio amžiaus žmonėms (54+), poreikio augimas dėl senėjančios visuomenės („sidabrinės ekonomikos“ plėtra)	
Savaitgalinio turizmo plėtra	
<p>Tauragės regione yra nemažai patrauklių gamtinių ir kultūrinių išteklių, istorinių objektų, kurie priskiriami turistiniam potencialui. Pats Regionas – kompaktiškas, atskirose savivaldybėse esantys turistiniai objektai/ maršrutai yra arti vienas kito. Tačiau dalis jų nepritaikyti lankymui, neįveiklinėti, nepasiekiami. Trūksta inovatyviai, visoms tikslinėms grupėms tinkama forma pateiktos informacijos apie turistinius objektus ir paslaugas. Stokojama maitinimo, apgyvendinimo, konferencinio turizmo paslaugų ir pan., mažai naudojama skaitmenizacijos įrankių. Lankytini objektai Tauragės regione įvertinami pakankamai gerai. Todėl Regiono savivaldybėms svarbu plėtoti kompleksinį požiūrį, paslaugas ir bendradarbiavimą turizmo srityje ir, pasinaudojus naujo laikotarpio ES finansavimo galimybėmis, kompensuoti viešosios turizmo infrastruktūros, padedančios pasiekti turistinius išteklius, trūkumą, plėtoti papildomas paslaugas, infrastruktūrą prie lankytinų/ turistinių objektų, diegti inovacijas ir pan. Pagerinus lankytinų/ turistinių objektų prieinamumą, įdiegus papildomas, tame tarpe ir skaitmenines, paslaugas, ir pasinaudojus didėjančiu gyventojų poreikiu keliauti, leisti laisvalaikį šalies viduje, savaitgalinio turizmo plėtra bei numatomu paslaugų ir produktų, skirtų vyresnio amžiaus žmonėms (54+), poreikio augimu, būtų padidintas turistinis patrauklumas Regione. Kartu būtų švelninama gretimų regionų (Klaipėdos, Telšių, Šiaulių) konkurencija turizmo srityje, turizmo sezoniškumo grėsmė.</p>	

Problemos priežastis: Mažas regiono turistinis patrauklumas

STIPRYBĖS

Regionas turi nemažai gamtinių ir kultūrinių išteklių, istorinių objektų vystyti turizmo ir rekreacijos paslaugoms

Bendrai gerai vertinami lankytini objektai

Kompaktiškas regionas, atskirose savivaldybėse esantys turistiniai objektai/ maršrutai yra arti vienas kito

Dalis lankytinų objektų – nepritaikyti lankymui, neįveikinti, nepasiekiami, trūksta inovatyviai ir visoms tikslinėms grupėms tinkama forma (įskaitant skaitmeninę) pateiktos informacijos apie turistinius objektus ir paslaugas

Papildomų paslaugų (maitinimo, apgyvendinimo, konferencinio turizmo, renginių) prie lankytinų objektų stoka

SILPNYBĖS

GALIMYBĖS

Savivaldybių kompleksinių paslaugų ir bendradarbiavimo plėtojimas turimo srityje pasinaudojant naujo laikotarpio ES finansavimo galimybėmis

Didėjantis gyventojų poreikis keliauti ir leisti laisvalaikį šalies viduje

Paslaugų bei produktų, skirtų vyresnio amžiaus žmonėms (54+), poreikio augimas („sidabrinės ekonomikos“ plėtra)

Savaitgalinio turizmo plėtra

Turizmo paslaugų sezoniškumas

Auganti gretimų regionų (Klaipėdos, Telšių, Šiaulių) konkurencija turizmo srityje

GRĖSMĖS

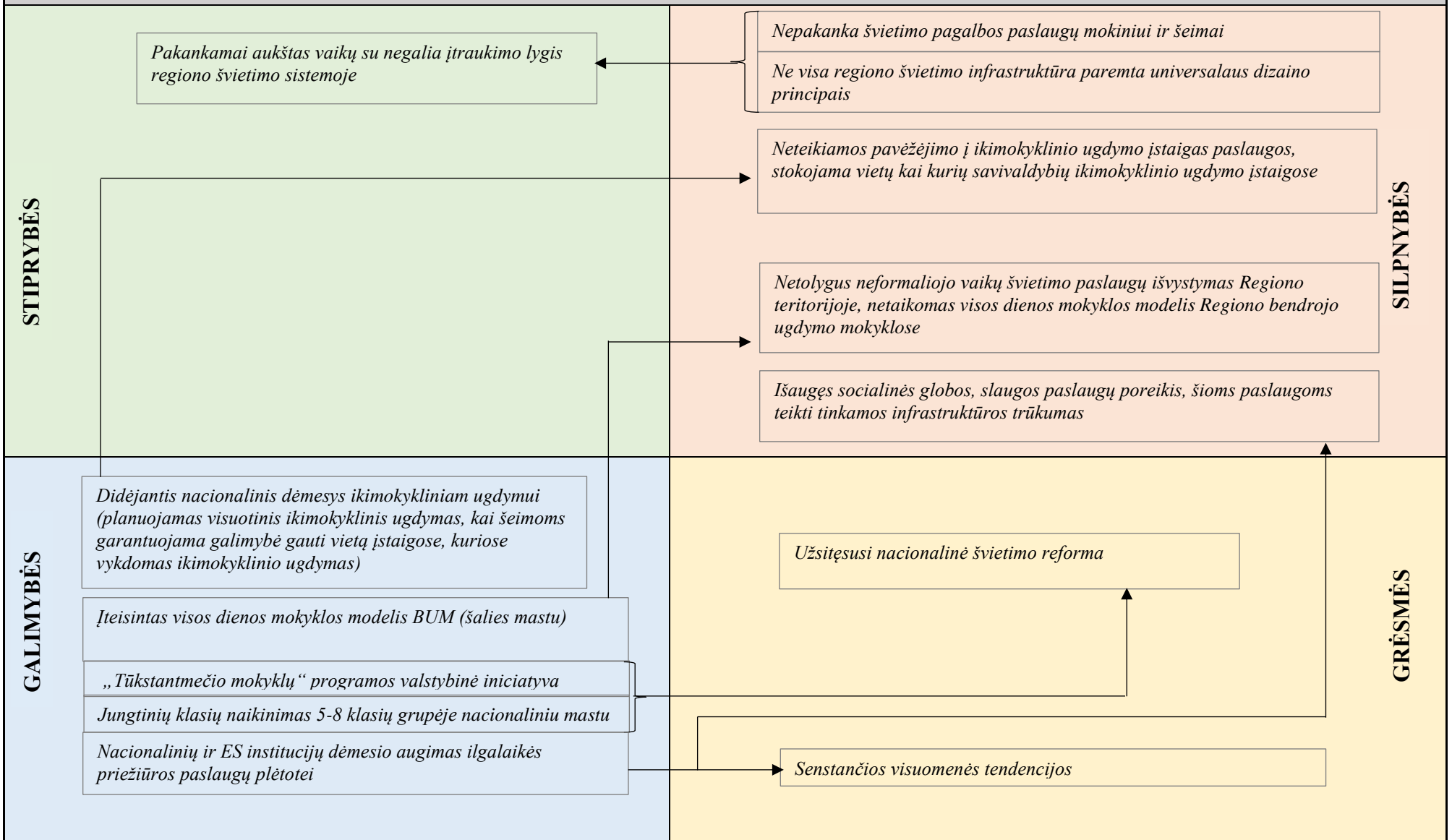
1.2. uždavinys. Padidinti regiono turistinį patrauklumą

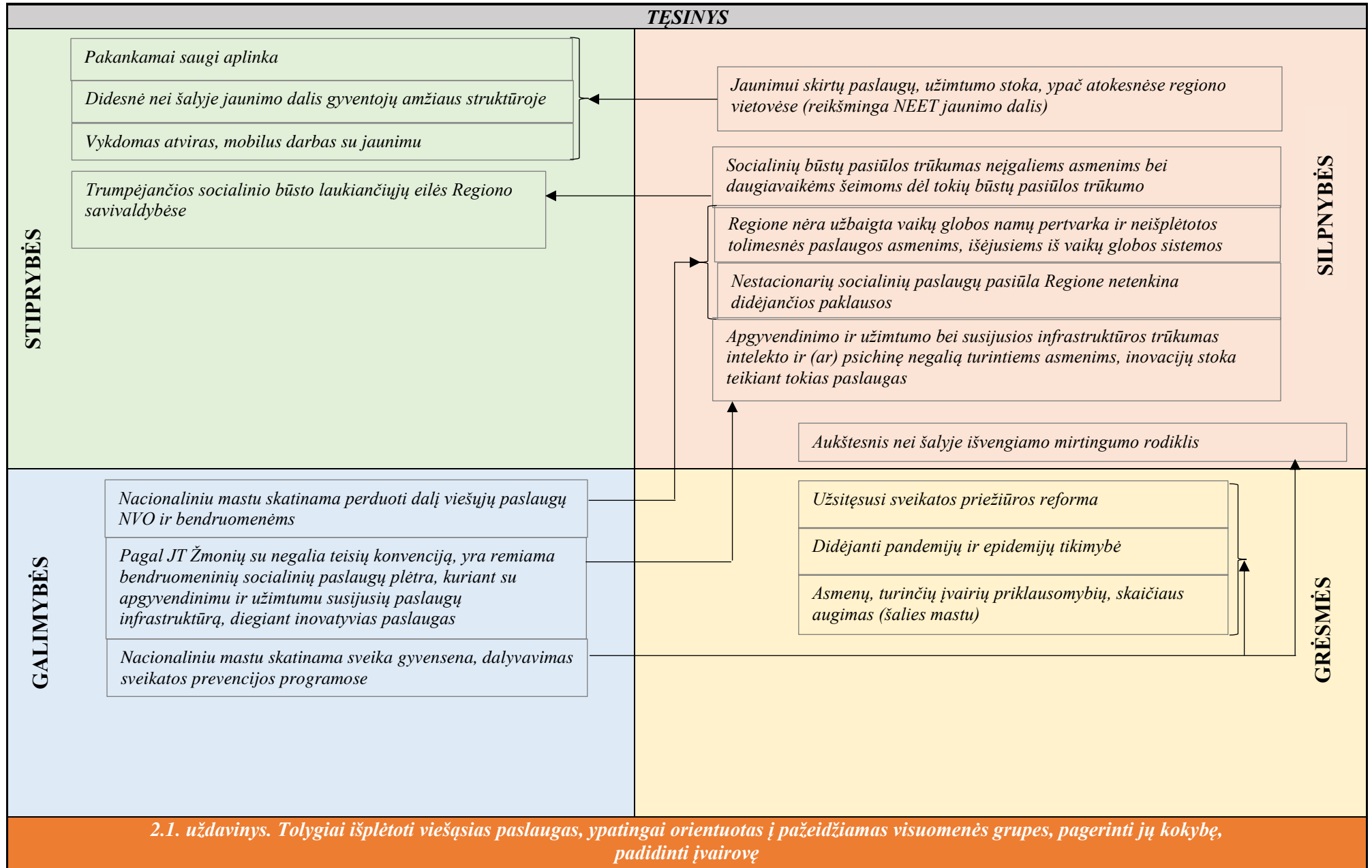
2 PROBLEMA. Nepakankamai užtikrinamas viešųjų paslaugų prieinamumas*1 problemos priežastis. Netolygiai išplėtos viešosios paslaugos ir/ arba maža jų įvairovė, ir/ arba žemesnė kokybė, ypač pažeidžiamoms visuomenės grupėms*

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS
Pakankamai aukštas vaikų su negalia įtraukimo lygis regiono švietimo sistemoje	Nepakanka švietimo pagalbos paslaugų mokiniui ir šeimai
Pakankamai saugi aplinka	Ne visa regiono švietimo infrastruktūra paremta universalaus dizaino principais
Didesnė nei šalyje jaunimo dalis gyventojų amžiaus struktūroje	Neteikiamos pavėžėjimo į ikimokyklinio ugdymo įstaigas paslaugos, stokojama vietų kai kurių savivaldybių ikimokyklinio ugdymo įstaigose
Vykdomas atviras, mobilus darbas su jaunimu	Netolygus neformaliojo vaikų švietimo paslaugų išvystymas Regiono teritorijoje, netaikomas visos dienos mokyklos modelis Regiono bendrojo ugdymo mokyklose
Trumpėjančios socialinio būsto laukiančiųjų eilės Regiono savivaldybėse	Išaugęs socialinės globos, slaugos paslaugų poreikis, šioms paslaugoms teikti tinkamos infrastruktūros trūkumas
	Jaunimui skirtų paslaugų, užimtumo stoka, ypač atokesnėse regiono vietovėse (reikšminga NEET jaunimo dalis)
	Socialinių būstų pasiūlos trūkumas neįgaliems asmenims bei daugiavaikėms šeimoms dėl tokių būstų pasiūlos trūkumo
	Regiono nėra užbaigta vaikų globos namų pertvarka ir neišplėtos tolimesnės paslaugos asmenims, išėjusiems iš vaikų globos sistemos
	Nestacionarių socialinių paslaugų pasiūla Regione netenkina didėjančios paklausos
	Apgyvendinimo ir užimtumo bei susijusios infrastruktūros trūkumas intelekto ir (ar) psichinę negalią turintiems asmenims, inovacijų stoka teikiant tokias paslaugas
	Aukštesnis nei šalyje išvengiamo mirtingumo rodiklis
GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
Didėjantis nacionalinis dėmesys ikimokykliniam ugdymui (planuojamas visuotinis ikimokyklinis ugdymas, kai šeimoms garantuojama galimybė gauti vietą įstaigose, kuriose vykdomas ikimokyklinio ugdymas)	Užsitęsusi švietimo reforma
Įteisintas visos dienos mokyklos modelis BUM (šalies mastu)	Senstančios visuomenės tendencijos
„Tūkstantmečio mokyklų“ programos valstybinė iniciatyva	Užsitęsusi sveikatos priežiūros reforma
Jungtinių klasių naikinimas 5-8 klasių grupėje nacionaliniu mastu	Didėjanti pandemijų ir epidemijų tikimybė
Nacionalinių ir ES institucijų dėmesio augimas ilgalaikės priežiūros paslaugų plėtotei	Asmenų, turinčių įvairių priklausomybių, skaičiaus augimas (šalies mastu)
Nacionaliniu mastu skatinama perduoti dalį viešųjų paslaugų NVO ir bendruomenėms	
Pagal JT Žmonių su negalia teisių konvenciją, yra remiama bendruomeninių socialinių paslaugų plėtra, kuriant su	

apgyvendinimu ir užimtumu susijusių paslaugų infrastruktūrą, diegiant inovatyvias paslaugas	
Nacionaliniu mastu skatinama sveika gyvensena, dalyvavimas sveikatos prevencijos programose	
<p>Įtraukusis ugdymas Tauragės regione būtų dar labiau išplėtotas, išsprendus švietimo pagalbos paslaugų mokiniui ir šeimai trūkumo, didesnio švietimo infrastruktūros pritaikymo pagal universalaus dizaino principus. Augantis nacionalinis dėmesys ikimokykliniam ugdymui (planuojamas visuotinis ikimokyklinis ugdymas, kai šeimoms garantuojama galimybė gauti vietą įstaigose, kuriose vykdomas ikimokyklinis ugdymas), sprendžiamos vaikų pavėžėjimo į ikimokyklinio ugdymo įstaigas ar viešojo transporto paslaugų užtikrinimo atokių vietovių gyventojams, vietų trūkumo kai kurių savivaldybių ikimokyklinio ugdymo įstaigose problemos prisidėtų prie Regiono teritorijoje veikiančių ikimokyklinio ugdymo įstaigų tinklo efektyvinimo, ikimokyklinio ugdymo paslaugų prieinamumo gerinimo. Lietuvoje įteisinto visos dienos mokyklos modelio taikymas Regiono bendrojo ugdymo mokyklose didintų neformaliojo vaikų švietimo galimybes. Nacionaliniu mastu įgyvendinama „Tūkstantmečio mokyklų“ programa bei jungtinių klasių naikinimas 5-8 klasių grupėje sušvelnins užsitęsios nacionalinės reformos grėsmę bei kartu prisidės prie švietimo paslaugų prieinamumo gerinimo visoje Regiono teritorijoje.</p> <p>Vertinant sparčias visuomenės senėjimo tendencijas tiek šalyje, tiek pasaulyje, nacionalinės ir ES institucijos pastaruoju metu skiria vis daugiau dėmesio ilgalaikės priežiūros paslaugoms, kurių plėtojimas padėtų patenkinti išaugusį socialinės globos, slaugos paslaugų poreikį Tauragės regione, kompensuoti šioms paslaugoms teikti tinkamos infrastruktūros trūkumą.</p> <p>Perdavus dalį viešųjų paslaugų nevyriausybiniam sektoriui ir bendruomenėms, siekiama plėtoti nestacionarias socialines paslaugas įvairioms tikslinėms grupėms, užbaigti vaikų globos pertvarką, numatyti tolimesnes paslaugas asmenims, išėjusiems iš vaikų globos sistemos ir pan. Pritaikant socialinį būstą būtent pažeidžiamiausioms visuomenės grupėms (neįgaliesiems ir jų šeimos nariams, daugiavaikėms šeimoms), t. y. išplėtus socialinio būsto fondą, laukiančiųjų socialinio būsto eilės savivaldybėse mažėtų greičiau (mažėtų pažeidžiamiausioms visuomenės grupėms). Pagal JT žmonių su negalia konvenciją, būtina remti ir plėtoti bendruomenines socialines paslaugas (pvz., plečiant su apgyvendinimu ir užimtumu susijusias paslaugas arba inovatyvias paslaugas), ypatingai asmenims turintiems psichinę ar intelekto negalią, taip patenkinant tokių paslaugų poreikį jiems.</p> <p>Regiono jaunimo dalis gyventojų amžiaus struktūroje yra didesnė nei šalyje, tačiau ir NEET jaunimo dalis – nemaža. Siekiant plėtoti jaunimui skirtas paslaugas ir padidinti jaunų asmenų užimtumą, būtina stiprinti bei plėtoti atvirą ir mobilų darbą su jaunimu, ypač atokiose vietovėse. Kartu būtų didinamas saugumas Regione.</p> <p>Analizė parodė, kad Regiono savivaldybės fiksuoja skirtingas visuomenės sveikatos problemines sritis, o pačios visuomenės sveikatos paslaugos yra mažiau prieinamos atokesnių vietų gyventojams. Tai prisideda prie visuomenės sveikatos blogėjimo (išvengiama mirtingumo rodikliai – prastesni nei vidutiniškai šalyje). Skatinant gyventojus dalyvauti prevencinėse sveikatos programose, nuolat šviečiant visuomenę sveikatinimo, sveikos gyvensenos klausimais, šias problemas galima sumažinti. Tuo pačiu būtų švelninamas didėjančių pandemijų bei epidemijų, nežinomybės dėl užsitęsios sveikatos reformos (nacionaliniu mastu) grėsmių poveikis, prisidedama prie asmenų, turinčių įvairių priklausomybių skaičiaus mažinimo.</p>	

Problemos priežastis. Netolygiai išplėtotos viešosios paslaugos ir/ arba maža jų įvairovė, ir/ arba žemesnė kokybė, ypač pažeidžiamoms visuomenės grupėms

2 problemos priežastis. Teikiant viešąsias paslaugas stokojama kompleksinio požiūrio tarp regiono savivaldybių

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS
2020 m. Tauragės regione suformuota bandomoji Funkcinės zona (kurią sudarė 4 Regiono savivaldybės) ir parengta <i>Tauragė+</i> strategija	Viešojo transporto paslaugos regione neatitinka gyventojų poreikių
Įgyvendinant <i>Tauragė+</i> strategijos pirmaeilius veiksmus, kuriama viešojo transporto paslaugų sistema, investuojama į viešojo susisiekimo infrastruktūrą	Dumblo apdorojimas dėl įrenginių pajėgumų trūkumo ir susidarančio dumblo kiekio augimo vykdomas tik vienoje Regiono savivaldybėje (toje, kurie tie įrenginiai yra), nors turėjo patenkinti viso regiono poreikius
Priešgaisrinės tarnybos Regione aptarnauja ir kitų savivaldybių teritorijas nelaimingų atsitikimų, gaisro atvejais	Netinkama priešgaisrinės infrastruktūros būklė, pasenusios ir nusidėvėjusios transporto priemonės, skirtos gaisrui gerinti, kelia daug iššūkių užtikrinant priešgaisrinę saugą Regione
	Pagėgių savivaldybės visuomenės sveikatos biuro paslaugas atlieka ne Regiono teritorijoje esantis visuomenės sveikatos biuras
GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
Kompleksiškai organizuojant viešąsias paslaugas (kelioms arba visoms savivaldybėms kartu) būtų galima pasiekti masto ekonomijos efektą ir taupyti lėšas	ES, nacionaliniai reguliaciniai reikalavimai didina mažesnių savivaldybių kaštus viešųjų paslaugų teikimui
Galimybė gauti ES struktūrinių fondų finansavimą įkūrus <i>funkcinę (-es) zoną (-as)</i> ¹¹³	
<p>Tauragės regionas yra mažas ir kompaktiškas, kodėl gyvena nedaug gyventojų, todėl ima stigti lėšų elementarių viešųjų paslaugų teikimui, išauga administraciniai kaštai, nėra galimybės pasinaudoti masto ekonomijos efektu, palyginti su didesniais, daugiau gyventojų turinčiais regionais ar savivaldybėmis. Didėjančios ES ir nacionaliniai reikalavimai atskirų viešųjų paslaugų (pavyzdžiui, viešasis transportas, dumblo apdorojimas, priešgaisrinės ir gaisro gesinimo paslaugos ir kitos).</p> <p>2020 m. Tauragės regione suformuota bandomoji Funkcinės zona (kurią sudarė 4 Regiono savivaldybės) ir parengta <i>Tauragė+</i> strategija bei pradėti įgyvendinti pirmaeiliai veiksmai – pradėta vystyti bendra viešojo transporto paslaugų sistema, investuoti į susisiekimo infrastruktūrą. Užtikrinant šių veiksmų tęstinumą, sukurta regioninė viešojo susisiekimo sistema bus patrauklesnė ir labiau prieinama visiems Regiono gyventojams (tame tarpe ir pažeidžiamoms gyventojų grupėms).</p> <p>Regiono veikiančiose keturiose priešgaisrinėse tarnybose dėl lėšų trūkumo priešgaisrinės infrastruktūros būklė yra netinkama, transporto priemonės gaisrui gesinti – pasenusios ir nusidėvėjusios, kas kelia daug iššūkių užtikrinant priešgaisrinę saugą Regione. Įkurtos Funkcinės zonos pagalba ir pasinaudojant ES struktūrinių fondų finansavimu konsoliduotoms (kompleksinėms) paslaugoms teikti, būtų galima apjungti šių tarnybų darbą ir koordinuotai teikti gaisrų gesinimo bei kitos pagalbos nelaimės atvejais paslaugas, juolab kad dabar išimtiniais atvejais priešgaisrinės tarnybos aptarnauja ir kitų savivaldybių teritorijas.</p> <p>Dumblo apdorojimas šiuo metu Regione vykdomas tik Tauragės rajono savivaldybės teritorijoje. Įgyvendinant pirminį projektą, buvo manoma, kad tų įrenginių pajėgumų turi užtekti visų Regiono savivaldybių poreikių tenkinimui. Tačiau nuolat didėjant sukaupto dumblo kiekiams bei keičiantis reguliaciniams reikalavimams, pajėgumų pakanka tik Tauragės rajono savivaldybės poreikiams patenkinti. Įkurtos Funkcinės zonos pagalba ir pasinaudojant ES struktūrinių fondų finansavimu</p>	

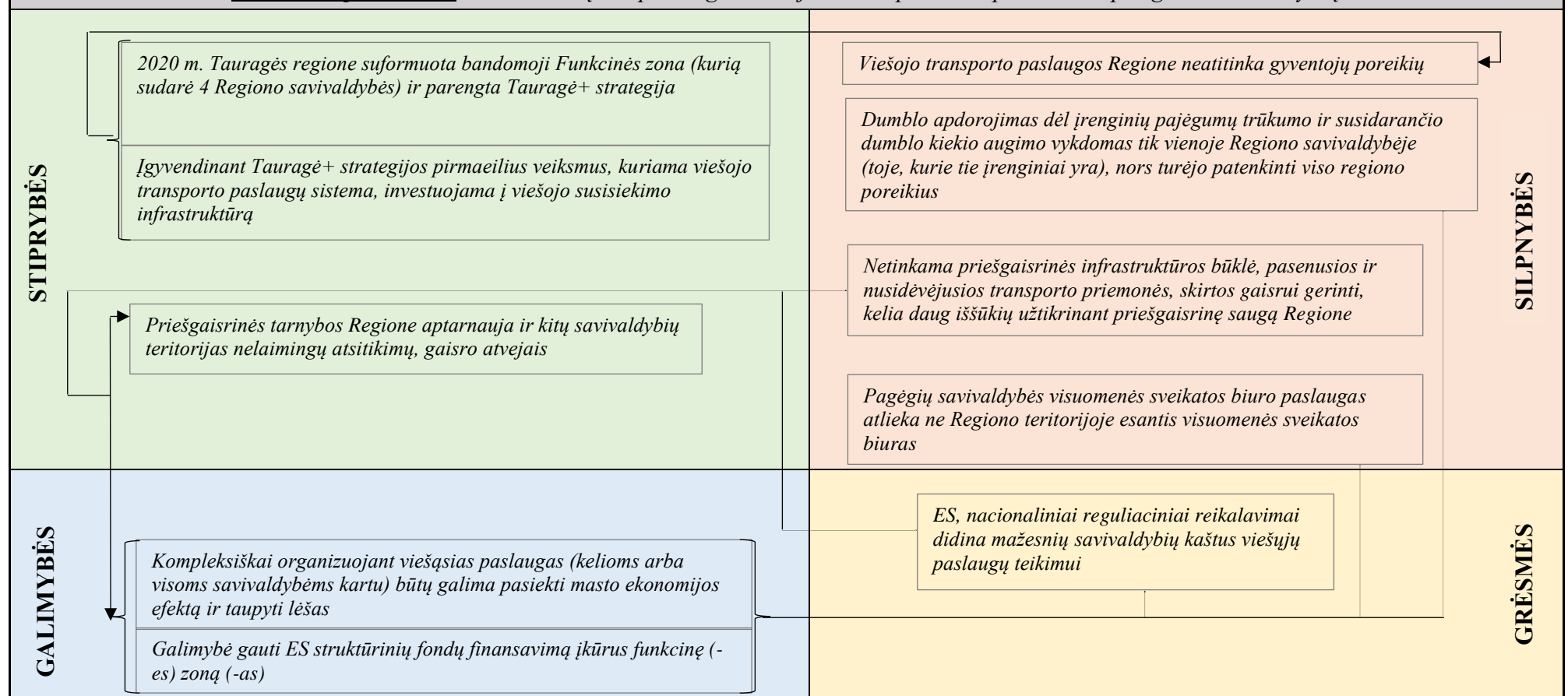
¹¹³ Dviejų ar daugiau savivaldybių tarybų bendru sutarimu formuojama LR administracinių vienetų ribų nesaistomą vientisą teritoriją, pasižyminčią esamais ar kuriamais ekonominiais ir (arba) socialiniais ryšiais, skirtą viešosioms paslaugoms bendrai teikti ir (arba) esamos ir (ar) būsimos viešosios infrastruktūros objektams bendrai steigti ir (ar) naudoti.

konsoliduotoms (kompleksinėms) paslaugoms teikti, būtų galima padidinti turimus dumblo apdorojimo pajėgumus, užtikrinant, kad paslaugas gaus visos Regiono savivaldybės.

Šiuo metu Pagėgių savivaldybei visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas teikia ne Regiono teritorijoje esanti savivaldybė – Šilutės r. sav. Įkurtos Funkcinės zonos pagalba ir pasinaudojant ES struktūrinių fondų finansavimu konsoliduotoms (kompleksinėms) paslaugoms teikti, būtų galima Pagėgių savivaldybei visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas pradėti teikti Regiono viduje (tiksliau įkurtos funkcinės zonos viduje), tuo pačiu pagerinant VSB infrastruktūrą.

Visi veiksmai, įgyvendinami Funkcinės zonos pagalba apjungiant kelių savivaldybių pastangas teikti viešąsias paslaugas kartu, padėtų savivaldybėms sumažinti išaugusias išlaidas dėl nuolat didėjančių ir besikeičiančių ES bei nacionalinių reguliacinių reikalavimų atskirų viešųjų paslaugų teikimui.

Problemos priežastis: Teikiant viešąsias paslaugas stokojama kompleksinio požiūrio tarp regiono savivaldybių

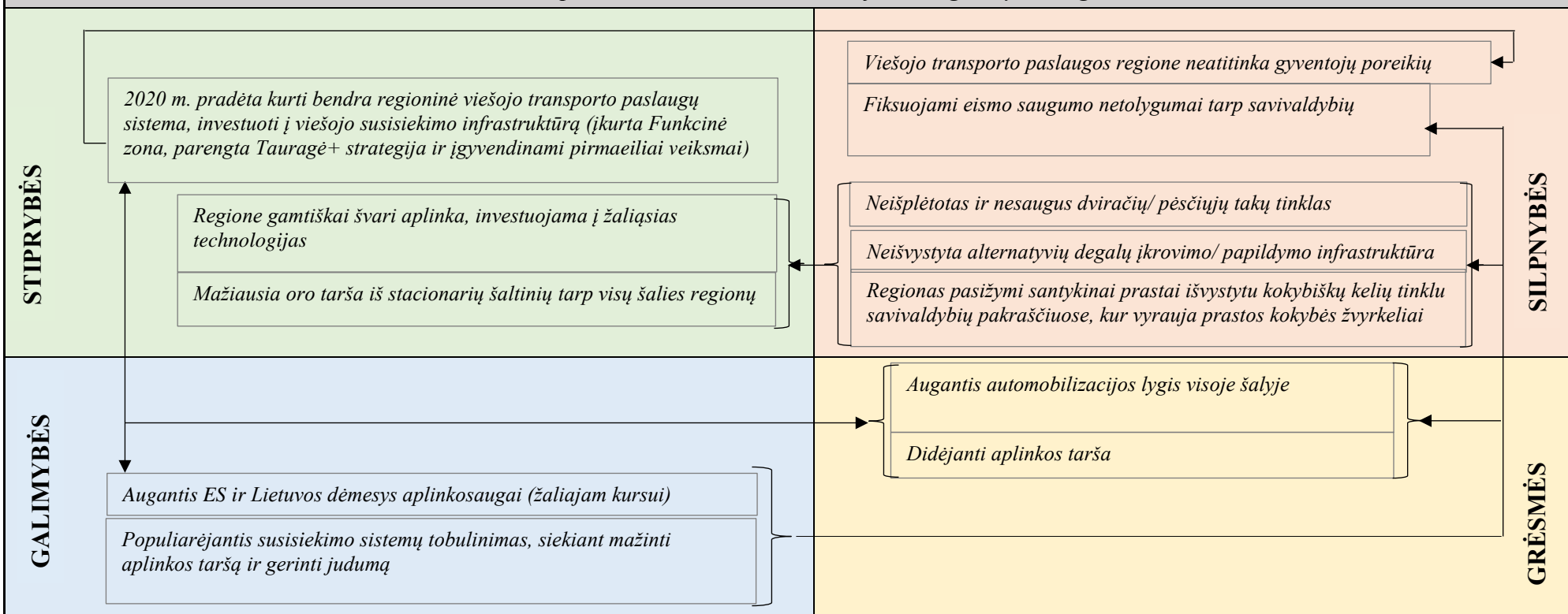
2.2. uždavinys. Paskatinti bendrą, kompleksinių viešųjų paslaugų teikimą

3 PROBLEMA. Nepakankamai patraukli regiono aplinka, daranti neigiamą įtaką gyvenimo kokybei*1 problemos priežastis. Mažesnės darnaus judumo galimybės regione*

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS
2020 m. pradėta kurti bendra regioninė viešojo transporto paslaugų sistema, investuoti į viešojo susisiekimo infrastruktūrą (įkurta Funkcinė zona, parengta <i>Tauragė+</i> strategija ir įgyvendinami pirmaeiliai veiksmai)	Viešojo transporto paslaugos Regione neatitinka gyventojų poreikių
Regionė gamtiškai švari aplinka, investuojama į žaliąsias technologijas	Fiksuojami eismo saugumo netolygumai tarp savivaldybių
Mažiausia oro tarša iš stacionarių šaltinių tarp visų šalies regionų	Neišplėtotas ir nesaugus dviračių/ pėsčiųjų takų tinklas
	Neišvystyta alternatyvių degalų įkrovimo/ papildymo infrastruktūra
	Regionas pasižymi santykinai prastai išvystytu kokybiškų kelių tinklu savivaldybių pakraščiuose – šiose teritorijose vyrauja prastos kokybės žvyrkeliai
GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
Augantis ES ir Lietuvos dėmesys aplinkosaugai (žaliajam kursui)	Didėjanti aplinkos tarša
Populiarėjantis susisiekimo sistemų tobulinimas, siekiant mažinti aplinkos taršą ir gerinti judumą	Augantis automobilizacijos lygis visoje šalyje

Pasinaudojant didėjančiu ES ir Lietuvos dėmesiu aplinkosaugai (žaliajam kursui) bei įgyvendinant funkcinės zonos plėtros strategijos *Tauragė+* pirmaeilius veiksmus, 2020 m. Regione pradėta vystyti bendra viešojo transporto paslaugų sistema, investuoti į susisiekimo infrastruktūrą. Užtikrinant šių veiksmų tęstinumą, sukurta regioninė viešojo susisiekimo sistema bus patrauklesnė ir labiau prieinama visiems Regiono gyventojams (tame tarpe ir pažeidžiamoms gyventojų grupėms). Pasinaudojant populiarejančiomis susisiekimo sistemų sprendimų, kuriais mažinama aplinkos tarša ir gerinamas judumas, tobulinimo iniciatyvomis bei didėjančiu ES ir Lietuvos dėmesiu žaliajam kursui, Regione siekiama vystyti junglų ir saugų dviračių/ pėsčiųjų tinklą, plėtoti alternatyvių degalų įkrovimo/ papildymo infrastruktūrą, asfaltuoti žvyro kelius (ypatingai atokiausiose vietovėse). Tuo pačiu būtų prisidedama prie automobilizacijos lygio mažėjimo, teigiama linkme įtakotų eismo saugumo situaciją Regione (mažinant netolygumus). Išvysčius ekologinę transporto ir kitą energetinę infrastruktūrą, Regione būtų užtikrinama švariausia šalyje aplinka bei oras, investuojama į žaliąsias technologijas, prisidedama prie aplinkos taršos mažinimo.

Problemos priežastis: Mažesnės darnaus judumo galimybės regione

3.1. uždavinys. Paskatinti darnų judumą

2 problemos priežastis. Prastesnė gyvenamosios aplinkos kokybė

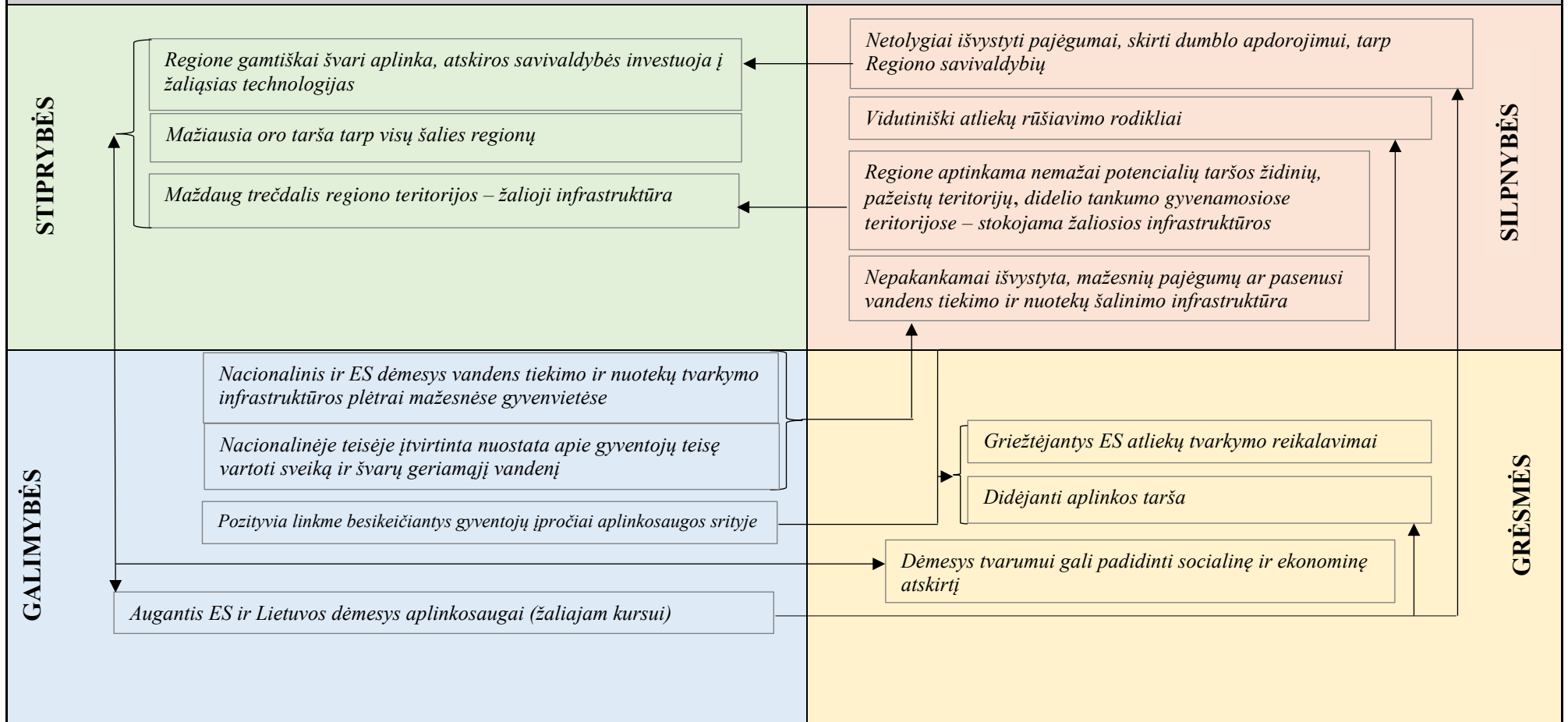
STIPRYBĖS	SILPNYBĖS
Regione gamtiškai švari aplinka, atskiros savivaldybės investuoja į žaliąsias technologijas	Netolygiai išvystyti pajėgumai, skirti dumblo apdorojimui, tarp Regiono savivaldybių
Mažiausia oro tarša tarp visų šalies regionų	Vidutiniški atliekų rūšiavimo rodikliai regione
Maždaug trečdalis Regiono teritorijos – žalioji infrastruktūra	Regione aptinkama nemažai potencialių taršos židinių bei pažeistų teritorijų, didelio tankumo gyvenamosiose teritorijose – mažai žaliosios infrastruktūros
	Nepakankamai išvystyta, mažesnių pajėgumų ar pasenusi vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo infrastruktūra
GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
Nacionalinis ir ES dėmesys vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtrai mažesnėse gyvenvietėse	Griežtėjantys ES atliekų tvarkymo reikalavimai
Nacionalinėje teisėje įtvirtinta nuostata apie gyventojų teisę vartoti sveiką ir švarų geriamąjį vandenį	Didėjanti aplinkos tarša
Pozityvia linkme besikeičiantys gyventojų įpročiai aplinkosaugos srityje	Dėmesys tvarumui gali padidinti socialinę ir ekonominę atskirtį
Augantis ES ir Lietuvos dėmesys aplinkosaugai (žaliajam kursui)	

Siekiant užtikrinti šalies gyventojų teisę į švarų ir sveiką geriamąjį vandenį bei pasinaudojant nacionaliniu ir ES dėmesiu vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtrai mažesnėse gyvenvietėse, Regione bus gerinama nepakankamai išvystyta, mažesnių pajėgumų ar pasenusi vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo infrastruktūra (tame tarpe ir pažeidžiamoms gyventojų grupėms). Atsižvelgiant į ES ir Lietuvos žaliąjį kursą bei siekiant mažinti aplinkos taršą, būtų sprendžiamos dumblo apdorojimo pajėgumų netolygumų problemos tarp Regiono savivaldybių, taip investuojant į žaliąsias technologijas.

Pastaruoju metu pozityvia linkme besikeičiantys gyventojų įpročiai aplinkosaugos srityje įtakos atliekų rūšiavimo rodiklių gerėjimą Regiono savivaldybėse. Kartu būtų prisidedama prie aplinkos taršos mažinimo ir įgyvendinami griežtėjantys ES atliekų tvarkymo reikalavimai. Praeityje užterštus bei šiuo metu nebenaudojamus potencialius taršos židinius, pažeistas teritorijas ir pan. galima sutvarkyti jas keičiant, pvz., žaliaja infrastruktūra.

Regiono aplinka – švari, atskiros savivaldybės investuoja į žaliąsias technologijas, oro tarša iš stacionarių šaltinių – mažiausia iš visų regionų, maždaug trečdalis teritorijos – žalioji infrastruktūra (nors didelio tankumo gyvenamosiose teritorijose jos trūksta). Šie veiksmai ir ambicijos suderinami su ES ir Lietuvos žaliuoju kursu. Tačiau siekiant tikslo, būtina nuolat vertinti, kad šie siekiai netaptų papildoma socialine ar ekonomine našta gyventojams dėl pajamų netekimo, ženklaus darbo vietų sumažėjimo ir pan.

Problemos priežastis: Prastesnė gyvenamosios aplinkos kokybė

3.2. uždavinys. Pagerinti gyvenamosios aplinkos kokybę

II SKYRIUS REGIONO PLĖTROS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Šiame skyriuje pateikiami Tauragės regiono plėtros tikslai ir uždaviniai, jų stebėsenos rodikliai, pradinės ir siektinos rodiklių reikšmės bei kita svarbi informacija (žr. 7 lentelę).

7 lentelė. Tauragės regiono plėtros tikslai ir uždaviniai

Eil. Nr.	Regiono plėtros tikslai ir uždaviniai		Stebėsenos rodiklio tipas	Stebėsenos rodikliai				Teritorijos naudojimo privalomosios nuostatos	Išankstinės sąlygos
	Tikslų ir uždavinių pavadinimai	Tikslų ir uždavinių kodai		Rodiklio pavadinimas (matavimo vienetai)	Pradinė reikšmė (metai)	Tarpinė siektina reikšmė (2025 m.)	Galutinė siektina reikšmė (2030 m.)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Skatinti aukštesnę pridėtinę vertę kuriančių darbo vietų steigimą	LT027-01	Poveikio	Gyventojų užimtumo lygis (15–64 metų) (procentai) ¹¹⁴	67,3 (2020 m.)	68,7	71,6	<i>Partnerystės urbanistinėje sistemoje (LRBP sprendinių 90 p. ir konkrečių partnerysčių grupės detalizuojantys 107–137 p.)</i>	<i>Patvirtintos teritorinės strategijos, atitinkančios Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/1060, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo, Teisingos pertvarkos fondo ir Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienuų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonės taisyklės (Bendrijų nuostatų reglamento), 29 straipsnio reikalavimus ir patvirtintose regionų plėtros planų pažangos priemonėse yra numatytos veiklos šioms strategijoms įgyvendinti.</i>
			Poveikio	Pridėtinė vertė gamybos sąnaudomis pagal veiklos vykdymo vietą (nefinansinių įmonių), tenkanti vienam dirbančiajam per metus (tūkst. EUR) ¹¹⁵	14,4 (2019 m.)	17,3	24,4		

¹¹⁴ Atitinka RPP nurodytas rodiklio siektinas reikšmes Tauragės regionui 2025 m. ir 2030 m.

¹¹⁵ Atitinka RPP nurodytas rodiklio siektinas reikšmes Tauragės regionui 2025 m. ir 2030 m.

Eil. Nr.	Regiono plėtros tikslai ir uždaviniai		Stebėsenos rodiklio tipas	Stebėsenos rodikliai				Teritorijos naudojimo privalomosios nuostatos	Išankstinės sąlygos
	Tikslų ir uždavinių pavadinimai	Tikslų ir uždavinių kodai		Rodiklio pavadinimas (matavimo vienetai)	Pradinė reikšmė (metai)	Tarpinė siektina reikšmė (2025 m.)	Galutinė siektina reikšmė (2030 m.)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.1.	Padidinti regiono investicinių patrauklumą	LT027-01-01	Rezultato	Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai (ha) ¹¹⁶	0 (2021 m.)	0	22,5		
			Rezultato	Metinis konsoliduotų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius (vartotojai per metus) ¹¹⁷	-	0	4		
1.2.	Padidinti regiono turistinį patrauklumą	LT027-01-02	Rezultato	Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai (ha) ¹¹⁸	0 (2021 m.)	7,9	192,8		
			Rezultato	Metinis konsoliduotų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius (vartotojai per metus) ¹¹⁹	-	0	39 199		
2.	Gerinti viešųjų paslaugų prieinamumą	LT027-02	Poveikio	Asmenys, patiriantys skurdo riziką ar socialinę atskirtį (procentai) ¹²⁰	34,4 (2020 m.)	28,7	21,9		
			Poveikio	Patenkintas socialinio būsto poreikis nuo tokią teisę turinčių asmenų (šeimų) skaičiaus (procentai) ¹²¹	56,0 (2020 m.)	57,0	65,0	Kompaktiško miesto principai (LRBP sprendinių 58	Patvirtintose regionų plėtros planų pažangos priemonėse numatytos veiklos, skirtos socialinio būsto prieinamumui didinti, ir investicijomis užtikrinamas socialinio būsto

¹¹⁶ 2023–2029 m. Tauragė+ funkcinės zonos strategijos (toliau – Tauragė+ FZ) 1.1.2. veiksmas.

¹¹⁷ Tauragė+ FZ 1.1.1 veiksmas.

¹¹⁸ Tauragė+ FZ 1.1.6.-1.1.14 veiksmi.

¹¹⁹ Tauragė+ FZ 1.1.3-1.1.4 veiksmi ir 2023–2029 m. Tauragės miesto tvarios strategijos (toliau – Tauragės MTS) 1.2.6 veiksmas.

¹²⁰ Atitinka RPP nurodytas rodiklio siektinas reikšmes Tauragės regionui 2025 m. ir 2030 m.

¹²¹ Skaičiuojama: socialinį būstą gavusių asmenų (šeimų) skaičius (arba socialinio būsto nuomininkų skaičius) iš viso padalintas iš laukiančiųjų socialinių būsto asmenų (šeimų) bei socialinį būstą gavusių asmenų (šeimų) skaičių sumos (duomenų šaltinis – Tauragės regiono savivaldybės). Preliminariai išskaičiuotas rodiklis siekia 65 proc. (nėra Šilalės duomenų).

Eil. Nr.	Regiono plėtros tikslai ir uždaviniai		Stebėsenos rodiklio tipas	Stebėsenos rodikliai				Teritorijos naudojimo privalomosios nuostatos	Išankstinės sąlygos
	Tikslų ir uždavinių pavadinimai	Tikslų ir uždavinių kodai		Rodiklio pavadinimas (matavimo vienetai)	Pradinė reikšmė (metai)	Tarpinė siektina reikšmė (2025 m.)	Galutinė siektina reikšmė (2030 m.)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
								<i>p. ir detalizuojantys 66–70 p.; urbanistinėse aglomeracijose papildomai 73–83 p.)</i>	<i>prieinamumas neįgaliesiems bei gausioms šeimoms.</i>
			Poveikio	Socialines paslaugas gaunančių tikslinės grupės asmenų dalis nuo bendro su skurdo rizika ar socialine atskirtimi susiduriančių gyventojų skaičiaus (procentai) ¹²²	7,0 (2020 m.)	11,0	13,0		<i>Patvirtintose regionų plėtros planų pažangos priemonėse numatytos veiklos, skirtos institucinės globos pertvarkai įgyvendinti, ir iki 2022 m. liepos 1 d. yra parengti ir suderinti su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija regioniniai socialinių paslaugų ir socialinių paslaugų infrastruktūros, reikalingos institucinės globos pertvarkai įgyvendinti, žemėlapiai</i>
			Poveikio	Prevencinėmis priemonėmis išvengiamas mirtingumas (standartizuotas) (mirusiųjų skaičius 100 tūkst. gyventojų) ¹²³	351 (2020 m.)	344	333		<i>Patvirtintose regionų plėtros planų pažangos priemonėse numatytos veiklos, skirtos kokybiškų visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumui didinti, yra pagrįstos mokslo įrodymais, pripažinta gerąja</i>

¹²² Skaičiuojama: socialinių paslaugų gavėjų skaičius (2038, žr. RRPI 5 lentelę), padalintas iš asmenų, gyvenančių skurdo rizikos ar socialinėje atskirtyje (2021 m. 20.5 proc. arba 18997 gyventojai), skaičiaus; gaunama 11 proc. (2021 m.); tokia reikšmė prilyginama 2025 m. rodiklio siektinai reikšmei. Įvertinus, kad įgyvendinus socialinių paslaugų PP, bus sudarytos sąlygos teikti soc. paslaugas papildomai 372 asmenims, skaičiuojama, kad nuo tų pačių išeitinių duomenų (t. y. asmenų, gyvenančių skurdo rizikos ar socialinėje atskirtyje) RRPI rodiklis padidės iki 13 proc.

¹²³ Skaičiuojama rodiklio siektina reikšmė 2025 metams – 2020 m. rodiklio reikšmė sumažinta 2 proc.; rodiklio siektina reikšmė 2030 m. – 2020 m. rodiklio reikšmė sumažinta 5 proc.

Eil. Nr.	Regiono plėtros tikslai ir uždaviniai		Stebėsenos rodiklio tipas	Stebėsenos rodikliai				Teritorijos naudojimo privalomosios nuostatos	Išankstinės sąlygos
	Tikslų ir uždavinių pavadinimai	Tikslų ir uždavinių kodai		Rodiklio pavadinimas (matavimo vienetai)	Pradinė reikšmė (metai)	Tarpinė siektina reikšmė (2025 m.)	Galutinė siektina reikšmė (2030 m.)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
									<i>praktika ar tarptautiniais standartais, pagal Sveikatos apsaugos ministerijos pateiktas rekomendacijas (metodiką).</i>
			Poveikio	Gydymo priemonėmis išvengiamas mirtingumas (mirusiųjų skaičius 100 tūkst. gyventojų) ¹²⁴	210 (2020 m.)	*	*		<i>Patvirtintose regionų plėtros planų pažangos priemonėse numatytos veiklos, skirtos ilgalaikės priežiūros paslaugų plėtrai savivaldybėse, ir iki 2023 m. IV ketv. su Sveikatos apsaugos ministerija suderinti regiono ilgalaikės priežiūros paslaugų savivaldybėse organizavimo ir infrastruktūros, reikalingos ilgalaikės priežiūros paslaugų teikimui, modernizavimo žemėlapiai.</i>
			Poveikio	3–5 metų vaikų, ugdomų švietimo įstaigose, dalis (procentai) ¹²⁵	71,0 (2020 m.)	78,0	89,0		
			Poveikio	Negalią turinčių mokinių, ugdomų įtraukiuoju būdu bendros paskirties švietimo įstaigose (bendrosiose klasėse), dalis (procentai) ¹²⁶	60,5 (2020-2021 m.)	63,5	73,0		

¹²⁴ Siektinos rodiklio reikšmės 2025 m. ir 2030 m. bus suskaičiuotos, kai bus parengti ir su LR Sveikatos apsaugos ministerija suderinti Tauragės regiono ilgalaikės priežiūros paslaugų savivaldybėse organizavimo ir infrastruktūros, reikalingos ilgalaikės priežiūros paslaugų teikimui, modernizavimo žemėlapiai.

¹²⁵ Skaičiuojama rodiklio siektina reikšmė 2025 metams – 2020 m. rodiklio reikšmė padidinta 10 proc.; rodiklio siektina reikšmė 2030 m. – 2020 m. rodiklio reikšmė padidinta 25 proc.

¹²⁶ Skaičiuojama rodiklio siektina reikšmė 2025 metams – 2020-2021 m. m. rodiklio reikšmė padidinta 5 proc.; rodiklio siektina reikšmė 2030 m. – 2020-2021 m. m. rodiklio reikšmė padidinta 20 proc.

Eil. Nr.	Regiono plėtros tikslai ir uždaviniai		Stebėsenos rodiklio tipas	Stebėsenos rodikliai				Teritorijos naudojimo privalomosios nuostatos	Išankstinės sąlygos
	Tikslų ir uždavinių pavadinimai	Tikslų ir uždavinių kodai		Rodiklio pavadinimas (matavimo vienetai)	Pradinė reikšmė (metai)	Tarpinė siektina reikšmė (2025 m.)	Galutinė siektina reikšmė (2030 m.)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
			Poveikio	Neformaliojo vaikų švietimo galimybėmis pasinaudojusių mokinių dalis (išskyrus ikimokykliniame ir priešmokykliniame ugdyme dalyvaujančius vaikus) (procentai) ¹²⁷	61,00 (2019 m.)	64,0	70,0		
2.1.	<i>Tolygiai išplėtoti viešąsias paslaugas, ypač orientuotas į pažeidžiamas visuomenės grupes, pagerinti jų kokybę, padidinti įvairovę</i>	<i>LT027-02-01</i>	Rezultato	Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros naudotojų skaičius per metus (naudotojai per metus)	0 (2021 m.)	480	4515		
			Rezultato	Mokyklų, kuriose buvo įdiegtos universalus dizaino ir kitos inžinerinės priemonės, aplinką pritaikant asmenims turintiems negalią, dalis nuo visų mokyklų (procentai)	8,8 proc. (2021 m.)	11,8 proc.	47,1 proc.		
			Rezultato	Naujos arba modernizuotos vaikų priežiūros infrastruktūros naudotojų skaičius per metus (naudotojai per metus)	0 (2021 m.)	0	260		
			Rezultato	Vaikų, pasinaudojusių pavėžėjimo paslaugomis naujai įsigytais transporto priemonėmis	0 (2021 m.)	30	90		
			Rezultato	Mokinių besinaudojančių sukurta visos dienos mokyklos	0 (2021 m.)	0	760		

¹²⁷ Skaičiuojama rodiklio siektina reikšmė 2025 metams – 2019 m. rodiklio reikšmė padidinta 5 proc.; rodiklio siektina reikšmė 2030 m. – 2019 m. rodiklio reikšmė padidinta 15 proc.

Eil. Nr.	Regiono plėtros tikslai ir uždaviniai		Stebėsenos rodiklio tipas	Stebėsenos rodikliai				Teritorijos naudojimo privalomosios nuostatos	Išankstinės sąlygos
	Tikslų ir uždavinių pavadinimai	Tikslų ir uždavinių kodai		Rodiklio pavadinimas (matavimo vienetai)	Pradinė reikšmė (metai)	Tarpinė siektina reikšmė (2025 m.)	Galutinė siektina reikšmė (2030 m.)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
				infrastruktūra skaičius (asmenys per metus) ¹²⁸					
			Rezultato	Naujų arba modernizuotų socialinių būstų naudotojų skaičius per metus (naudotojai per metus) ¹²⁹	0 (2021 m.)	10	150		
			Rezultato	Asmenų, turinčių intelekto ir (ar) psichikos negalią, gavusių paslaugas naujoje ar modernizuotoje infrastruktūroje skaičius per metus (asmenys per metus) ¹³⁰	0 (2021 m.)	4	30		
			Rezultato	Asmenų, turinčių intelekto ir (ar) psichikos negalią, gyvenančių stacionariose socialinės globos įstaigose, mažėjimas (asmenys) ¹³¹	97 (2022 m.) ¹³²	91	67		
			Rezultato	Socialiai pažeidžiamų, socialinę riziką (atskirtį) patiriančių asmenų, gavusių paslaugas naujoje ar modernizuotoje infrastruktūroje skaičius per metus (asmenys per metus) ¹³³	0 (2021 m.)	20	137		

¹²⁸ Savivaldybės nepateikė poreikio.

¹²⁹ Suskaičiuota pagal socialinių paslaugų PP vertinant, kad visi įkurti socialiniai būstai bus užimti 100% per metus.

¹³⁰ Suskaičiuota pagal socialinių paslaugų PP vertinant, kad visi įkurti apsaugoti būstai bus užimti 100% per metus.

¹³¹ Suskaičiuota įvertinus bendrą planuojamą apsaugoto būsto vietų skaičių (iš viso – 30).

¹³² Rodiklio šaltinis „Perėjimo nuo institucinės globos prie šeimoje ir bendruomenėje teikiamų paslaugų. Tauragės socialinis žemėlapis“, 3 lentelėje pateikiama eilutės „Ilgalaikė socialinė globa“ suma

¹³³ Suskaičiuotos modernizuotų/įkurtų nestacionarių socialinių paslaugų vietų skaičius, įvertinus, kad minimaliai viena vieta pasinaudos bent 1 tikslinės grupės asmuo.

Eil. Nr.	Regiono plėtros tikslai ir uždaviniai		Stebėsenos rodiklio tipas	Stebėsenos rodikliai				Teritorijos naudojimo privalomosios nuostatos	Išankstinės sąlygos
	Tikslų ir uždavinių pavadinimai	Tikslų ir uždavinių kodai		Rodiklio pavadinimas (matavimo vienetai)	Pradinė reikšmė (metai)	Tarpinė siektina reikšmė (2025 m.)	Galutinė siektina reikšmė (2030 m.)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
			Rezultato	Asmenų, palankiai vertinančių visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, dalis (procentai) ¹³⁴	0 (2021 m.)	75,0	80,0		
			Rezultato	Naujos arba modernizuotos socialinės rūpybos infrastruktūros naudotojų skaičius per metus (naudotojai per metus) ¹³⁵	0 (2021 m.)	*	*		
			Rezultato	Ilgalaikės priežiūros paslaugų gavėjų, palankiai vertinančių gaunamų paslaugų kokybę, dalis (procentai) ¹³⁶	0 (2021 m.)	*	*		
			Rezultato	Metinis konsoliduotų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius (vartotojai per metus) ¹³⁷	-	68 512	197 927		
2.2.	<i>Paskatinti bendrų, kompleksinių</i>	LT027-02-02	Rezultato	Metinis konsoliduotų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius (vartotojai per metus) ¹³⁸	-	0	16 508 965		

¹³⁴ 2021-2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programoje 4.8 uždavinyje rodiklio „Asmenų, palankiai vertinančių visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, dalis“ siekiamybė VVL regionui 2029 m. – 80 proc. Pritaikome tą patį.

¹³⁵ Siektinos rodiklio reikšmės 2025 m. ir 2030 m. bus suskaičiuotos, kai bus parengti ir su LR Sveikatos apsaugos ministerija suderinti Tauragės regiono ilgalaikės priežiūros paslaugų savivaldybėse organizavimo ir infrastruktūros, reikalingos ilgalaikės priežiūros paslaugų teikimui, modernizavimo žemėlapiai.

¹³⁶ Siektinos rodiklio reikšmės 2025 m. ir 2030 m. bus suskaičiuotos, kai bus parengti ir su LR Sveikatos apsaugos ministerija suderinti Tauragės regiono ilgalaikės priežiūros paslaugų savivaldybėse organizavimo ir infrastruktūros, reikalingos ilgalaikės priežiūros paslaugų teikimui, modernizavimo žemėlapiai.

¹³⁷ Tauragės MTS 1.1.2, 1.1.5, 1.1.6 veiksmai.

¹³⁸ Tauragė+ FZ 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3, 1.2.5, 1.2.6 veiksmai.

Eil. Nr.	Regiono plėtros tikslai ir uždaviniai		Stebėsenos rodiklio tipas	Stebėsenos rodikliai				Teritorijos naudojimo privalomosios nuostatos	Išankstinės sąlygos
	Tikslų ir uždavinių pavadinimai	Tikslų ir uždavinių kodai		Rodiklio pavadinimas (matavimo vienetai)	Pradinė reikšmė (metai)	Tarpinė siektina reikšmė (2025 m.)	Galutinė siektina reikšmė (2030 m.)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	<i>viešųjų paslaugų teikimą</i>		Rezultato	Asmenų po dalyvavimo veiklose, pagerinusių sveikatos raštingumo kompetenciją, dalis (procentai) ¹³⁹	75 (2022 m.)	80,0	80,0		
3.	Gerinti regiono aplinkos patrauklumą	LT027-03	Poveikio	Šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimas 1 gyventojui – gyventojų kelionių įtaka (lengvųjų automobilių, motociklų, mopedų ir viešojo transporto naudojimas) (tonos) ¹⁴⁰	1,76 (2019 m.)	1,67	1,50	<i>Kompaktiško miesto principai (LRBP sprendinių 58 p. ir detalizuojantys 66–70 p.; urbanistinėse aglomeracijose papildomai 73–83 p.)</i>	<i>1. Savivaldybės tarybos patvirtintas darnaus judumo mieste planas, kurio parengimas finansuotas 2014–2020 m. ES fondų lėšomis. 2. Pagal Lietuvos Respublikos alternatyviųjų degalų įstatymo nuostatas parengtas ir patvirtintas viešųjų ir pusiau viešųjų elektromobilių įkrovimo prieigų vietinės reikšmės keliuose planas iki 2030 m.</i>
			Poveikio	Gyventojų, aprūpinamų geriamojo vandens tiekimo paslaugomis, dalis, palyginti su visais gyventojais (procentai)	73,1 (2020 m.)	73,1	74,6		<i>Projekto veiklų atitiktis geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planui</i>
			Poveikio	Gyventojų, aprūpinamų centralizuotai teikiamomis nuotekų tvarkymo paslaugomis, dalis, palyginti su visais gyventojais (procentai)	58,5 (2020 m.)	58,8	61,8		

¹³⁹ Tauragė+ FZ 1.2.6 veiksmas.

¹⁴⁰ Skaičiuojama rodiklio siektina reikšmė 2025 metams – 2019 m. rodiklio reikšmė sumažinta 5 proc.; rodiklio siektina reikšmė 2030 m. – 2019 m. rodiklio reikšmė sumažinta

Eil. Nr.	Regiono plėtros tikslai ir uždaviniai		Stebėsenos rodiklio tipas	Stebėsenos rodikliai				Teritorijos naudojimo privalomosios nuostatos	Išankstinės sąlygos
	Tikslų ir uždavinių pavadinimai	Tikslų ir uždavinių kodai		Rodiklio pavadinimas (matavimo vienetai)	Pradinė reikšmė (metai)	Tarpinė siektina reikšmė (2025 m.)	Galutinė siektina reikšmė (2030 m.)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
			Poveikio	Nepralaidžių dangų ir žaliosios infrastruktūros plotų santykis 1 500 gyv./km ² ir didesnio tankumo teritorijoje (santykis, dešimtainė trupmena)	2,37 (2021 m.)	2,37	2,36	<i>Kompaktiško miesto principai (LRBP sprendinių 58 p. ir detalizuojantys 66–70 p.; urbanistinėse aglomeracijose papildomai 73–83 p.)</i>	<i>1. Miestams, turintiems daugiau kaip 20000 gyventojų, parengti ir patvirtinti žalinimo planai pagal aplinkos ministro patvirtintą metodiką žalinimo planams rengti. Kitoms urbanizuotoms vietovėms parengti ir patvirtinti žaliosios infrastruktūros poreikio žemėlapiai pagal aplinkos ministro patvirtintą metodiką žaliosios infrastruktūros poreikio žemėlapių sudarymui. 2. Projektai įgyvendinami urbanizuotose teritorijose, kurių gyventojų tankis yra 1500 gyventojų/km² arba didesnis. Į mažesnio nei 1500/km² gyventojų tankumo teritoriją gali patekti ne daugiau kaip 20 proc. tvarkomos teritorijos.</i>
			Poveikio	Sąvartynuose šalinamų komunalinių atliekų dalis (procentai) ¹⁴¹	40,0 (2020 m.)	*	*		<i>Veiklų atitiktis patvirtintiems regioniniams ir (ar) savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planams, parengtiems Valstybiniam atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planui įgyvendinti.</i>
			Poveikio	Paruoštų pakartotinai naudoti ir perdirbtų komunalinių atliekų dalis (procentai) ¹⁴²	53,0 (2020 m.)	*	*		

¹⁴¹ Siektinos rodiklio reikšmės 2025 m. ir 2030 m. bus suskaičiuotos, kai bus parengti ir su LR Aplinkos apsaugos ministerija suderinti Tauragės regiono ir Tauragės regiono savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planai.

¹⁴² Siektinos rodiklio reikšmės 2025 m. ir 2030 m. bus suskaičiuotos, kai bus parengti ir su LR Aplinkos apsaugos ministerija suderinti Tauragės regiono ir Tauragės regiono savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planai

Eil. Nr.	Regiono plėtros tikslai ir uždaviniai		Stebėsenos rodiklio tipas	Stebėsenos rodikliai				Teritorijos naudojimo privalomosios nuostatos	Išankstinės sąlygos
	Tikslų ir uždavinių pavadinimai	Tikslų ir uždavinių kodai		Rodiklio pavadinimas (matavimo vienetai)	Pradinė reikšmė (metai)	Tarpinė siektina reikšmė (2025 m.)	Galutinė siektina reikšmė (2030 m.)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3.1.	<i>Paskatinti darnų judumą</i>	LT027-03-01	Rezultato	Naujo arba modernizuoto viešojo transporto naudotojų skaičius per metus (naudotojų skaičius per metus) ¹⁴³	-	0	152 390		
			Rezultato	Dviračiams skirtos infrastruktūros naudotojų skaičius per metus (naudotojų skaičius per metus) ¹⁴⁴	-	250	500		
			Rezultato	Numatomas išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis (tonos CO2 ekvivalentu per metus) ¹⁴⁵	38 143	38 143	37 000		
3.2.	<i>Pagerinti gyvenamosios aplinkos kokybę</i>	LT027-03-02	Rezultato	Rekultivuota žemė, naudojama žaliesiems plotams, socialiniams būstams, ekonominei arba kitai paskirčiai (Ha)	-	0,67	11,60 ¹⁴⁶		
			Rezultato	Gyventojai, galintys naudotis nauja ar atnaujinta žaliaja infrastruktūra (asmenys) ¹⁴⁷	0 (2021 m.)	*	*		
			Rezultato	Gyventojai, prisijungę prie patobulintų viešojo vandens tiekimo sistemų (asmenys) ¹⁴⁸	0 (2021 m.)	312	4118		

¹⁴³ Tauragės MTS 1.2.7 veiksmas ir 1.2.9 veiksmas.

¹⁴⁴ Tauragės MTS 1.2.8 veiksmas.

¹⁴⁵ Tauragės MTS 1.2.8 veiksmas.

¹⁴⁶ LT-027-03-02-04 Praeityje pažeistų teritorijų sutvarkymo pažangos priemonės atitinkamas rodiklis ir Tauragės MTS 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3, 1.2.4, 1.2.5 veiksmai.

¹⁴⁷ Siektinos rodiklio reikšmės 2025 m. ir 2030 m. bus suskaičiuotos, kai bus parengti ir su LR Aplinkos apsaugos ministerija suderinti žalinimo planai ir/ arba žaliosios infrastruktūros poreikio žemėlapiai

¹⁴⁸ Į rodiklį nebus įskaičiuojami netinkamomis išlaidomis pasiekti rodikliai (Jurbarko r. sav. atvejais)

Eil. Nr.	Regiono plėtros tikslai ir uždaviniai		Stebėsenos rodiklio tipas	Stebėsenos rodikliai				Teritorijos naudojimo privalomosios nuostatos	Išankstinės sąlygos
	Tikslų ir uždavinių pavadinimai	Tikslų ir uždavinių kodai		Rodiklio pavadinimas (matavimo vienetai)	Pradinė reikšmė (metai)	Tarpinė siektina reikšmė (2025 m.)	Galutinė siektina reikšmė (2030 m.)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
			Rezultato	Gyventojai, prisijungę bent prie antrinių viešojo nuotekų valymo įrenginių (asmenys)	0 (2021 m.)	286	3731		
			Rezultato	Perdirbtos atliekos (tonos per metus) ¹⁴⁹	0 (2021 m.)	*	*		
			Rezultato	Surinktos atskirai išrūšiuotos atliekos (tonos per metus) ¹⁵⁰	0 (2021 m.)	*	*		

¹⁴⁹ Siektinos rodiklio reikšmės 2025 m. ir 2030 m. bus suskaičiuotos, kai bus parengti ir su LR Aplinkos apsaugos ministerija suderinti Tauragės regiono ir Tauragės regiono savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planai.

¹⁵⁰ Siektinos rodiklio reikšmės 2025 m. ir 2030 m. bus suskaičiuotos, kai bus parengti ir su LR Aplinkos apsaugos ministerija suderinti Tauragės regiono ir Tauragės regiono savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planai.

III SKYRIUS REGIONO PLĖTROS PLANO PAŽANGOS PRIEMONĖS

Šiame skyriuje pateikiama Tauragės regiono pažangos priemonių suvestinė bei pažangos priemonėms įgyvendinti reikalingų finansinių lėšų sumos ir kita informacija (žr. 8 lentelę).

8 lentelė. Tauragės regiono pažangos priemonių suvestinė

Eil. Nr.	Pažangos priemonė		Pažangos priemonė įgyvendinamas regiono plėtros uždavinys	Kiti regiono plėtros uždaviniai	Būtinosis sąlygos	Prisidėjimas prie horizontaliųjų principų (toliau – HP) įgyvendinimo	Koordinatorius	Preliminarus pažangos lėšų poreikis (Eur)		
	Pavadinimas	Kodas						Iš viso	Iš jų: ES ir kitos tarptautinės paramos lėšos	Iš jų: Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Švietimo pažangos priemonė	LT027-02-01-01	2.1 uždavinys	1.1 uždavinys		1 HP Darnus vystymas (DV). 2 HP Inovatyvumas (I). 3 HP Lygios galimybės (LG)	Tauragės regiono plėtros taryba (toliau – TRPT)	8 701 485	7 396 262	0
2	Socialinės ir sveikatos sričių pažangos priemonė	LT027-02-01-02	2.1 uždavinys	1.1 uždavinys		1 HP DV. 2 HP I. 3 HP. LG.	TRPT	29 441 196	25 025 016	0
3	Tauragė+ funkcinės zonos pažangos priemonė	LT027-02-02-01	1.1 uždavinys 1.2 uždavinys 2.1 uždavinys 2.2 uždavinys	3.1 uždavinys 3.2 uždavinys		1 HP DV. 2 HP I. 3 HP. LG.	TRPT	27 929 128	23 739 758	0
4	Darnaus judumo skatinimo Tauragės	LT027-03-01-01	3.1 uždavinys	1.1 uždavinys 2.2 uždavinys		1 HP DV. 2 HP I.	TRPT	10 338 040	8 787 334	0

Eil. Nr.	Pažangos priemonė		Pažangos priemonė įgyvendinamas regiono plėtros uždavinys	Kiti regiono plėtros uždaviniai	Būtinosis sąlygos	Prisidėjimas prie horizontaliųjų principų (toliau – HP) įgyvendinimo	Koordinatorius	Preliminarus pažangos lėšų poreikis (Eur)		
	Pavadinimas	Kodas						Iš viso	Iš jų: ES ir kitos tarptautinės paramos lėšos	Iš jų: Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	mieste pažangos priemonė					3 HP. LG.				
5	Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemų plėtros bei rekonstrukcijos pažangos priemonė	LT027-03-02-01	3.2 uždavinys	2.1 uždavinys		1 HP DV. 2 HP I. 3 HP. LG.	TRPT	24 649 598	19 009 913	0
6	Tauragės miesto tvarios plėtros pažangos priemonė	LT027-03-02-02	3.2 uždavinys.	1.1 uždavinys 2.1 uždavinys		1 HP DV. 3 HP. LG.	TRPT	18 199 781	15 469 814	0
7	Aplinkos apsaugos srities (atliekų, žalinimo projektų) pažangos priemonė	LT027-03-02-03	3.2 uždavinys	2.1 uždavinys		1 HP DV. 2 HP I. 3 HP. LG.	TRPT	9 539 344	8 108 483	0
8	Praeityje pažeistų teritorijų sutvarkymo pažangos priemonė	LT027-03-02-04	3.2 uždavinys	1.1 uždavinys 1.2 uždavinys		1 HP DV. 2 HP I. 3 HP. LG.	TRPT	697 600	592 920	0
							Iš viso	129 496 172	108 129 500	0

**IV SKYRIUS
PAŽANGOS PRIEMONIŲ APRAŠAS**

**I SKIRSNIS
LT027-02-01-01 ŠVIETIMO PAŽANGOS PRIEMONĖ**

9 lentelė. LT027-02-01-01 Švietimo pažangos priemonės įgyvendinimo rezultato rodikliai

Eil. Nr.	Rodiklio kodas	Rodiklio pavadinimas (matavimo vienetas)	Pradinė rodiklio reikšmė (2021 m.)	Siektinos rodiklio reikšmės	
				Siektina tarpinė rodiklio reikšmė (2025 m.)	Siektina galutinė rodiklio reikšmė (2030 m.)
1	2	3	4	5	6
1.	R.B.2071	Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros naudotojų skaičius per metus (naudotojai per metus)	0	480	4515
2.	R.S.2026	Mokyklų, kuriose buvo įdiegtos universalus dizaino ir kitos inžinerinės priemonės, aplinką pritaikant asmenims turintiems negalią, dalis nuo visų mokyklų (procentai)	8.8%	11.8%	47.1%
3.	R.B.2027	Mokinių, kurie naudojami sukurta visos dienos mokyklos infrastruktūra, skaičius	0	0	760
4.	R.B.2070	Naujos arba modernizuotos vaikų priežiūros infrastruktūros naudotojų skaičius per metus	0	0	260
5.	R.S.2030	Vaikų, pasinaudojusių pavėžėjimo paslaugomis naujai įsigytais transporto priemonėmis, skaičius per metus	0	30	90

10 lentelė. LT027-02-01-01 Švietimo pažangos priemonės finansavimo šaltiniai ir preliminarus pažangos lėšų poreikis

Finansavimo šaltiniai	Lėšų poreikis, eurai
1	2
1. Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų lėšos:	8 237 446
1.1. Valstybės biudžeto lėšos	
1.1.1. lėšų pavadinimas ir finansavimo šaltinio kodas	
...	
1.2. Europos Sąjungos (toliau – ES) ir kitos tarptautinės paramos bendrojo finansavimo lėšos	841 184
1.2.1. 2021-2027 m. ES struktūrinių fondų bendrojo finansavimo lėšos (1.2.2.8.1)	841 184
...	
1.3. ES ir kitos tarptautinės paramos lėšos	7 396 262
1.3.1. 2021–2027 m. ES struktūrinių fondų lėšos (1.3.2.8.1)	7 396 262
...	
1.4. Pajamų įmokos ir kitos pajamos	
1.4.1. lėšų pavadinimas ir finansavimo šaltinio kodas	
...	
2. Kitos lėšos:	464 039
2.1. Savivaldybių biudžetų lėšos	464 039
2.2. Privačios lėšos	
2.3. Kitos viešosios lėšos	
IŠ VISO	8 701 485

11 lentelė. LT027-02-01-01 Švietimo pažangos priemonės veiklos, poveiklės ir (arba) projektai

Veiklos, poveiklės projektai	Veiklos, poveiklės, projekto tipas	Galimi pareiškėjai arba projektų vykdytojai, kai projektai atrenkami planavimo būdu	Galimi partneriai	Projektų atrankos būdas	Aktyviais veiksmais prisidedama prie HP (Taip/ Ne)	Projektų finansavimo forma	Pažangos lėšos (eurais) ir jų finansavimo šaltiniai				Stebėsenos rodikliai		Igyvendinimo pradžia (metai, ketv.)	Igyvendinimo pabaiga (metai, ketv.)	
							Iš viso	Iš jų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų lėšos, ne daugiau kaip			Iš jų kitos lėšos, ne mažiau kaip	Rodiklio kodas, pavadinimas ir matavimo vienetai			Siektina rodiklio reikšmė
								Valstybės biudžeto lėšos	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos bendrojo finansavimo lėšos	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1. Universalaus dizaino elementų ir kitų inžinerinių priemonių įrengimas Tauragės regiono bendrojo ugdymo mokyklose (BUM) bei visos dienos erdvių sukūrimas ir pritaikymas ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio bei pagrindinio ugdymo programose vykdančiose Tauragės regiono švietimo įstaigose	I	Tauragės regiono savivaldybių administracijos	Tauragės regiono ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio ir pagrindinio ugdymo programos įgyvendinančios švietimo įstaigos	Planavimo	Taip	Regioninis	3 253 200	0	314 492	2 765 220	173 488	R.B.2071	4515	2023-IV ketv.	2026-IV ketv.
												Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros naudotojų skaičius per metus (naudotojai per metus)			
												R.S.2026	47,1%		
												Mokyklų, kuriose buvo įdiegtos universalaus dizaino ir kitos inžinerinės priemonės, aplinką pritaikant asmenims turintiems negalią, dalis nuo visų mokyklų (procentai)			
												R.B.2027	760		
												Mokinių, kurie naudojami sukurta visos dienos mokyklos infrastruktūra, skaičius (asmenys per metus)			
												P.B.2067	4515		
Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros mokymo klasių talpumas (asmenys)															

Veiktos, poveiklės projektai	Veiktos, poveiklės, projekto tipas	Galimi pareiškėjai arba projektų vykdytojai, kai projektai atrenkami planavimo būdu	Galimi partneriai	Projektų atrankos būdas	Aktyviais veiksmais prisidedama prie HP (Taip/ Ne)	Projektų finansavimo forma	Pažangos lėšos (eurais) ir jų finansavimo šaltiniai					Stebėsenos rodikliai		Igyvendinimo pradžia (metai, ketv.)	Igyvendinimo pabaiga (metai, ketv.)
							Iš viso	Iš jų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų lėšos, ne daugiau kaip			Iš jų kitos lėšos, ne mažiau kaip	Rodiklio kodas, pavadinimas ir matavimo vienetai	Siektina rodiklio reikšmė		
								Valstybės biudžeto lėšos	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos bendrojo finansavimo lėšos	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
												P.S.2025 Mokyklos, kuriose buvo įdiegtos universalios dizaino ir kitos inžinerinės priemonės pritaikant aplinką asmenims, turintiems negalią (skaičius)	13		
1.1. Universalios dizaino elementų ir kitų inžinerinių priemonių įrengimas Šilalės rajono savivaldybės BUM bei visos dienos erdvių sukūrimas ir pritaikymas ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio bei pagrindinio ugdymo programose vykdančiose Šilalės rajono savivaldybės švietimo įstaigose		Šilalės rajono savivaldybės administracija	Šilalės rajono savivaldybės ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio ir pagrindinio ugdymo programose vykdančiose švietimo įstaigose		Taip		190 795	0	18 444	162 176	10 175	R.B.2071 Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros naudotojų skaičius per metus (naudotojai per metus)	1330	2023-IV ketv.	2026-I ketv.
												R.S.2026 Mokyklų, kuriose buvo įdiegtos universalios dizaino ir kitos inžinerinės priemonės, aplinką pritaikant asmenims turintiems negalią, dalis nuo visų mokyklų (procentai)	71,4%		
												R.B.2027 Mokinių, kurie naudojami sukurta visos dienos mokyklos infrastruktūra, skaičius (asmenys per metus)	70		

Veiklos, poveiklės projektai	Veiklos, poveiklės, projekto tipas	Galimi pareiškėjai arba projektų vykdytojai, kai projektai atrenkami planavimo būdu	Galimi partneriai	Projektų atrankos būdas	Aktyviais veiksmais prisidedama prie HP (Taip/ Ne)	Projektų finansavimo forma	Pažangos lėšos (eurais) ir jų finansavimo šaltiniai				Stebėsenos rodikliai		Igyvendinimo pradžia (metai, ketv.)	Igyvendinimo pabaiga (metai, ketv.)	
							Iš viso	Iš jų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų lėšos, ne daugiau kaip			Iš jų kitos lėšos, ne mažiau kaip	Rodiklio kodas, pavadinimas ir matavimo vienetai			Siektina rodiklio reikšmė
								Valstybės biudžeto lėšos	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos bendrojo finansavimo lėšos	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
												<i>P.B.2067</i> <i>Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros mokymo klasių talpumas (asmenys)</i>	1330		
												<i>P.S.2025</i> <i>Mokyklos, kuriose buvo įdiegtos universalus dizaino ir kitos inžinerinės priemonės pritaikant aplinką asmenims, turintiems negalią (skaičius)</i>	5		
1.2. Visos dienos mokyklos erdvių sukūrimas ir pritaikymas Šilalės Stepono Dariaus ir Stasio Girėno progimnazijoje		Šilalės rajono savivaldybės administracija	Šilalės Stepono Dariaus ir Stasio Girėno progimnazija		Taip		1 986 640	0	192 052	1 688 644	105 944	R.B.2071 Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros naudotojų skaičius per metus (naudotojai per metus)	550	2023-IV ketv.	2026-IV ketv.
												R.B.2027 Mokinių, kurie naudojami sukurtai visos dienos mokyklos infrastruktūra, skaičius (asmenys per metus)	165		
												<i>P.B.2067</i> <i>Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros mokymo klasių talpumas (asmenys)</i>	550		

Veiklos, poveiklės projektai	Veiklos, poveiklės, projekto tipas	Galimi pareiškėjai arba projektų vykdytojai, kai projektai atrenkami planavimo būdu	Galimi partneriai	Projektų atrankos būdas	Aktyviais veiksmais prisidedama prie HP (Taip/ Ne)	Projektų finansavimo forma	Pažangos lėšos (eurais) ir jų finansavimo šaltiniai				Stebėsenos rodikliai		Igyvendinimo pradžia (metai, ketv.)	Igyvendinimo pabaiga (metai, ketv.)	
							Iš viso	Iš jų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų lėšos, ne daugiau kaip			Iš jų kitos lėšos, ne mažiau kaip	Rodiklio kodas, pavadinimas ir matavimo vienetai			Siektina rodiklio reikšmė
								Valstybės biudžeto lėšos	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos bendrojo finansavimo lėšos	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1.4. Universalus dizaino elementų ir kitų inžinerinių priemonių įrengimas Tauragės rajono savivaldybės BUM		Tauragės rajono savivaldybės administracija	Tauragės rajono savivaldybės ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio ir pagrindinio ugdymo programos įgyvendinančios švietimo įstaigos		Taip		122 040	0	11 798	103 734	6 508	R.B.2071	480	2023-IV ketv.	2024-IV ketv.
												Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros naudotojų skaičius per metus (naudotojai per metus)			
												R.S.2026	33,3%		
												Mokyklų, kuriose buvo įdiegtos universalus dizaino ir kitos inžinerinės priemonės, aplinką pritaikant asmenims turintiems negalią, dalis nuo visų mokyklų (procentai)			
												P.B.2067	480		
												Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros mokymo klasių talpumas (asmenys)			
P.S.2025	1														
Mokyklos, kuriose buvo įdiegtos universalus dizaino ir kitos inžinerinės priemonės pritaikant aplinką asmenims, turintiems negalią (skaičius)															

Veiklos, poveiklės projektai	Veiklos, poveiklės, projekto tipas	Galimi pareiškėjai arba projektų vykdytojai, kai projektai atrinkami planavimo būdu	Galimi partneriai	Projektų atrankos būdas	Aktyviais veiksmais prisidedama prie HP (Taip/ Ne)	Projektų finansavimo forma	Pažangos lėšos (eurais) ir jų finansavimo šaltiniai				Stebėsenos rodikliai		Igyvendinimo pradžia (metai, ketv.)	Igyvendinimo pabaiga (metai, ketv.)	
							Iš viso	Iš jų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų lėšos, ne daugiau kaip			Iš jų kitos lėšos, ne mažiau kaip	Rodiklio kodas, pavadinimas ir matavimo vienetai			Siektina rodiklio reikšmė
								Valstybės biudžeto lėšos	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos bendrojo finansavimo lėšos	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1.5. Universalus dizaino elementų ir kitų inžinerinių priemonių įrengimas Pagėgių savivaldybės BUM bei visos dienos erdvių sukūrimas ir pritaikymas ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio bei pagrindinio ugdymo programose vykdančiose Pagėgių savivaldybės švietimo įstaigose	Pagėgių savivaldybės administracija	Pagėgių savivaldybės administracija	Pagėgių savivaldybės ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio ir pagrindinio ugdymo programos įgyvendinančios švietimo įstaigos		Taip		100 454	0	9 711	85 386	5 357	R.B.2071	675	2023-IV ketv.	2026-I ketv.
												Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros naudotojų skaičius per metus (naudotojai per metus)			
												R.S.2026	100%		
												Mokyklų, kuriose buvo įdiegtos universalus dizaino ir kitos inžinerinės priemonės, aplinką pritaikant asmenims turintiems negalią, dalis nuo visų mokyklų (proc.)			
												R.B.2027	138		
												Mokinių, kurie naudojami sukurtą visos dienos mokyklos infrastruktūrą, skaičius (asm. per metus)			
												P.B.2067	675		
												Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros mokymo klasių talpumas (asmens)			
P.S.2025	2														
Mokyklos, kuriose buvo įdiegtos universalus dizaino ir kitos inžinerinės priemonės pritaikant aplinką asmenims, turintiems negalią (skaičius)															

Veiklos, poveiklės projektai	Veiklos, poveiklės, projekto tipas	Galimi pareiškėjai arba projektų vykdytojai, kai projektai atrinkami planavimo būdu	Galimi partneriai	Projektų atrankos būdas	Aktyviais veiksmais prisidedama prie HP (Taip/ Ne)	Projektų finansavimo forma	Pažangos lėšos (eurais) ir jų finansavimo šaltiniai				Stebėsenos rodikliai		Igyvendinimo pradžia (metai, ketv.)	Igyvendinimo pabaiga (metai, ketv.)	
							Iš viso	Iš jų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų lėšos, ne daugiau kaip			Iš jų kitos lėšos, ne mažiau kaip	Rodiklio kodas, pavadinimas ir matavimo vienetai			Siektina rodiklio reikšmė
								Valstybės biudžeto lėšos	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos bendrojo finansavimo lėšos	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
2. Naujų ikimokyklinio ugdymo vietų kūrimas Tauragės regione	I	Tauragės regiono savivaldybių administracijos	Tauragės regiono ikimokyklinio ugdymo programos įgyvendinančios įstaigos	Planavimo	Taip	Dotacija	4 474 505	0	432 556	3 803 329	238 620	R.B.2070	260	2023-IV ketv.	2026-IV ketv.
												Naujos arba modernizuotos vaikų priežiūros infrastruktūros naudotojų skaičius per metus (naudotojai)			
												P.B.2066	265		
												Naujos arba modernizuotos vaikų priežiūros infrastruktūros mokymo klasių talpumas (asmenys)			
												P.S.2024	170		
												Sukurtų naujų ikimokyklinio ugdymo vietų skaičius (skaičius)			
												P.B.2075	1		
												Integruotos teritorinio vystymo strategijos, kurioms suteikta parama			
P.B.2074	20956														
Gyventojai, kuriems taikomi projektai, įgyvendinami pagal integruotas teritorinio vystymo programas															

Veiklos, poveiklės projektai	Veiklos, poveiklės, projekto tipas	Galimi pareiškėjai arba projektų vykdytojai, kai projektai atrenkami planavimo būdu	Galimi partneriai	Projektų atrankos būdas	Aktyviais veiksmais prisidedama prie HP (Taip/ Ne)	Projektų finansavimo forma	Pažangos lėšos (eurais) ir jų finansavimo šaltiniai					Stebėsenos rodikliai		Igyvendinimo pradžia (metai, ketv.)	Igyvendinimo pabaiga (metai, ketv.)
							Iš viso	Iš jų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų lėšos, ne daugiau kaip			Iš jų kitos lėšos, ne mažiau kaip	Rodiklio kodas, pavadinimas ir matavimo vienetai	Siektina rodiklio reikšmė		
								Valstybės biudžeto lėšos	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos bendrojo finansavimo lėšos	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
2.1. Naujų ikimokyklinio ugdymo vietų kūrimas Šilalės rajono savivaldybėje		Šilalės rajono savivaldybės administracija	Šilalės rajono savivaldybės ikimokyklinio ugdymo programos įgyvendinančios įstaigos		Taip		106 065	0	10 253	90 155	5 657	R.B.2070	35	2023-IV kv.	2026-IV kv.
												Naujos arba modernizuotos vaikų priežiūros infrastruktūros naudotojų skaičius per metus (naudotojai)			
												P.B.2066			
												Naujos arba modernizuotos vaikų priežiūros infrastruktūros mokymo klasių talpumas (asmenys)	35		
												P.S.2024	15		
Sukurtų naujų ikimokyklinio ugdymo vietų skaičius (skaičius)															
2.2. Naujų ikimokyklinio ugdymo vietų kūrimas Jurbarko rajono savivaldybėje		Jurbarko rajono savivaldybės administracija	Jurbarko rajono savivaldybės ikimokyklinio ugdymo programos įgyvendinančios įstaigos		Taip		483 830	0	46 772	411 256	25 802	R.B.2070	70	2023-IV kv.	2026-IV kv.
												Naujos arba modernizuotos vaikų priežiūros infrastruktūros naudotojų skaičius per metus (naudotojai per metus)			
												P.B.2066			
												Naujos arba modernizuotos vaikų priežiūros infrastruktūros mokymo klasių talpumas (asmenys)	70		
												P.S.2024	20		
Sukurtų naujų ikimokyklinio ugdymo vietų skaičius (skaičius)															

Veiklos, poveiklės projektai	Veiklos, poveiklės, projekto tipas	Galimi pareiškėjai arba projektų vykdytojai, kai projektai atrankami planavimo būdu	Galimi partneriai	Projektų atrankos būdas	Aktyviais veiksmais prisidedama prie HP (Taip/ Ne)	Projektų finansavimo forma	Pažangos lėšos (eurais) ir jų finansavimo šaltiniai				Stebėsenos rodikliai		Igyvendinimo pradžia (metai, ketv.)	Igyvendinimo pabaiga (metai, ketv.)	
							Iš viso	Iš jų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų lėšos, ne daugiau kaip			Iš jų kitos lėšos, ne mažiau kaip	Rodiklio kodas, pavadinimas ir matavimo vienetai			Siektina rodiklio reikšmė
								Valstybės biudžeto lėšos	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos bendrojo finansavimo lėšos	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
2.3. Naujų ikimokyklinio ugdymo vietų kūrimas Tauragės rajono savivaldybėje		Tauragės rajono savivaldybės administracija	Tauragės rajono savivaldybės ikimokyklinio ugdymo programos įgyvendinamosios įstaigos		Taip		3 062 580	0	296 064	2 603 192	163 324	R.B.2070	80	2023-IV ketv.	2026-I ketv.
												Naujos arba modernizuotos vaikų priežiūros infrastruktūros naudotojų skaičius per metus (naudotojai)			
												<i>P.B.2066</i>	80		
												<i>Naujos arba modernizuotos vaikų priežiūros infrastruktūros mokymo klasių talpumas (asmenys)</i>			
												<i>P.S.2024</i>	80		
												<i>Sukurtų naujų ikimokyklinio ugdymo vietų skaičius (skaičius)</i>			
												<i>P.B.2075</i>	1		
												<i>Integruotos teritorinio vystymo strategijos, kurioms suteikta parama</i>			
<i>P.B.2074</i>	20956														
<i>Gyventojai, kuriems taikomi projektai, įgyvendinami pagal integruotas teritorinio vystymo programas</i>															

Veiklos, poveiklės projektai	Veiklos, poveiklės, projekto tipas	Galimi pareiškėjai arba projektų vykdytojai, kai projektai atrenkami planavimo būdu	Galimi partneriai	Projektų atrankos būdas	Aktyviais veiksmais prisidedama prie HP (Taip/ Ne)	Projektų finansavimo forma	Pažangos lėšos (eurais) ir jų finansavimo šaltiniai				Stebėsenos rodikliai		Igyvendinimo pradžia (metai, ketv.)	Igyvendinimo pabaiga (metai, ketv.)		
							Iš viso	Iš jų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų lėšos, ne daugiau kaip			Iš jų kitos lėšos, ne mažiau kaip	Rodiklio kodas, pavadinimas ir matavimo vienetai			Siektina rodiklio reikšmė	
								Valstybės biudžeto lėšos	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos bendrojo finansavimo lėšos	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
2.4. Naujų ikimokyklinio ugdymo vietų kūrimas Pagėgių savivaldybėje		Pagėgių savivaldybės administracija	Pagėgių savivaldybės ikimokyklinio ugdymo programos įgyvendinančios įstaigos		Taip		822 030	0	79 467	698 726	43 837	R.B.2070	75	2023-IV ketv.	2026-IV ketv.	
												Naujos arba modernizuotos vaikų priežiūros infrastruktūros naudotojų skaičius per metus (naudotojai)				
												P.B.2066				80
												Naujos arba modernizuotos vaikų priežiūros infrastruktūros mokymo klasių talpumas (asmenys)				
3. Negalią turintiems mokiniams ir kitiems mokiniams pavėžėti iki ir iš ugdymo įstaigos lengvai pritaikomų transporto priemonių įsigijimas Tauragės regione	I	Tauragės regiono savivaldybių administracijos	Tauragės regiono ugdymo įstaigos	Planavimo	Taip	Dotacija	973 780	0	94 136	827 713	51 931	R.S.2030	90	2023-IV ketv.	2026-IV ketv.	
												Vaikų, pasinaudojusių pavėžėjimo paslaugomis naujai išsilyptomis transporto priemonėmis, skaičius per metus (asmenys per metus)				
												P.S.2029	3			Tikslinės transporto priemonės (skaičius)

Veiklos, poveiklės projektai	Veiklos, poveiklės, projekto tipas	Galimi parėškėjai arba projektų vykdytojai, kai projektai atrenkami planavimo būdu	Galimi partneriai	Projektų atrankos būdas	Aktyviais veiksmais prisidedama prie HP (Taip/ Ne)	Projektų finansavimo forma	Pažangos lėšos (eurais) ir jų finansavimo šaltiniai				Stebėsenos rodikliai		Igyvendinimo pradžia (metai, ketv.)	Igyvendinimo pabaiga (metai, ketv.)	
							Iš viso	Iš jų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų lėšos, ne daugiau kaip			Iš jų kitos lėšos, ne mažiau kaip	Rodiklio kodas, pavadinimas ir matavimo vienetai			Siektina rodiklio reikšmė
								Valstybės biudžeto lėšos	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos bendrojo finansavimo lėšos	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
3.1. Negalią turintiems mokiniams ir kitiems mokiniams pavėžėti iki ir iš ugdymo įstaigos lengvai pritaikomų transporto priemonių įsigijimas Tauragės rajono savivaldybėje		Tauragės rajono savivaldybės administracija	Tauragės rajono savivaldybės ugdymo įstaigos		Taip		223 780	0	21 633	190 213	11 934	R.S.2030	30	2023-IV kv.	2024-IV kv.
												Vaikų, pasinaudojusių pavėžėjimo paslaugomis naujai išgytoms transporto priemonėmis, skaičius per metus (asmenys per metus)			
												P.S.2029			
												Tikslinės transporto priemonės (skaičius)	1		
3.2. Negalią turintiems mokiniams ir kitiems mokiniams pavėžėti iki ir iš ugdymo įstaigos lengvai pritaikomų transporto priemonių įsigijimas Pagėgių savivaldybėje		Pagėgių savivaldybės administracija	Pagėgių savivaldybės ugdymo įstaigos		Taip		750 000	0	72 503	637 500	39 997	R.S.2030	60	2023-IV kv.	2026-IV kv.
												Vaikų, pasinaudojusių pavėžėjimo paslaugomis naujai išgytoms transporto priemonėmis, skaičius per metus (asmenys per metus)			
												P.S.2029			
												Tikslinės transporto priemonės (skaičius)	2		
Iš viso pažangos priemonės veiksoms:							8 701 485	0	841 184	7 396 262	464 039				

12 lentelė. LT027-02-01-01 Švietimo pažangos priemonės specialieji projektų atrankos kriterijai

Eil. Nr.	Specialieji projektų atrankos kriterijai	Pažangos priemonės veikla (-os)	Atitikties specialiajam projektų atrankos kriterijui vertinimo aspektai
1	2	3	4
	Specialiųjų projektų atrankos kriterijai nebus taikomi		

13 lentelė. LT027-02-01-01 Švietimo pažangos priemonės prioritetingi projektų atrankos kriterijai \

Eil. Nr.	Prioritetingi projektų atrankos kriterijai	Pažangos priemonės veikla (-os).	Atitikties prioritetingam projektų atrankos kriterijui vertinimo aspektai
1	2	3	4
	Prioritetingųjų projektų atrankos kriterijai nebus taikomi, nes visi projektai pažangos priemonėje bus atrinkami planavimo būdu.		

14 lentelė. Reikalavimai projektams

Eil. Nr.	Veikla (-os) ir (ar) poveiklė (-ės), kurios projektams taikomas reikalavimas	Reikalavimai projektams
1.	Universalaus dizaino elementų ir kitų inžinerinių priemonių įrengimas Tauragės regiono bendrojo ugdymo mokyklose (BUM) bei visos dienos erdvių sukūrimas ir pritaikymas ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio bei pagrindinio ugdymo programoms vykdančiose Tauragės regiono švietimo įstaigose	Nebus
2.	Naujų ikimokyklinio ugdymo vietų kūrimas Tauragės regione	Nebus
3.	Negalią turintiems mokiniams ir kitiems mokiniams pavėžėti iki ir iš ugdymo įstaigos lengvai pritaikomų transporto priemonių įsigijimas Tauragės regione	Nebus

15 lentelė. Kiti reikalavimai dėl pažangos priemonės įgyvendinimo

Eil. Nr.	Reikalavimai
	<i>Nebus taikomi</i>

II SKIRSNIS
LT027-03-02-04 PRAEITYJE PAŽEISTŲ TERITORIJŲ SUTVARKYMO PAŽANGOS PRIEMONĖ

1 lentelė. LT027-03-02-04 Praeityje pažeistų teritorijų sutvarkymo pažangos priemonės įgyvendinimo rezultato rodikliai

Eil. Nr.	Rodiklio kodas	Rodiklio pavadinimas (matavimo vienetas)	Pradinė rodiklio reikšmė (2021 m.)	Siekimos rodiklio reikšmės	
				Siektina tarpinė rodiklio reikšmė (2025 m.)	Siektina galutinė rodiklio reikšmė (2030 m.)
1	2	3	4	5	6
1.	R.B.2052	Rekultivuota žemė, naudojama žaliesiems plotams, socialiniams būstams, ekonominei arba kitai paskirčiai (hektarai)	0	0	1,0

2 lentelė. LT027-03-02-04 Praeityje pažeistų teritorijų sutvarkymo pažangos priemonės finansavimo šaltiniai ir preliminarus pažangos lėšų poreikis

Finansavimo šaltiniai	Lėšų poreikis, eurai
1	2
1. Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų lėšos:	697 600
1.1. Valstybės biudžeto lėšos	
1.1.1. lėšų pavadinimas ir finansavimo šaltinio kodas	
...	
1.2. Europos Sąjungos (toliau – ES) ir kitos tarptautinės paramos bendrojo finansavimo lėšos	
1.2.1. lėšų pavadinimas ir finansavimo šaltinio kodas	
...	
1.3. ES ir kitos tarptautinės paramos lėšos	592 920
1.3.1. 2021–2027 m. ES struktūrinių fondų lėšos (1.3.2.8.1)	592 920
...	
1.4. Pajamų įmokos ir kitos pajamos	
1.4.1. lėšų pavadinimas ir finansavimo šaltinio kodas	
...	
2. Kitos lėšos:	104 680
2.1. Savivaldybių biudžetų lėšos	104 680
2.2. Privačios lėšos	
2.3. Kitos viešosios lėšos	
IŠ VISO	697 600

3 lentelė. LT027-03-02-04 Praeityje pažeistų teritorijų sutvarkymo pažangos priemonės veiklos, poveiklės ir (arba) projektai

Veiklos, poveiklės projektai	Veiklos, poveiklės, projekto tipas	Galimi pareiškėjai arba projektų vykdytojai, kai projektai atrenkami planavimo būdu	Galimi partneriai	Projektų atrankos būdas	Aktyviais veiksmais prisidedama prie HP (Taip/ Ne)	Projektų finansavimo forma	Pažangos lėšos (eurais) ir jų finansavimo šaltiniai					Stebėsenos rodikliai		Įgyvendinimo pradžia (metai, ketv.)	Įgyvendinimo pabaiga (metai, ketv.)
							Iš viso	Iš jų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų lėšos, ne daugiau kaip			Iš jų kitos lėšos, ne mažiau kaip	Rodiklio kodas, pavadinimas ir matavimo vienetai	Siektina rodiklio reikšmė		
								Valstybės biudžeto lėšos	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos bendrojo finansavimo lėšos	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1. Praeityje kasybos darbais pažeistų teritorijų sutvarkymas Tauragės regione	I	Tauragės regiono savivaldybių administracijos	Nėra	Planavimo	Taip	Regioninis	697 600	0	0	592 920	104 680	R.B.2052	1,0	2024-II ketv.	2029-III ketv.
												Rekultivuota žemė, naudojama žaliesiems plotams, socialiniams būstams, ekonominei arba kitai paskirčiai (hektarai)			
												P.B.2038	1,647		
												Rekultivuotos žemės, kuriai suteikta parama, plotas (hektarai)			
1.1. Praeityje pažeistos teritorijos Jurbarko mieste sutvarkymas	I	Jurbarko rajono savivaldybės administracija	Nėra	Planavimo	Taip	Regioninis	697 600	0	0	592 920	104 680	R.B.2052	1,0	2024-II ketv.	2029-III ketv.
												Rekultivuota žemė, naudojama žaliesiems plotams, socialiniams būstams, ekonominei arba kitai paskirčiai (hektarai)			
												P.B.2038	1,647		
												Rekultivuotos žemės, kuriai suteikta parama, plotas (hektarai)			
Iš viso pažangos priemonės veikloms:							697 600	0	0	592 920	104 680				

4 lentelė. LT027-03-02-04 Praeityje pažeistų teritorijų sutvarkymo pažangos priemonės specialieji projektų atrankos kriterijai

Eil. Nr.	Specialieji projektų atrankos kriterijai	Pažangos priemonės veikla (-os)	Atitikties specialiajam projektų atrankos kriterijui vertinimo aspektai
1	2	3	4
	Specialiųjų projektų atrankos kriterijai nebus taikomi		

5 lentelė. LT027-03-02-04 Praeityje pažeistų teritorijų sutvarkymo pažangos priemonės prioritetiniai projektų atrankos kriterijai \

Eil. Nr.	Prioritetinis projektų atrankos kriterijus	Pažangos priemonės veikla (-os).	Atitikties prioritetiniam projektų atrankos kriterijui vertinimo aspektai
1	2	3	4
	Prioritetinių projektų atrankos kriterijai nebus taikomi, nes visi projektai pažangos priemonėje bus atrinkami planavimo būdu.		

6 lentelė. Reikalavimai projektams

Eil. Nr.	Veikla (-os) ir (ar) poveiklė (-ės), kurios projektams taikomas reikalavimas	Reikalavimai projektams
1.	Praeityje kasybos darbais pažeistų teritorijų sutvarkymas Tauragės regione	Įgyvendinamiems projektams pagal priemonės veiklą keliamos išankstinės sąlygos: 1. Projektai turi būti įgyvendinami urbanizuotose teritorijose, kurių gyventojų tankis didesnis, kaip 300 gyventojų/ kv. km ir aplinkinėje teritorijoje (iki 2 km); 2. Rekultivuota žemė naudojama želdynų ir želdinių įrengimui, socialiniams būstams, ūkinei, kultūrinei, sporto ar bendruomeninei veiklai.

7 lentelė. Kiti reikalavimai dėl pažangos priemonės įgyvendinimo

Eil. Nr.	Reikalavimai
	<i>Nebus taikomi</i>

III SKIRSNIS
LT027-02-02-01 TAURAGĖ+ FUNKCINĖS ZONOS PAŽANGOS PRIEMONĖ

1 lentelė. LT027-02-02-01 Tauragė+ funkcinės zonos pažangos priemonės įgyvendinimo rezultato rodikliai

Eil. Nr.	Rodiklio kodas	Rodiklio pavadinimas (matavimo vienetas)	Pradinė rodiklio reikšmė (2021 m.)	Siektinos rodiklio reikšmės	
				Siektina tarpinė rodiklio reikšmė (2025 m.)	Siektina galutinė rodiklio reikšmė (2029 m.)
1	2	3	4	5	6
1.	R.S.2.3039	Metinis konsoliduotų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius (vartotojai per metus)	0	0	16 548 168
2.	R.S.2.3040	Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai (Hektarai)	0	7,9	215,3

2 lentelė. LT027-02-02-01 Tauragė+ funkcinės zonos pažangos priemonės finansavimo šaltiniai ir preliminarus pažangos lėšų poreikis

Finansavimo šaltiniai	Lėšų poreikis, eurai
1	2
1. Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų lėšos:	23 739 758
1.1. Valstybės biudžeto lėšos	
1.1.1. lėšų pavadinimas ir finansavimo šaltinio kodas	
...	
1.2. Europos Sąjungos (toliau – ES) ir kitos tarptautinės paramos bendrojo finansavimo lėšos	0
1.2.1. lėšų pavadinimas ir finansavimo šaltinio kodas	0
...	
1.3. ES ir kitos tarptautinės paramos lėšos	23 739 758
1.3.1. 2021–2027 m. ES struktūrinių fondų lėšos (1.3.2.8.1)	23 739 758
...	
1.4. Pajamų įmokos ir kitos pajamos	
1.4.1. lėšų pavadinimas ir finansavimo šaltinio kodas	
...	
2. Kitos lėšos:	4 189 370
2.1. Savivaldybių biudžetų lėšos	4 189 370
2.2. Privačios lėšos	
2.3. Kitos viešosios lėšos	
IŠ VISO	27 929 128

3 lentelė. LT027-02-02-01 Tauragė+ funkcinės zonos pažangos priemonės veiklos, poveiklės ir (arba) projektai

Veiklos, poveiklės projektai	Veiklos, poveiklės, projekto tipas	Galimi pareiškėjai arba projektų vykdytojai, kai projektai atrenkami planavimo būdu	Galimi partneriai	Projektų atrankos būdas	Aktyviais veiksmais prisidedama prie HP (Taip/Ne)	Projektų finansavimo forma	Pažangos lėšos (eurais) ir jų finansavimo šaltiniai					Stebėsenos rodikliai		Įgyvendinimo pradžia (metai, ketv.)	Įgyvendinimo pabaiga (metai, ketv.)
							Iš viso	Iš jų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų lėšos, ne daugiau kaip			Iš jų kitos lėšos, ne mažiau kaip	Rodiklio kodas, pavadinimas ir matavimo vienetai	Siektina rodiklio reikšmė		
								Valstybės biudžeto lėšos	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos bendrojo finansavimo lėšos	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1. Investicinio patrauklumo didinimas ir pramoninių teritorijų infrastruktūros plėtra	I	VšĮ „Žalioji regionas“	Jurbarko raj. sav. administracija	Planavimo	Taip	Dotacija	6 235 435	0	0	5 300 120	935 315	R.S.2.3039	4	2023-IV ketv.	2029-III ketv.
												Metinis konsoliduotų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius (vartotojai per metus)			
												R.S.2.3040	22,5		
												Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai (Hektarai)			
P.B.2.0076 Integruoti teritorinio vystymo projektai (projektai)	1														

											P.S.2.1039			
											<i>Sukurtos arba atkurtos atviros erdvės (kv. m)</i>	6903		
1.1. Skatinimo priemonių investuoti sudarymas Tauragė+ FZ ir pramoninių teritorijų infrastruktūros plėtra Jurbarko mieste ¹⁵¹	VšĮ „Žalioji regionas“	Jurbarko raj. sav. administracija	Taip	6 235 435	0	0	5 300 120	935 315	R.S.2.3039	4	22,5223	2023-IV ketv.	2029-III ketv.	
									Metinis konsoliduotų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius (vartotojai per metus)					
									R.S.2.3040					
									Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai (Hektarai)					
									<i>P.B.2.0076</i>	1				
									<i>Integruoti teritorinio vystymo projektai (projektai)</i>					
P.S.2.1039	6903													
									<i>Sukurtos arba atkurtos atviros erdvės (kv. m)</i>					

¹⁵¹ Atitinka planuojamų 2023-2029 m. Tauragė+ funkcinės zonos strategijos įgyvendinimo veiksmų plano veiksmus 1.1.1. „Skatinimo priemonių investuoti Tauragės regione parengimas ir įgyvendinimas“ ir 1.1.2. „Jurbarko miesto pramoninių teritorijų infrastruktūros plėtra“.

2. Gamtos ir kultūros objektų pritaikymas lankymui bei turizmo informavimo paslaugų plėtra	I	Jurbarko raj. sav. administracija, Pagėgių sav. administracija, Šilalės raj. sav. administracija, Tauragės raj. sav. administracija, VšĮ „Žalioji regionas“	Varnių regioninio parko direkcija, Tauragės raj. sav. administracija, Jurbarko raj. sav. administracija	Planavimo	Taip	Dotacija	7 073 452	0	0	6 012 433	1 061 018	R.S.2.3040	192,78	2023-IV ketv.	2029-III ketv.	
												Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai (Hektarai)				
												P.S.2.1039				
												Sukurtos arba atkurtos atviros erdvės (kv. m)				296 335
												R.S.2.3039				
												Metinis konsoliduotų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius (vartotojai per metus)				39 199
P.B.2.0076																
<i>Integruoti teritorinio vystymo projektai (projektai)</i>	5															
2.1. Gamtos ir kultūros objektų pritaikymas lankymui Jurbarko raj. savivaldybėje ¹⁵²		Jurbarko raj. sav. administracija			Taip		574 561	0	0	488 376	86 184	R.S.2.3040	10,3282	2023-IV ketv.	2026-IV ketv.	
												Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo				

¹⁵² Atitinka planuojamų 2023-2029 m. Tauragė+ funkcinės zonos strategijos įgyvendinimo veiksnių plano veiksmus 1.1.6. „Varlaukio (Lybiškių) geležinkelio stoties pritaikymas lankymui“ ir 1.1.7. „Kraštovaizdžio parko Mituvos upės slėnyje pritaikymas lankymui“

												paskirčiai (Hektarai)			
												P.S.2.1039			
												Sukurtos arba atkurtos atviros erdvės (kv. m)	68 500		
												P.B.2.0076			
												<i>Integruoti teritorinio vystymo projektai (projektai)</i>	1		
2.2. Gamtos ir kultūros objektų pritaikymas lankymui Pagėgių savivaldybėje ¹⁵³	Pagėgių sav. administracija				Taip		623 645	0	0	530 098	93 547	R.S.2.3040	148,932 5	2023-IV ketv.	2025-IV ketv.
												Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai (Hektarai)			
												P.S.2.1039	3907		
												Sukurtos arba atkurtos atviros erdvės (kv. m)			
P.B.2.0076	1														
<i>Integruoti teritorinio vystymo projektai (projektai)</i>															

¹⁵³ Atitinka planuojamų 2023-2029 m. Tauragė+ funkcinės zonos strategijos įgyvendinimo veiksmų plano veiksmus 1.1.13. „Raganų eglės ir Vilkyškių apžvalgos bokšto pritaikymas lankymui“ ir 1.1.14. „Būbliškės piliakalnio pritaikymas lankymui“.

2.3. Gamtos ir kultūros objektų pritaikymas lankymui Šilalės raj. savivaldybėje ¹⁵⁴	Šilalės raj. sav. administracija	Varnių regioninio parko direkcija	Taip	1 523 405	0	0	1 294 894	228 511	R.S.2.3040	20,132	2023-IV ketv.	2025-IV ketv.
									Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai (Hektarai)			
									P.S.2.1039			
									Sukurtos arba atkurtos atviros erdvės (kv. m)			
2.4. Gamtos ir kultūros objektų pritaikymas lankymui Tauragės raj. savivaldybėje ¹⁵⁵	Tauragės raj. sav. administracija		Taip	2 741 935	0	0	2 330 644	411 291	R.S.2.3040	13,3939	2023-IV ketv.	2026-IV ketv.
									Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei, rekreacinei ar turizmo paskirčiai (Hektarai)			
									P.B.2.0076			
									Integruoti teritorinio vystymo projektai (projektai)			

¹⁵⁴ Atitinka planuojamų 2023-2029 m. Tauragė+ funkcinės zonos strategijos įgyvendinimo veiksmų plano veiksmus 1.1.8. „Pakisio piliakalnio ir Aukuro akmens pritaikymas lankymui“, 1.1.9. „Paršežerio ežero ir Kulgrindos pritaikymas lankymui“ ir 1.1.10. „Padievaičio piliakalnio pasiekiamumo gerinimas ir pritaikymas lankymui“.

¹⁵⁵ Atitinka planuojamų 2023-2029 m. Tauragė+ funkcinės zonos strategijos įgyvendinimo veiksmų plano veiksmus 1.1.11. „Draudenių ežero pritaikymas lankymui“ ir 1.1.12. „Tauragės dvaro parko pritaikymas lankymui“.

												P.S.2.1039			
												Sukurtos arba atkurtos atviros erdvės (kv. m)	133 939		
												P.B.2.0076			
												Integruoti teritorinio vystymo projektai (projektai)	1		
2.5. Skatinimo priemonių keliauti Tauragės regione parengimas ir įgyvendinimas bei turizmo vartų įrengimas ¹⁵⁶	I	VšĮ „Žalioji regionas“	Jurbarko raj. sav. administracija, Tauragės raj. sav. administracija	Planavimo	Taip	Dotacija	1 609 906 ¹⁵⁷	0	0	1 368 421 ¹⁵⁸	241 485	R.S.2.3039	39 199 ¹⁵⁹	2023-IV ketv.	2029-III ketv.
												Metinis konsoliduotų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius (vartotojai per metus)			
												P.B.2.0076			
												Integruoti teritorinio vystymo projektai (projektai)	1		
3. Viešojo transporto paslaugų prieinamumo didinimas	I	VšĮ „Žalioji regionas“	Jurbarko raj. sav. administracija, Pagėgių sav. administracija, Šilalės raj. sav.	Planavimo	Taip	Dotacija	1 836 979	0	0	1 561 432	275 547	R.S.2.3039	367 764	2023-IV ketv.	2029-I ketv.
												Metinis konsoliduotų viešųjų paslaugų vartotojų			

¹⁵⁶ Atitinka planuojamų 2023-2029 m. Tauragė+ funkcinės zonos strategijos įgyvendinimo veiksmų plano veiksmus 1.1.3. „Skatinimo priemonių keliauti Tauragės regione parengimas ir įgyvendinimas“, 1.1.4. „Turistinių vartų į Tauragės regioną įrengimas Jurbarko raj. savivaldybėje“, 1.1.5. „Turistinių vartų į Tauragės regioną įrengimas Tauragės raj. savivaldybėje“. Veiksmas 1.1.5. finansuojamas 2021-2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos 5.1. uždavinio lėšomis.

¹⁵⁷ Dalis veiklai finansuoti numatytų lėšų (268 817 Eur, veiksmas „Turistinių vartų į Tauragės regioną įrengimas Tauragės raj. savivaldybėje“) yra suplanuota pagal 2021-2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos 5.1. uždavinio remiamas veiklas.

¹⁵⁸ ES lėšų suma (228 945 Eur) bus finansuojama 5.1. uždavinio lėšomis.

¹⁵⁹ Rodiklio reikšmę sudaro ir 5.1. uždavinio finansuojamo veiksmo „Turistinių vartų į Tauragės regioną įrengimas Tauragės raj. savivaldybėje“ rodiklis (10 000)

Tauragės regione			administracija, Tauragės raj. sav. administracija									skaičius (vartotojai per metus)			
												<i>P.B.2.0076</i>			
												<i>Integruoti teritorinio vystymo projektai (projektai)</i>	1		
3.1. Skatinimo priemonių judėti parengimas ir įgyvendinimas bei viešojo transporto paslaugų prieinamumo didinimas Tauragė+ FZ ¹⁶⁰		VšĮ „Žaliasis regionas“	Jurbarko raj. sav. administracija, Pagėgių sav. administracija, Šilalės raj. sav. administracija, Tauragės raj. sav. administracija	Planavimo	Taip	Dotacija	1 836 979	0	0	1 561 432	275 547	R.S.2.3039	367 764	2023-IV ketv.	2029-I ketv.
												Metinis konsoliduotų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius (vartotojai per metus)			
												<i>P.B.2.0076</i>			
												<i>Integruoti teritorinio vystymo projektai (projektai)</i>	1		
4. Nuotekų tvarkymo infrastruktūros pajėgumų plėtra	I	UAB „Tauragės vandenys“	UAB „Šilalės vandenys“, UAB „Pagėgių komunalinis ūkis“, UAB „Jurbarko vandenys“	Planavimo	Taip	Dotacija	12 565 689	0	0	10 680 836	1 884 853	R.S.2.3039	16 139 251	2023-IV ketv.	2029-IV ketv.
												Metinis konsoliduotų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius (vartotojai per metus)			
												<i>P.B.2.0076</i>	1		

¹⁶⁰ Atitinka planuojamų 2023-2029 m. Tauragė+ funkcinės zonos strategijos įgyvendinimo veiksmų plano veiksmus 1.2.1. „Skatinimo priemonių judėti Tauragės regione parengimas ir įgyvendinimas“ ir 1.2.2. „Viešojo transporto paslaugų prieinamumo didinimas Tauragės regione“. Veiksmo 1.2.2. dalis, apimanti autobusų stotelių įrengimą/ modernizavimą Tauragės mieste, numatyta Tauragės RPPI LT027-03-01-01 Darna judumo skatinimo Tauragės mieste pažangos priemonėje.

												<i>Integruoti teritorinio vystymo projektai (projektai)</i>			
4.1. Nuotekų tvarkymo infrastruktūros pajėgumų plėtra Tauragė+ FZ ¹⁶¹		UAB „Tauragės vandenys“	UAB „Šilalės vandenys“, UAB „Pagėgių komunalinis ūkis“, UAB „Jurbarko vandenys“		Taip		12 565 689	0	0	10 680 836	1 884 853	R.S.2.3039	16 139 251	2023-IV ketv.	2029-IV ketv.
												Metinis konsoliduotų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius (vartotojai per metus)			
												<i>P.B.2.0076</i>			
												<i>Integruoti teritorinio vystymo projektai (projektai)</i>			
5. Visuomenės sveikatos paslaugų prieinamumo didinimas	I	Jurbarko rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras	Pagėgių raj. sav. administracija, Jurbarko ra. sav. administracija	Planavimo	Taip	Dotacija	217 573	0	0	184 937	32 636	R.S.2.3039	1 950	2023-IV ketv.	2028-IV ketv.
												Metinis konsoliduotų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius (vartotojai per metus)			
												<i>P.B.2.0076</i>			
												<i>Integruoti teritorinio vystymo projektai (projektai)</i>			

¹⁶¹ Atitinka planuojamų 2023-2029 m. Tauragė+ funkcinės zonos strategijos įgyvendinimo veiksmų plano veiksmą 1.2.3. „Nuotekų tvarkymo infrastruktūros pajėgumų plėtra“.

5.1. Visuomenės sveikatos paslaugų prieinamumo didinimas Jurbarko rajono ir Pagėgių savivaldybėse ¹⁶²	Jurbarko rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras	Pagėgių raj. sav. administracija, Jurbarko ra. sav. administracija	Taip	217 573	0	0	184 937	32 636	R.S.2.3039	1 950	2023-IV kv.	2024-IV kv.
									Metinis konsoliduotų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius (vartotojai per metus)			
									<i>P.B.2.0076</i>			
									<i>Integruoti teritorinio vystymo projektai (projektai)</i>			
Iš viso pažangos priemonės veiksmai:				27 929 128			23 739 758	4 189 370				

4 lentelė. LT027-02-02-01 Tauragė+ funkcinės zonos pažangos priemonės specialieji projektų atrankos kriterijai

Eil. Nr.	Specialieji projektų atrankos kriterijai	Pažangos priemonės veikla (-os)	Atitiktis specialiajam projektų atrankos kriterijui vertinimo aspektai
1	2	3	4
	Specialiųjų projektų atrankos kriterijai nebus taikomi		

5 lentelė. LT027-02-02-01 Tauragė+ funkcinės zonos pažangos priemonės prioritetingi projektų atrankos kriterijai \

Eil. Nr.	Prioritetinis projektų atrankos kriterijus	Pažangos priemonės veikla (-os).	Atitiktis prioritetingiam projektų atrankos kriterijui vertinimo aspektai
1	2	3	4
	Prioritetinių projektų atrankos kriterijai nebus taikomi, nes visi projektai pažangos priemonėje bus atrenkami planavimo būdu.		

¹⁶² Atitinka planuojamų 2023-2029 m. Tauragė+ funkcinės zonos strategijos įgyvendinimo veiksnių plano veiksmus 1.2.5. „Visuomenės sveikatos paslaugų prieinamumo didinimas Jurbarko rajono ir Pagėgių savivaldybėse“ ir 1.2.6. „Prevencinių priemonių, stiprinančių visuomenės sveikatą bei psichologinę gerovę ir atsparumą stiprinimas Jurbarko rajono ir Pagėgių savivaldybėse“. Veiksmas 1.2.6. numatytas Visuomenės sveikatos paslaugų prieinamumo gerinimo pažangos priemonėje.

6 lentelė. Reikalavimai projektams

Eil. Nr.	Veikla (-os) ir (ar) poveiklė (-ės), kurios projektams taikomas reikalavimas	Reikalavimai projektams
1.	Investicinio patrauklumo didinimas ir pramoninių teritorijų infrastruktūros plėtra	Įgyvendinamiems projektams pagal priemonės veiklas keliama išankstinė sąlyga – projektų veiksmai turi būti įtraukti į patvirtintą teritorinę strategiją: 2023-2029 metų Tauragė+ funkcinės zonos strategiją (patvirtinta Jurbarko rajono savivaldybės tarybos 2023 m. sausio 26 d. sprendimu Nr. T2-20, Tauragės rajono savivaldybės tarybos 2023 m. vasario 1 d. sprendimu Nr. 1-30, Šilalės rajono savivaldybės tarybos 2023 m. vasario 2 d. sprendimu Nr. T1-1, Pagėgių savivaldybės tarybos 2023 m. vasario 2 d. sprendimu Nr. T-1).
2.	Gamtos ir kultūros objektų pritaikymas lankymui bei turizmo informavimo paslaugų plėtra	Įgyvendinamiems projektams pagal priemonės veiklas keliama išankstinė sąlyga – projektų veiksmai turi būti įtraukti į patvirtintą teritorinę strategiją: 2023-2029 metų Tauragė+ funkcinės zonos strategiją (patvirtinta Jurbarko rajono savivaldybės tarybos 2023 m. sausio 26 d. sprendimu Nr. T2-20, Tauragės rajono savivaldybės tarybos 2023 m. vasario 1 d. sprendimu Nr. 1-30, Šilalės rajono savivaldybės tarybos 2023 m. vasario 2 d. sprendimu Nr. T1-1, Pagėgių savivaldybės tarybos 2023 m. vasario 2 d. sprendimu Nr. T-1).
3.	Viešojo transporto paslaugų prieinamumo didinimas Tauragės regione	Įgyvendinamiems projektams pagal priemonės veiklas keliama išankstinė sąlyga – projektų veiksmai turi būti įtraukti į patvirtintą teritorinę strategiją: 2023-2029 metų Tauragė+ funkcinės zonos strategiją (patvirtinta Jurbarko rajono savivaldybės tarybos 2023 m. sausio 26 d. sprendimu Nr. T2-20, Tauragės rajono savivaldybės tarybos 2023 m. vasario 1 d. sprendimu Nr. 1-30, Šilalės rajono savivaldybės tarybos 2023 m. vasario 2 d. sprendimu Nr. T1-1, Pagėgių savivaldybės tarybos 2023 m. vasario 2 d. sprendimu Nr. T-1).
4.	Nuotekų tvarkymo infrastruktūros pajėgumų plėtra	Įgyvendinamiems projektams pagal priemonės veiklas keliama išankstinė sąlyga – projektų veiksmai turi būti įtraukti į patvirtintą teritorinę strategiją: 2023-2029 metų Tauragė+ funkcinės zonos strategiją (patvirtinta Jurbarko rajono savivaldybės tarybos 2023 m. sausio 26 d. sprendimu Nr. T2-20, Tauragės rajono savivaldybės tarybos 2023 m. vasario 1 d. sprendimu Nr. 1-30, Šilalės rajono savivaldybės tarybos 2023 m. vasario 2 d. sprendimu Nr. T1-1, Pagėgių savivaldybės tarybos 2023 m. vasario 2 d. sprendimu Nr. T-1).
5.	Visuomenės sveikatos paslaugų prieinamumo didinimas	Įgyvendinamiems projektams pagal priemonės veiklas keliama išankstinė sąlyga – projektų veiksmai turi būti įtraukti į patvirtintą teritorinę strategiją: 2023-2029 metų Tauragė+ funkcinės zonos strategiją (patvirtinta Jurbarko rajono savivaldybės tarybos 2023 m. sausio 26 d. sprendimu Nr. T2-20, Tauragės rajono savivaldybės tarybos 2023 m. vasario 1 d. sprendimu Nr. 1-30, Šilalės rajono savivaldybės tarybos

		2023 m. vasario 2 d. sprendimu Nr. T1-1, Pagėgių savivaldybės tarybos 2023 m. vasario 2 d. sprendimu Nr. T-1).
--	--	--

7 lentelė. Kiti reikalavimai dėl pažangos priemonės įgyvendinimo

Eil. Nr.	Reikalavimai
	<i>Nebus taikomi</i>

IV SKIRSNIS
LT027-03-01-01 DARNAUS JUDUMO SKATINIMO TAURAGĖS MIESTE PAŽANGOS PRIEMONĖ

1 lentelė. LT027-03-01-01 Darnaus judumo skatinimo Tauragės mieste pažangos priemonės įgyvendinimo rezultato rodikliai

Eil. Nr.	Rodiklio kodas	Rodiklio pavadinimas (matavimo vienetas)	Pradinė rodiklio reikšmė (2021 m.)	Siekimos rodiklio reikšmės	
				Siektina tarpinė rodiklio reikšmė (2025 m.)	Siektina galutinė rodiklio reikšmė (2030 m.)
1	2	3	4	5	6
1.	R.B.2.2062	Naujo ar modernizuoto viešojo transporto naudotojų skaičius per metus (naudotojai per metus)	0	0	152 390
2.	R.B.2.2029	Numatomas išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis (tonos CO2 ekvivalentu per metus)	38 143	38 143	37 000
3.	R.B.2.2064	Dviračiams skirtos infrastruktūros naudotojų skaičius per metus (naudotojai per metus)	0	250	500

2 lentelė. LT027-03-01-01 Darnaus judumo skatinimo Tauragės mieste pažangos priemonės finansavimo šaltiniai ir preliminarus pažangos lėšų poreikis

Finansavimo šaltiniai	Lėšų poreikis, eurais
1	2
1. Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų lėšos:	8 787 334
1.1. Valstybės biudžeto lėšos	
1.1.1. lėšų pavadinimas ir finansavimo šaltinio kodas	
...	
1.2. Europos Sąjungos (toliau – ES) ir kitos tarptautinės paramos bendrojo finansavimo lėšos	
1.2.1. lėšų pavadinimas ir finansavimo šaltinio kodas	
...	
1.3. ES ir kitos tarptautinės paramos lėšos	8 787 334
1.3.1. 2021–2027 m. ES struktūrinių fondų lėšos (1.3.2.8.1)	8 787 334
...	
1.4. Pajamų įmokos ir kitos pajamos	
1.4.1. lėšų pavadinimas ir finansavimo šaltinio kodas	
...	
2. Kitos lėšos:	1 550 706
2.1. Savivaldybių biudžetų lėšos	1 550 706
2.2. Privačios lėšos	
2.3. Kitos viešosios lėšos	
IŠ VISO	10 338 040

3 lentelė. LT027-03-01-01 Darnaus judumo skatinimo Tauragės mieste pažangos priemonės veiklos, poveiklės ir (arba) projektai

Veiklos, poveiklės projektai	Veiklos, poveiklės, projekto tipas	Galimi pareiškėjai arba projektų vykdytojai, kai projektai atrenkami planavimo būdu	Galimi partneriai	Projektų atrankos būdas	Aktyviais veiksmais prisidedama prie HP (Taip/Ne)	Projektų finansavimo forma	Pažangos lėšos (eurais) ir jų finansavimo šaltiniai					Stebėsenos rodikliai		Įgyvendinimo pradžia (metai, ketv.)	Įgyvendinimo pabaiga (metai, ketv.)	
							Iš viso	Iš jų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų lėšos, ne daugiau kaip			Iš jų kitos lėšos, ne mažiau kaip	Rodiklio kodas, pavadinimas ir matavimo vienetai	Siekta rodiklio reikšmė			
								Valstybės biudžeto lėšos	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos bendrojo finansavimo lėšos	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
1. Darnaus judumo skatinimas Tauragės regiono miestuose	I	Tauragės regiono savivaldybių administracijos, kurių tarybos yra patvirtinusios darnaus judumo mieste planus finansuotus 2014-2020 m. ES fondų lėšomis	Biudžetinės, viešosios ir kitos įstaigos bei organizacijos, vykdančios su darniu judumu susijusias viešąsias paslaugas	Planavimo	Taip	Regioninis	10 338 040	0	0	8 787 334	1 550 706	R.B.2.2062	152390	2023-IV k.	2029-I k.	
												Naujo ar modernizuoto viešojo transporto naudotojų skaičius per metus (naudotojai/ metus)				
												R.B.2.2029				
												Numatomas išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis (tonos CO2 ekvivalentu per metus)				37000
												R.B.2.2064				
												Dviračiams skirtos infrastruktūros naudotojų skaičius per metus (naudotojai/ metus)				500
												<i>P.B.2.0057</i>				264
												<i>Kolektyviam viešajam transportui skirtų ekologiškų riedmenų pajėgumai (keleiviai)</i>				
												<i>P.S.2.1036</i>				6
												<i>Įsigytos nulinės emisijos viešojo transporto priemonės (skaičius)</i>				1
												<i>P.S.2.1035</i>				
												<i>Įgyvendintos darnaus judumo priemonės (skaičius)</i>				23
												<i>P.B.2.0058</i>				
<i>Dviračiams skirta infrastruktūra, kuriai suteikta parama (km)</i>																
<i>P.B.2.0059</i>																

Veiklos, poveiklės projektai	Veiklos, poveiklės, projekto tipas	Galimi pareiškėjai arba projektų vykdytojai, kai projektai atrenkami planavimo būdu	Galimi partneriai	Projektų atrankos būdas	Aktyviais veiksmais prisidedama prie HP (Taip/ Ne)	Projektų finansavimo forma	Pažangos lėšos (eurais) ir jų finansavimo šaltiniai					Stebėsenos rodikliai		Igyvendinimo pradžia (metai, ketv.)	Igyvendinimo pabaiga (metai, ketv.)
							Iš viso	Iš jų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų lėšos, ne daugiau kaip			Iš jų kitos lėšos, ne mažiau kaip	Rodiklio kodas, pavadinimas ir matavimo vienetai	Siektinga rodiklio reikšmė		
								Valstybės biudžeto lėšos	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos bendrojo finansavimo lėšos	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
												<i>Alternatyviųjų degalų infrastruktūra (degalų papildymo/ įkrovimo punktai)</i>	1		
1.1. Ekologiškų transporto priemonių įsigijimas ir elektrobuses pritaikytos infrastruktūros plėtra Tauragės mieste		Tauragės rajono savivaldybės administracija	UAB Tauragės autobusų parkas		Taip		2 565 591	0	2 180 752	384 839		R.B.2.2062	152390	2023-IV k.	2029-I k.
												Naujo ar modernizuoto viešojo transporto naudotojų skaičius per metus (naudotojai per metus)			
												R.B.2.2029	37000		
												Numatomas išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis (tonos CO2 ekvivalentu per metus)¹⁶³			
												<i>P.B.2.0057</i>	264		
												<i>Kolektyviniam viešajam transportui skirtų ekologiškų riedmenų pajėgumai (keleiviai)</i>			
												<i>P.S.2.1036</i>	6		
<i>Įsigytos nulinės emisijos viešojo transporto priemonės (skaičius)</i>															
<i>P.B.2.0059</i>	1														
<i>Alternatyviųjų degalų infrastruktūra (degalų papildymo/ įkrovimo punktai)</i>															
1.2. Vientiso dviračių takų tinklo kūrimas integruojant		Tauragės rajono savivaldybė	Nėra		Taip		6 806 452	0	5 785 484	1 020 968		R.B.2.2064	500	2023-IV k.	2029-I k.
												Dviračiams skirtos infrastruktūros naudotojų skaičius per metus (naudotojai per metus)			
												<i>P.B.2.0058</i>			

¹⁶³ Rodiklis skaičiuotas bendrai 1.1 ir 1.3 projektams.

Veiklos, poveiklės projektai	Veiklos, poveiklės, projekto tipas	Galimi pareiškėjai arba projektų vykdytojai, kai projektai atrenkami planavimo būdu	Galimi partneriai	Projektų atrankos būdas	Aktyviais veiksmais prisidedama prie HP (Taip/ Ne)	Projektų finansavimo forma	Pažangos lėšos (eurais) ir jų finansavimo šaltiniai					Stebėsenos rodikliai		Įgyvendinimo pradžia (metai, ketv.)	Įgyvendinimo pabaiga (metai, ketv.)
							Iš viso	Iš jų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų lėšos, ne daugiau kaip			Iš jų kitos lėšos, ne mažiau kaip	Rodiklio kodas, pavadinimas ir matavimo vienetai	Siektina rodiklio reikšmė		
								Valstybės biudžeto lėšos	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos bendrojo finansavimo lėšos	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
bevariklį transportą į bendrą transporto sistemą Tauragės mieste												<i>Dviračiams skirta infrastruktūra, kuriai suteikta parama (kilometrai)</i>	23		
1.3 Skatinimo priemonių judėti parengimas ir įgyvendinimas bei viešojo transporto paslaugų prieinamumo didinimas Tauragė+ FZ ¹⁶⁴		VšĮ „Žalioji regionas“	Jurbarko rajono, Pagėgių, Šilalės rajono, Tauragės rajono savivaldybių administracijos		Taip		965 997		0	821 098	144 899	R.B.2.2029 Numatomas išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis (tonos CO2 ekvivalentu per metus)¹⁶⁵ <i>P.S.2.1035</i>	37000		
												<i>Įgyvendintos darnaus judumo priemonės (skaičius)</i>	1	2023-IV k.	2029-I k.

¹⁶⁴ Į LT027-03-01-01 Darnaus judumo skatinimo Tauragės mieste pažangos priemonę patenka projekto „Skatinimo priemonių judėti parengimas ir įgyvendinimas bei viešojo transporto paslaugų prieinamumo didinimas Tauragė+ FZ“ dalis, kuri apima autobusų stotelių įrengimą/ modernizavimą Tauragės mieste. Kita dalis projekto, apimanti autobusų stotelių įrengimą/ modernizavimą Jurbarko rajono, Pagėgių, Šilalės rajono ir Tauragės rajono (be Tauragės miesto) savivaldybėse, patenka į LT027-02-02-01 Tauragė+ funkcinės zonos pažangos priemonę.

¹⁶⁵ Rodiklis skaičiuotas bendrai 1.1 ir 1.3 projektams.

Veiklos, poveiklės projektai	Veiklos, poveiklės, projekto tipas	Galimi pareiškėjai arba projektų vykdytojai, kai projektai atrinkami planavimo būdu	Galimi partneriai	Projektų atrankos būdas	Aktyviais veiksmais prisidedama prie HP (Taip/ Ne)	Projektų finansavimo forma	Pažangos lėšos (eurais) ir jų finansavimo šaltiniai					Stebėsenos rodikliai		Įgyvendinimo pradžia (metai, ketv.)	Įgyvendinimo pabaiga (metai, ketv.)
							Iš viso	Iš jų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų lėšos, ne daugiau kaip			Iš jų kitos lėšos, ne mažiau kaip	Rodiklio kodas, pavadinimas ir matavimo vienetai	Siektina rodiklio reikšmė		
								Valstybės biudžeto lėšos	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos bendrojo finansavimo lėšos	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Iš viso pažangos priemonės veikloms:							10 338 040	0	0	8 787 334	1 550 706				

4 lentelė. LT027-03-01-01 Darnaus judumo skatinimo Tauragės mieste pažangos priemonės specialieji projektų atrankos kriterijai

Eil. Nr.	Specialieji projektų atrankos kriterijai	Pažangos priemonės veikla (-os)	Atitikties specialiajam projektų atrankos kriterijui vertinimo aspektai
1	2	3	4
	Specialiųjų projektų atrankos kriterijai nebus taikomi		

5 lentelė. LT027-03-01-01 Darnaus judumo skatinimo Tauragės mieste pažangos priemonės prioritetiniai projektų atrankos kriterijai

Eil. Nr.	Prioritetinis projektų atrankos kriterijus	Pažangos priemonės veikla (-os).	Atitikties prioritetiniam projektų atrankos kriterijui vertinimo aspektai
1	2	3	4
	Prioritetiniai projektų atrankos kriterijai nebus taikomi, nes visi projektai pažangos priemonėje bus atrinkami planavimo būdu.		

6 lentelė. Reikalavimai projektams

Eil. Nr.	Veikla (-os) ir (ar) poveiklė (-ės), kurios projektams taikomas reikalavimas	Reikalavimai projektams
1.	Darnaus judumo skatinimas Tauragės regiono miestuose	Įgyvendinamiems projektams pagal priemonės veiklą keliamos išankstinės sąlygos: <ol style="list-style-type: none"> 1. Savivaldybės tarybos patvirtintas darnaus judumo mieste planas, kurio parengimas finansuotas 2014–2020 m. ES fondų lėšomis. 2. Pagal Lietuvos Respublikos alternatyviųjų degalų įstatymo nuostatas parengtas ir patvirtintas viešųjų ir pusiau viešųjų elektromobilių įkrovimo prieigų vietinės reikšmės keliuose planas iki 2030 m.

7 lentelė. Kiti reikalavimai dėl pažangos priemonės įgyvendinimo

Eil. Nr.	Reikalavimai
	<i>Nebus taikomi</i>

V SKIRSNIS
LT027-03-02-02 TAURAGĖS MIESTO TVARIOS PLĖTROS PAŽANGOS PRIEMONĖ

1 lentelė. LT027-03-02-02 Tauragės miesto tvarios plėtros pažangos priemonės įgyvendinimo rezultato rodikliai

Eil. Nr.	Rodiklio kodas	Rodiklio pavadinimas (matavimo vienetas)	Pradinė rodiklio reikšmė (2021 m.)	Siekimos rodiklio reikšmės	
				Siektina tarpinė rodiklio reikšmė (2025 m.)	Siektina galutinė rodiklio reikšmė (2029 m.)
1	2	3	4	5	6
1.	R.S.2.3039	Metinis konsoliduotų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius (vartotojai per metus)	0	68 512	197 927
2.	R.B.2.2052	Rekultivuota žemė, naudojama žaliesiems plotams, socialiniams būstams, ekonominei arba kitai paskirčiai (ha)	0	0,67	10,60

2 lentelė. LT027-03-02-02 Tauragės miesto tvarios plėtros pažangos priemonės finansavimo šaltiniai ir preliminarus pažangos lėšų poreikis

Finansavimo šaltiniai	Lėšų poreikis, eurai
1	2
1. Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų lėšos:	15 469 814
1.1. Valstybės biudžeto lėšos	
1.1.1. lėšų pavadinimas ir finansavimo šaltinio kodas	
...	
1.2. Europos Sąjungos (toliau – ES) ir kitos tarptautinės paramos bendrojo finansavimo lėšos	0
1.2.1. lėšų pavadinimas ir finansavimo šaltinio kodas	0
...	
1.3. ES ir kitos tarptautinės paramos lėšos	15 469 814
1.3.1. <i>2021–2027 m. ES struktūrinių fondų lėšos (1.3.2.8.1)</i>	15 469 814
...	
1.4. Pajamų įmokos ir kitos pajamos	
1.4.1. lėšų pavadinimas ir finansavimo šaltinio kodas	
...	
2. Kitos lėšos:	2 729 967
2.1. Savivaldybių biudžetų lėšos	2 729 967
2.2. Privačios lėšos	
2.3. Kitos viešosios lėšos	
IŠ VISO	18 199 781

3 lentelė. LT027-03-02-02 Tauragės miesto tvarios plėtros pažangos priemonės veiklos, poveiklės ir (arba) projektai

Veiklos, poveiklės projektai	Veiklos, poveiklės, projekto tipas	Galimi pareiškėjai arba projektų vykdytojai, kai projektai atrenkami planavimo būdu	Galimi partneriai	Projektų atrankos būdas	Aktyviais veiksmais prisidedama prie HP (Taip/Ne)	Projektų finansavimo forma	Pažangos lėšos (eurais) ir jų finansavimo šaltiniai					Stebėsenos rodikliai		Įgyvendinimo pradžia (metai, ketv.)	Įgyvendinimo pabaiga (metai, ketv.)
							Iš viso	Iš jų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų lėšos, ne daugiau kaip			Iš jų kitos lėšos, ne mažiau kaip	Rodiklio kodas, pavadinimas ir matavimo vienetai	Siektina rodiklio reikšmė		
								Valstybės biudžeto lėšos	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos bendrojo finansavimo lėšos	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1. Viešųjų paslaugų prieinamumo gerinimas Tauragės mieste	I	Tauragės rajono savivaldybės administracija	Tauragės rajono savivaldybės biudžetinės, viešosios ir kitos įstaigos bei organizacijos	Planavimo	Taip	Regioninis	7 905 842	0	0	6 719 966	1 185 876	R.S.2.3039	197 927	2024-I k.	2027-I k.
												Metinis konsoliduotų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius (vartotojai per metus)			
												P.B.2.0076 Integruoti teritorinio vystymo projektai (projektai)	2		
1.1. Viešųjų paslaugų prieinamumo gerinimas Tauragės vaikų reabilitacijos centre-mokykloje „Pušėlė“ ir Tauragės meno mokykloje ¹⁶⁶		Tauragės rajono savivaldybės administracija	Tauragės vaikų reabilitacijos centro-mokykla „Pušėlė“ Tauragės meno mokykla		Taip		2 405 842	0	0	2 044 966	360 876	R.S.2.3039	68 512	2024-I k.	2025-IV k.
												Metinis konsoliduotų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius (vartotojai per metus)			
												P.B.2.0076 Integruoti teritorinio vystymo projektai (projektai)	1		
1.2. Tauragės Jovarų pagrindinės mokyklos modernizavimas ir racionalus		Tauragės rajono savivaldybės administracija	Tauragės Jovarų pagrindinė mokykla		Taip		5 500 000	0	0	4 675 000	825 000	R.S.2.3039	129 415	2024-III k.	2027-I k.
												Metinis konsoliduotų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius (vartotojai per metus)			
												P.B.2.0076 Integruoti teritorinio vystymo projektai (projektai)	1		

¹⁶⁶ Apima Planuojamų 2023-2029 m. Tauragės miesto tvarios plėtros strategijos įgyvendinimo veiksmų plano veiksmus: 1.1.2. „Tauragės vaikų reabilitacijos centro-mokyklos „Pušėlė“ infrastruktūros modernizavimas“ ir 1.1.5. „Tauragės meno mokyklos funkcionalumo didinimas ir kūrybinių industrijų paslaugų plėtra“.

Veiklos, poveiktės projektai	Veiklos, poveiktės, projekto tipas	Galimi paraiškėjai arba projektų vykdytojai, kai projektai atrinkami planavimo būdu	Galimi partneriai	Projektų atrankos būdas	Aktyviais veiksmais prisidedama prie HP (Taip/Ne)	Projektų finansavimo forma	Pažangos lėšos (eurais) ir jų finansavimo šaltiniai					Stebėsenos rodikliai		Igyvendinimo pradžia (metai, kety.)	Igyvendinimo pabaiga (metai, kety.)
							Iš viso	Iš jų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų lėšos, ne daugiau kaip			Iš jų kitos lėšos, ne mažiau kaip	Rodiklio kodas, pavadinimas ir matavimo vienetai	Siektinga rodiklio reikšmė		
								Valstybės biudžeto lėšos	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos bendrojo finansavimo lėšos	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
infrastruktūros panaudojimas ¹⁶⁷															
2. Tvarios aplinkos užtikrinimas Tauragės mieste	I	Tauragės rajono savivaldybės administracija	Tauragės rajono savivaldybės biudžetinės, viešosios ir kitos įstaigos bei organizacijos	Planavimo	Taip	Regioninis	10 293 939	0	0	8 749 848	1 544 091	R.B.2.2052	10,60	2024-I k.	2029-III k.
												Rekultivuota žemė, naudojama žaliems plotams, socialiniams būstams, ekonominei arba kitai paskirčiai (ha)			
												P.B.2.0076	2		
												Integruoti teritorinio vystymo projektai (projektai)	530 072		
P.B.2.0114															
2.1. Tauragės „Šaltinio“ progimnazijos infrastruktūros ir aplinkinės teritorijos funkcionalumo didinimas ¹⁶⁸		Tauragės rajono savivaldybės administracija	Tauragės „Šaltinio“ progimnazija		Taip		2 166 122	0	0	1 841 204	324 918	R.B.2.2052	0,67	2024-I k.	2025-IV k.
												Rekultivuota žemė, naudojama žaliems plotams, socialiniams būstams, ekonominei arba kitai paskirčiai (ha)			
												P.B.2.0076	1		
												Integruoti teritorinio vystymo projektai (projektai)	33 495		
P.B.2.0114															

¹⁶⁷ Apima Planuojamų 2023-2029 m. Tauragės miesto tvarios plėtros strategijos įgyvendinimo veiksmų plano veiksmą: 1.1.6. „Tauragės Jovarų pagrindinės mokyklos modernizavimas ir racionalus infrastruktūros panaudojimas“.

¹⁶⁸ Apima Planuojamų 2023-2029 m. Tauragės miesto tvarios plėtros strategijos įgyvendinimo veiksmų plano veiksmą: 1.2.1. „Tauragės „Šaltinio“ progimnazijos infrastruktūros ir aplinkinės teritorijos funkcionalumo didinimas“.

Veiklos, poveiktės projektai	Veiklos, poveiktės, projekto tipas	Galimi pareiškėjai arba projektų vykdytojai, kai projektai atrankami planavimo būdu	Galimi partneriai	Projektų atrankos būdas	Aktyviais veiksmais prisidedama prie HP (Taip/Ne)	Projektų finansavimo forma	Pažangos lėšos (eurais) ir jų finansavimo šaltiniai				Stebėsenos rodikliai		Igyvendinimo pradžia (metai, kety.)	Igyvendinimo pabaiga (metai, kety.)	
							Iš viso	Iš jų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų lėšos, ne daugiau kaip			Iš jų kitos lėšos, ne mažiau kaip	Rodiklio kodas, pavadinimas ir matavimo vienetai			Siekta rodiklio reikšmė
								Valstybės biudžeto lėšos	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos bendrojo finansavimo lėšos	ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
2.2. Tvarios aplinkos užtikrinimas prie Tauragės Martyno Mažvydo progimnazijos, urbanizuotose ir tankiai apgyvendintose, Zumpės tvenkinių, Jūros upės ir buvusio hipodromo teritorijose ¹⁶⁹		Tauragės rajono savivaldybės administracija	Tauragės Martyno Mažvydo progimnazija		Taip		8 127 817	0	0	6 908 644	1 219 173	R.B.2.2052	9,93	2024-III k.	2029-III k.
												Rekultivuota žemė, naudojama žaliesiems plotams, socialiniams būstams, ekonominei arba kitai paskirčiai (ha)			
												P.B.2.0076	1		
												Integruoti teritorinio vystymo projektai (projektai)			
												P.B.2.0114			
Atviros erdvės, sukurtos arba atkurtos miestų teritorijose (kv. m)	496 577														
Iš viso pažangos priemonės veikloms:							18 199 781	0	0	15 469 814	2 729 967				

Pastaba: Planuojamų 2023-2029 m. Tauragės miesto tvarios plėtros strategijos įgyvendinimo veiksmų plano 1.2.6. veiksmas „Turistinių vartų į Tauragės regioną įrengimas Tauragės raj. savivaldybėje“ suplanuotas LT027-02-02-01 Tauragė+ funkcinės zonos pažangos priemoneje.

4 lentelė. LT027-03-02-02 Tauragės miesto tvarios plėtros pažangos priemonės specialieji projektų atrankos kriterijai

Eil. Nr.	Specialieji projektų atrankos kriterijai	Pažangos priemonės veiklos)	Atitiktis specialiajam projektų atrankos kriterijui vertinimo aspektai
1	2	3	4
	Specialieji projektų atrankos kriterijai nebus taikomi		

¹⁶⁹ Apima Planuojamų 2023-2029 m. Tauragės miesto tvarios plėtros strategijos įgyvendinimo veiksmų plano veiksmus: 1.2.2. „Viešosios erdvės prie Tauragės Martyno Mažvydo progimnazijos atgaivinimas“; 1.2.3. „Tankiai apgyvendintų Tauragės miesto urbanizuotų teritorijų atgaivinimas, žalinimas ir funkcionalumo didinimas“; 1.2.4. „Zumpės tvenkinių teritorijos pritaikymas daugiataksiui naudojimui“ ir 1.2.5. „Jūros upės pakrantės teritorijos atgaivinimas ir pritaikymas daugiataksiui naudojimui“.

5 lentelė. LT027-03-02-02 Tauragės miesto tvarios plėtros pažangos priemonės prioritetiniai projektų atrankos kriterijai

Eil. Nr.	Prioritetinis projektų atrankos kriterijus	Pažangos priemonės veikla (-os).	Atitikties prioritetiniam projektų atrankos kriterijui vertinimo aspektai
1	2	3	4
	Prioritetiniai projektų atrankos kriterijai nebus taikomi, nes visi projektai pažangos priemonėje bus atrenkami planavimo būdu.		

6 lentelė. Reikalavimai projektams

Eil. Nr.	Veikla (-os) ir (ar) poveiklė (-ės), kurios projektams taikomas reikalavimas	Reikalavimai projektams
1.	Viešųjų paslaugų prieinamumo gerinimas Tauragės mieste	<p>1. Įgyvendinamiems projektams pagal Pažangos priemonės veiklą, turi būti išpildomi visi išankstinės sąlygos reikalavimai:</p> <p>1.1. 2023 m. vasario 1 d. Tauragės rajono savivaldybės sprendimu Nr. 1-29 yra patvirtinta 2023–2029 metų Tauragės miesto tvarios plėtros strategiją (su vėlesniais pakeitimais);</p> <p>1.2. visi Pažangos priemone planuojami projektai atitinka vieną ir (arba) keletą patvirtintos 2023–2029 metų Tauragės miesto tvarios plėtros strategijos veiksmą (-us).</p> <p>2. Įgyvendinami projektai turi atitikti regioninės pažangos priemonės 01-004-07-02-01 (RE) „Pagerinti viešųjų paslaugų prieinamumą, darbo vietų pasiekiamumą ir tam reikalingų išteklių naudojimo efektyvumą“ finansavimo gairių, patvirtintų Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2023 m. balandžio 7 d. įsakymu Nr. 1V-199 „Dėl regioninės pažangos priemonės 01-004-07-02-01 (RE) „Pagerinti viešųjų paslaugų prieinamumą, darbo vietų pasiekiamumą ir tam reikalingų išteklių naudojimo efektyvumą“ finansavimo gairių patvirtinimo“</p>
2.	Tvarios aplinkos užtikrinimas Tauragės mieste	

7 lentelė. Kiti reikalavimai dėl pažangos priemonės įgyvendinimo

Eil. Nr.	Reikalavimai
	<i>Nebus taikomi</i>